

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2019

Prokop Vodrážka

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Zlý Brusel! Proč česká media vypouštějí euromýty

Diplomová práce

Autor práce: Prokop Vodrážka

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. David Klimeš

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. července 2019

Prokop Vodrážka

Bibliografický záznam

VODRÁŽKA, Prokop. Zlý Brusel! Proč česká média vypouštějí euromýty. Praha, 2019. 129 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. David Klimeš

Rozsah práce: 108 399

Anotace

Diplomová práce Zlý Brusel! Proč česká media vypouštějí euromýty se zabývá problematikou euromýtů. Cílem práce je zjistit, jaké společné prvky vykazují články, které se takto dají označit. Práce zkoumá deset případů z českých médií se zaměřením na to, čím se vyznačují a jak promlouvají ke čtenáři. Práce se zabývá definicí slova euromýtus a jeho teoretickým rámcováním. Na jednotlivých případech je v diplomové práci ukázáno, kde novináři dělají největší chyby. Diplomová práce přináší popis fungování práce zahraničního zpravodaje a také doporučení, jak zlepšit české referování o EU. Analytická část práce potvrzuje, že existují jednoduché zpravodajské postupy, které by výrazně pomohly při referování o Evropské unii.

Annotation

The diploma thesis Evil Called Brussels! Why Czech Media Release Euromyths deals with the issue of euromyths. The aim of the thesis is to find out which common elements have the articles that are considered euromyths. The paper examines twenty cases of misinformation or inaccurate information about the European Union and consequently determines what the main issues are. The thesis deals with the definition of the word euromyth and its theoretical framing. The thesis shows on individual media articles where the journalists make the biggest mistakes and how to prevent those mistakes. The thesis describes the functioning of the work of the foreign rapporteur with advice on how to improve the Czech referencing on the EU. The theoretical part sets the boundaries of content analysis. The analytical part confirms that there are simple intelligence procedures that would greatly improve the journalist reporting on the EU.

Klíčová slova

euromýtus, Evropská unie, mýtus, obsahová analýza, dezinformace

Keywords

Euromyth, European Union, Myth, Content Analysis, Deinformation

Title/název práce

Zlý Brusel! Proč česká media vypouštějí euromýty

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Vodrážka Prokop

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2014

E-mail diplomantky/diplomanta:
Prokop.vodrazka@gmail.com

Studijní obor/forma studia:
Žurnalistika

Předpokládaný název práce v češtině:
Zlý Brusel! Proč česká média vypouštějí euromýty

Předpokládaný název práce v angličtině:
Evil Called Brussels! Why Czech Media Release Euromyths

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2016/2017

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Diplomová práce se zaměří na vybrané české servery, které produkují či přejímají nepravdivé a zkreslené informace o legislativních nařízeních Evropské unie známé jako „euromýty“. U konkrétních případů euromýtů se práce pokusí dohledat původní zdroj šíření zprávy, ale také důvody proč jsou vytvářeny či přejímány. Téma bylo zatím zpracováno především různými zájmovými organizacemi, politickými stranami nebo samotnými institucemi EU. Práce by proto měla zasadit konkrétní příklady euromýtů do širšího kontextu sociologie žurnalistiky a sociologie zdrojů, bude se věnovat znalosti novinářů procesů schvalování evropské legislativy a pokusí se najít důvody toho, proč je média vytvářejí.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem práce je najít společného jmenovatele toho, proč a jak vznikají mýty o Evropské unii a proč je česká média neustále opakují. Vycházím z myšlenky, že existuje několik důvodů, kvůli kterým média vytvářejí daný obsah. (1) Česká média a novináři mají nedostatečné znalosti ohledně legislativních procesů EU a zároveň nedodržují základní normativní a etické požadavky, (2) podobné zprávy jsou dobře šířitelné na internetu a tudíž dobrým obchodním artiklem a proto je média vytvářejí, (3) jedná se o zájem majitelů médií. Přitom se jednotlivé hypotézy nevyklučují. To chci dokázat na základě detailní analýzy euromýtů a jejich pronikání do zpravodajství českých médií. Součástí práce bude nejen obsahová analýza euromýtů a českých zpravodajských médií, ale také rozhovory se zástupci médií, jejichž výpovědi poslouží k analýze problematiky. Práce bude zarámována

teoretickými koncepty zabývajícími se správným fungováním zpravodajských médií, normativní a profesními požadavky na novináře či sociologii žurnalistiky.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

Teoretická část (vymezení problematiky v širším kontextu)

Zpravodajské hodnoty

Normativní, profesní a etické požadavky na výkon práce novinář

Mýtus v médiích (zaměření se na to, co jsou mýty, jaký je rozdíl mezi mýtem a dezinformací, či hoaxem)

1.3.1. Vznik mýtů

1.3.2. Mýtus, dezinformace, fáma, hoax

1.3.3. Šíření mýtů v médiích

Sociologie žurnalistiky

Legislativní proces schvalování EU (vznik evropské legislativy)

Vlastnictví médií a vliv vlastníků na obsah

Praktická část

Definování euromýtů

Analýza obsahů vybraných euromýtů, které se objevily v ČR (vznik, recyklovatelnost, hledání společného prvků). Jednotlivé podkapitoly by měly být podle vybraných mýtů)

Rešerše hlavních českých zpravodajských médií (zmapování cesty euromýtů do zpravodajství, hledání podobností mezi případy)

Rozhovory se zástupci médií. (oslovit bych chtěl jak autory z médií, které otiskly euromýty, tak i s těmi, které ne. Zaměřit bych se chtěl na znalost vzniku evropské legislativy.)

Čtenost zpráv o euromýtech v online médiích (pokud se podaří získat od médií.)

Analýza výsledků a jejich interpretace

Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Vybrané euromýty, které se objevily ve významnějších českých médiích.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Obsahová analýza, hloubkové rozhovory

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

MINTZ, Anne P. (ed.). Web of deceit: misinformation and manipulation in the age of social media. Medford: CyberAge Books, 2012. ISBN 978-0-910965-91-0. (Kniha analyzuje sociální sítě a jejich význam při šíření dezinformací, hoaxů a mýtů. Autoři se snaží v knize vysvětlit jak je pomocí nich dezinformace cíleně šířena a také nebezpečí, které tento fenomén s sebou přináší.)

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9. (Publikace uvádí čtenáře do metodologie a empirického výzkumu sociálních věd, provádí jej jeho jednotlivými etapami)

a poskytuje vodítka pro případnou samostatnou vědeckou práci v oblasti výzkumu médií. Jedním z probíraných témat je i šíření mýtů.)

FORET, Martin; LAPČÍK, Marek; ORSÁG, Petr (eds.). Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahů. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2008. ISBN 987-80-244-2023-3.

(Sborník esejů od předních českých mediálních teoretiků se věnuje současným trendům médií. Řeší nejen otázku současného směřování žurnalistiky, ale i mediální profesi a to, jaká kritéria by měl novinář splňovat.)

ŠMÍD, Milan a Ludmila TRUNEČKOVÁ. Novinář a jeho zdroje v digitální éře. 1 vyd.: Karolinum, Praha 2009. ISBN 978-80-246-1661-2. (Kniha se věnuje novým technologiím a trendům v oblasti mediální komunikace. Pro práci má význam z pohledu na metody žurnalistické práce, zejména na poli shromažďování informací.)

BRIGHTON, Paul a Dennis FOY. News values. Los Angeles ; London ; New Delhi ; Singapore: Sage Publications, 2007. ISBN 978-1-4129-4600-1. (Analýza světa médií rozkrývá, co stojí za tím, že se informace a zprávy stávají předmětem obchodu. Zabývá se konkrétními médii a faktory, které mají vliv na to, co média uveřejňují.)

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

SEIDLOVÁ, Tereza. Vybrané problémy českých médií a novinářské profese na příkladu pronikání smyšlených událostí a recesistických obsahů do zpravodajství. Praha, 2014. 200 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Markéta Škodová.

PAVEC, Jan. Česká média a veřejný euroskepticismus. Praha, 2015. 78 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Šafařík.

LAKOMÁ, Karolína. Fiktivní zprávy v médiích jako způsob propagace. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2011. 50 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Pavel Dolanský.

VATAHOVÁ, Jana. Media as a Factor of Electoral Apathy in the Czech Republic. Diplomová práce (Mgr.) Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2015. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

VERONIKA, Hyrjová. Hoax ako špecifický typ mediálnej dezinformácie. Brno, 2014. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, Teorie interaktivních médií. Vedoucí práce Mgr. Zuzana Kobíková.

Datum / Podpis studenta/ky

26. 5. 2016

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

**Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga
pedagožky/pedagoga**

.....

Datum / Podpis

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

Obsah

Úvod.....	11
1. Teoretická část	12
1.1 Zpravodajské hodnoty.....	12
1.2 Fake news, dezinformace, nepravdivé informace.....	17
1.3 Mýtus	20
1.4 Definice euromýtu	25
1.5 Vyprávění euromýtu.....	28
2. Metodologie.....	37
2.1 Výzkumný vzorek.....	37
2.2 Fact-checking.....	39
2.3 Textová analýza.....	40
2.4 Obsahová analýza	43
2.5 Polostrukturované rozhovory.....	47
3. Analytická část	49
3.1 Fact-checking a textová analýza	49
3.1.1. Amalgámové plomby.....	49
3.1.2. Tuzemský rum.....	51
3.1.3. Slevy na dětské výživy.....	54
3.1.4. Kebab	56
3.1.5. Rychlovarné konvice.....	58
3.1.6. Kapitánské zkoušky	60
3.1.7. Konec hranolek	63
3.1.8. Zákaz zvířat.....	65
3.1.9. Pověřenec GDPR do každé vsi	67
3.1.10. Úsporné vysavače	69
3.1.11. Vyprávění euromýtu.....	71
3.2 Obsahová analýza	75
3.3 Rozhovory.....	80
3.4 Výsledky výzkumu	84
Závěr	86
Summary	88
Bibliografie	90
Tabulky a grafy	98
Seznam příloh:	99

Úvod

Česká republika se připojila do Evropské unie v květnu roku 2004. Již před jejím vstupem se začaly objevovat nepravdivé, zkreslené nebo zavádějící zprávy, převážně zaměřené na snahu o unifikaci trhu. Pro čtenáře jsou symbolizovány především koncem pomazánkového másla, tuzemského rumu či marmelády. Takovéto zprávy začaly být označovány jako euromýty.

V českém prostoru neexistuje jasná definice euromýtu, stejně jako to, proč vznikají a jak na čtenáře působí. Diplomová práce se zaměřila na vybrané české euromýty, které byly v rámci výzkumu vyhledány, a provedla jejich rozbor. Práce zkoumá to, čím se vyznačují euromýty a jaké největší faktické a profesní chyby vznikají při jejich zpravodajském zpracování.

Euromýtus však nemůže být definován pouze z pohledu faktičnosti a pravdivosti, ale také skrze mýtus, který je v samotném slově obsažen. Mýtus je určitá promluva, která se ve čtenářích ustálí a nabízí mu jednoduchý pohled na složitý svět. Prostřednictvím textové analýzy se tato práce snaží nahlédnout do toho, jak je v České republice euromýtus vyprávěn.

Práce by proto měla zasadit konkrétní příklady euromýtů do širšího kontextu zpravodajských hodnot, vyprávění textu, ale také obsahu článků a prostoru, který dostávají jednotlivé organizace, a snaží se tak odpovědět na otázku, proč česká média vytvářejí euromýty.

Práce se částečně odklání od schválených tezí. Odklon byl způsobem snahou se více zaměřit na samotné zprávy a jejich význam, nikoliv na jejich tvůrce. Důvodem bylo zjištění, že pojem euromýtus je nejasný a je těžké hlouběji porozumět motivacím jeho tvůrce bez hlubší znalosti, která je v práci nastíněna.

1. Teoretická část

Teoretická část textu je rozdělena na pět částí. Nejprve jsou popsány zpravodajské hodnoty, na základě kterých mohou být texty vybírány. Následně se věnuje rozlišení nepravdivosti zpráv, aby bylo možné lépe definovat, co to euromýtus je. Na základě toho je popsána definice mýtu, euromýtu a jeho možného vyprávění.

1.1 Zpravodajské hodnoty

Pro pochopení funkce euromýtů je dobré je zasadit do teoretických konceptů vhodných pro jejich zkoumání. Kromě společenského ukotvení je třeba hledat také zpravodajské ukotvení, tedy podstatu toho, proč se euromýty dostávají do zpravodajství. Ačkoliv byl koncept zpravodajských hodnot poprvé představen již Walterem Lippmanem¹, nejznámější je teorie zpravodajských hodnot, tak jak ji zformulovali Johan Galtung a Mari Holmboe Rugeová².

Koncept je založený na představě, že určité vlastnosti události zvyšují pravděpodobnost, že se tato událost stane zprávou. Jinými slovy událost překročí práh pozornosti médií.³ Jejich teorie byla zformulována na základě analýzy zahraničního zpravodajství publikované v roce 1965 a pokaždé pokrývala zhruba měsíční úsek událostí ze světa. Jejich teorie se zabývala základní otázkou: jak se události stávají zprávami?

---

1 LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0939-3.

2 GALTUNG, Johan, RUGE, Mari Holmboe: *The Structure of Foreign News*. In *Journal of Peace Research*, Vol. 2, No. 1, 1965. str. 64-90.

3 BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno, 2001. ISBN 80-859-4767-6., str. 241.

Galtung a Rugeová ve své práci rozlišili celkem dvanáct faktorů (s několika podkategoriemi), které ovlivňují, zdali má událost dostatečnou zpravodajskou hodnotu, aby se dostala do médií. Definiují je následovně⁴:

- *práh pozornosti* – intenzita události,
- *frekvence* – pokud je událost delší než periodicita zpravodajství, spíše se do něj nedostane,
- *jednoznačnost* – čím méně výkladu událost potřebuje, tím je zajímavější,
- *smysluplnost* – blízkost publiku a relevantnost důsledků pro čtenáře,
- *souznění* – naplňování představ čtenáře,
- *překvapivost* – nepředvídané události jsou zajímavější,
- *kontinuita* – pokud o zprávě bylo již dříve informováno, spíše se opět dostane do médií,
- *variace* – tematická vyváženost může upřednostnit zpravodajsky nezajímavé události,
- *spojitost s elitními národy* – významnější země mají větší prostor,
- *spojitost s elitními osobami* – veřejně známé osobnosti mají větší prostor,
- *personalizace* – spojení s konkrétními aktéry,
- *negativita* – jedna z prvních definovaných. Negativní událost má větší šanci.

Zprávy však nelze vnímat tak, že obsahují vždy všechny tyto faktory. Ostatně tím také autoři vysvětlují, že při běžném zkoumání nejsou automaticky rozeznávány. Naopak autoři

---

4 GALTUNG, Johan, RUGE, Mari Holmboe: *The Structure of Foreign News*. In *Journal of Peace Research*, Vol. 2, No. 1, 1965. str. 70–71.

uvádějí, že v momentě, kdy se událost stane obsahem zpravodajství, tak dochází ke zdůraznění zpravodajských hodnot. Ty jsou tak v textu dobře rozpoznatelné. Zároveň autoři těchto dvanáct faktorů vnímají ne jako na sobě nezávislé, nýbrž tak, že mezi nimi existují určité vztahy.

Teorie zpravodajských hodnot ve svých výsledcích vychází z předpokladu, že obsah zpravodajství se formuje napříč celým mediálním spektrem a trhem. Tedy že jednotlivé mediální instituce pracují na základě stejných principů.

Původní koncept se stal důležitým teoretickým konceptem ke studiu žurnalistiky. I proto se stal předmětem mnoha jak kritických, tak rozšiřujících teorií. Většina následných teorií zpravodajské hodnoty podle Galtunga a Rugeové variovala.

S určitou formou výzkumného zjednodušení pracuje koncept Jörgena Westerståhla a Folke Johanssona, kteří svou revizi představili v roce 1994.⁵ Ti při ní vycházejí ze dvou procesů selekce ve zpravodajství. První je motivována předpokládaným vkusem příjemců, druhá snahou informovat či ovlivnit své publikum.⁶

Ve své teorii se pak odlišují právě počtem vymezených hodnot. V základu definují pouze tři:

- *důležitost* – definována jako „národní charakteristika“,
- *blízkost* – projevuje se ve třech dimenzích: kulturní, obchodní a geografické,
- *dramatičnost* – prezentace v médiích.

---

5 WESTERSTÅHL, Jörgen, JOHANSSON, Folke. *Foreign News: News Values and Ideologies*, In Sage Journals, *Volume: 9 issue: 1, str. 71.- 89.*

6 WESTERSTÅHL, Jörgen, JOHANSSON, Folke. *Foreign News: News Values and Ideologies*, In Sage Journals, *Volume: 9 issue: 1, str. 71.*

Westerståhl a Johansson pak tyto tři základní zpravodajské hodnoty rozšiřují ještě o pojmy *přístup* (technologický, právní či společenský přístup ke zprávám) a *ideologie*. Velký důraz ve své práci pak kladou právě na ideologii, která podle jejich konceptu stojí uprostřed jejich ztvárnění zpravodajských hodnot. Svou definici ideologie dokazují na tezi, že hlavní ideologický rozměr zpravodajství se formuluje na základě národních zájmů a charakteristiky národa. A právě ideologie poté ovlivňuje selektivní procesy ve zpravodajství.

Kritickou teorií k vnímání zpravodajských hodnot je pak revize autorů Tonyho Harcupa a Deidre O'Neillové.⁷ Ti spatřují hlavní omezení konceptu zpravodajských hodnot v tom, že se zabývají pouze zahraničním zpravodajstvím a nezohledňují ani to, že součástí zpravodajství jsou často pseudozpravodajské či nezpravodajské texty.

Podobně jako Westerståhl a Johansson pak pracují s pojmem ideologie a jeho spojením se zpravodajskými hodnotami. Opírají se přitom o Stuarta Halla, který definuje zpravodajské hodnoty jako koncept vhodný pro formální identifikaci zpravodajských prvků, ale nevysvětluje „ideologické významy za těmito prvky“.⁸

Hall pak rozlišuje dvě úrovně významu zpráv: formální zpravodajskou hodnotu, která vychází z diskurzu žurnalistiky a mediálních institucí, a poté ideologický rozměr, který událost zasazuje do diskurzu morálně-politického.

Harcup a O'Neillová pak na základě svého kritického přístupu definují vlastní hodnoty. Ty kromě jiného vznikají také na základě jiné metodologie. Zatímco Galtung a Rugeová vycházejí z výzkumné otázky „Jak se události stávají zprávami?“, Harcup a O'Neillová se zabývají otázkou „Co vedlo k výběru jednotlivých příspěvků do zpravodajství?“

---

7 HARCUP, Tony, O'NEILL Deirdre. *What Is News?* Galtung and Ruge Revisited, *Journalism Studies*, 2, str. 261-280

8 COHEN, Stanley, YOUNG, Jock: *The Manufacture of News*. Constable, London, 1973. str. 179.

Svůj výběr zpravodajských hodnot následně sami revidovali v roce 2016.⁹ Ve své práci zohledňují především nástup nových médií a technologií a to, jak se promítají do zpravodajských hodnot. Sledují to mimo jiné na sdílení mediálních obsahů na sociálních sítích a kvalitě jejich následného šíření. Celkově přidávají tři nové hodnoty, kdy dvě přímo souvisí s novými technologiemi a třetí je spíše upřesněním předchozích studií.

Zpravodajské hodnoty v jejich pojetí jsou následující:

- *exkluzivita* – zprávy vytvořené či poskytnuté jako první dané mediální organizací,
- *špatné zprávy* – Negativní zprávy. Tragické události, smrt, ale také zhoršení ekonomické situace,
- *konflikt* – kontroverze, hádky, neshody, války,
- *překvapení* – zprávy obsahující element překvapení, kontrast nebo zvláštnost,
- *audiovizualita* – lákavý audiovizuální rozměr zprávy,
- *shareabilita* (potenciál sdílení) – zprávy potencionálně sdílené na sociálních sítích,
- *zábava* – sex, showbyznys, sport, zvířátka či humor,
- *drama* – dramatické události, úniky, katastrofy,
- *pokračování* – zprávy, které jsou již v médiích, se tam svým pokračováním spíše dostanou,
- *mocenské elity* – zprávy týkající se mocenských elit, organizací nebo institucí,
- *relevance* – spojitost s vlivnými skupinami či jedinci,

---

9 HARCUP, Tony, O'NEILL Deirdre. *What is News? News values revisited (again)*, Journalism Studies, 18:12, 2016, str. 1470. - 1488.

- *význam* – rozsah dopadu či počtu lidí, kterých se může zpráva dotknout,
- *celebrity* – zprávy týkající se slavných lidí,
- *dobré zprávy* – pozitivně laděné zprávy o vítězství či uzdravení,
- *agenda zpravodajské organizace* – zprávy, které zapadají například do kampaně či seriálu daného mediálního domu.

Tato diplomová práce bude ve své praktické části vycházet právě z nejnovější verze autorů Harcupa a O'Neillové. I vzhledem k zaměření práce však nebudou využity veškeré zpravodajské hodnoty. Na základě definice euromýtu jako negativní zprávy práce nepředpokládá, že by hodnota „dobré zprávy“ měla nějakou výzkumnou relevanci. Podrobněji bude představeno v části zabývající se metodologií.

1.2 Fake news, dezinformace, nepravdivé informace.

Pro lepší pochopení definice euromýtu je třeba si je zařadit mezi ostatní formy fiktivních, zkreslených či nepravdivých zpráv. Zejména v poslední době jsou velmi často zmiňovány *fake news*. *Fake news* je druh žurnalistiky, při kterém jsou záměrně šířeny nepravdivé informace přes tištěná média, televizi, rozhlas či prostřednictvím internetu.¹⁰ Důležitou součástí je právě vědomý záměr autora těchto zpráv. Donald A. Barclay¹¹ ve své knize říká, že fake news jsou jakousi podkategorií propagandy. Tedy že jsou vydávány za nějakým vyšším účelem a ve snaze změnit názor recipientů. Barclay zároveň dodává, že ve své podstatě se jedná o cíleně vytvořenou nebo vymyšlenou zprávu, která se má tvářit jako pravdivá, ačkoliv není, což sám autor ví. V tomto smyslu bychom museli pracovat

---

10 GREGOR, Miloš; VEJVODOVÁ, Petra. *Fake News - Nejlepší kniha o dezinformacích a manipulacích!!!* První vyd. Brno: CPress, 2018. 144 s.

11 BARCLAY, Donald A. *Fake news, propaganda, and plain old lies: how to find trustworthy information in the digital age*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2018. str 32.

s myšlenkou, že jsou euromýty vytvářeny novináři cíleně za nějakým účelem. Mohlo by se jednat o zájmy majitele média nebo prosazování svého vidění světa do mediálních výstupů.

Jako možné druhy účelu zmiňuje autor tři druhy fake news. Zaprvé jsou to zprávy *satirické*, které se snaží pobavit část recipientů. Zadruhé *fake news s určitou agendou*, tedy falešné zprávy, které jsou do určité míry součástí propagandy. A zatřetí zmiňuje Barclay ve své knize také tzv. *mercenary fake news*, neboli žoldácké falešné zprávy. Ty jsou podle něj vytvořeny za pouhým účelem monetizace a výtěžku a „bez jakékoliv snahy autorů nějak měnit politickou, komerční nebo společenskou agendu“. ¹² Ačkoliv autor sám zmiňuje, že jde často především o méně významné weby, sám dodává, že může být takovýto obsah prodáván lákavými titulky.

Podobně popisují termín také další autoři¹³, podle kterých se *fake news* využívá pro popsání širokého rozsahu dezinformací, nepřesných informací a zařadit se pod ně dají lži, konspirační teorie, propaganda, ale také neúmyslné zpravodajské chyby či zábava. Cambridge dictionary říká, že „*fake news* jsou falešné příběhy, které se tváří jako pravdivé a šíří se pomocí internetu či jiného média, obvykle vytvořené jako vtip nebo jako snaha o ovlivnění politického postoje“. ¹⁴

Složitost samotného uchopení pojmu *fake news* popisuje také zpráva britského parlamentu.¹⁵ Ta uvádí, že pojem *fake news* se využívá v široké definici pro obsah, který je

---

12 BARCLAY, Donald A. *Fake news, propaganda, and plain old lies: how to find trustworthy information in the digital age*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2018. str. 32.

13 WARDLE, C., & DERAKHSAN, H. *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Strasbourg: Council of Europe report DGI, 2017, str. 9

14 Cambridge Dictionary. Význam „fake news“ v anglickém slovníku (2018) [online]. Zdroj: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>.

15 CULTURE, MEDIA AND SPORTS COMMITTEE, *Disinformation and 'fake news'. Interim Report*. Parliament of the United Kingdom. 29. 7. 2018. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmsselect/cmcumeds/363/36304.htm>

v různých úrovních zavádějící. Zpráva následně definuje několik druhů nepravdivých zpráv, které se mohou mezi *fake news* řadit:

- *smyšlený obsah* – zcela nepravdivé zprávy,
- *zmanipulovaný obsah* – zkreslení skutečné události tak, aby fungovala na čtenáře jako lákadlo. Spojováno se snahou zvýšit dosah příspěvků či termínem *clickbait*¹⁶,
- *podvodný obsah* – zpráva se tváří jako výtvar věrohodného média, ale ve skutečnosti jím není,
- *zavádějící obsah* – zavádějící využití informace, kdy je například komentář prezentován jako fakt,
- *falešný kontext* – fakticky správná informace, ale obsah je spjat se špatnou kontextuální informací. Příkladem může být, kdy titulek neodpovídá obsahu,
- *satira či parodie* – záměrně šířená satira či humor, které mají především pobavit čtenáře.

I proto navrhuje, aby byly využívány spíše termíny dezinformace nebo fáma.¹⁷ Zpráva britského parlamentu ve své podstatě však vychází z předpokladu o cílenosti *fake news*. Tedy z jejich plánovaného cíleného dopadu na politickou situaci v Británii. Práce může v tomto ohledu složitě zjišťovat, zdali je za šířením nepravdivé zprávy účel, nebo chyba.

Ve své definici totiž *fake news* obsahují hned několik zcela rozdílných pohledů nejen na pravdivost informací, ale také na účel, za jakým byla tato zpráva vydána. Do kontextu euromýtů nemůžeme zařadit satirické zprávy či zprávy s podvodným obsahem, jejichž cílem

---

16 Česky „návnada na kliky“. Jedná se o označení internetového příspěvku, který je svou formou nastaven tak, aby zlákal čtenáře na kliknutí daného příspěvku.

17 V originále *misinformation and disinformation*

je záměrné zmatení autora. Práce se proto bude zabývat analýzou vybraných médií, která svou definicí tyto dvě varianty nabízet až na výjimky nemohou.

Při výzkumu a následném factcheckingu bude definována pravdivost na základě čtyř druhů falešných zpráv, které jsou součástí fake news a mohou být řazeny mezi běžnou praktiku médií.

1.3 Mýtus

Pro pochopení a možnost definice mýtu je třeba zabývat se také mýtem samotným a jeho funkcí ve zpravodajství. V této kapitole se práce pokusí vysvětlit pojem mýtus a jeho jednotlivé funkce, aby mohl být položen základ samotnému pojmu euromýtus a fázím jeho zkoumání.

Slovo mýtus pochází z řeckého slova mythos, jenž znamená řeč, vyprávění, příběh. „Obecně je za mýtus pokládán příběh či legenda fungující jako symbolický průvodce nebo mapa významu a smyslu v rámci nějakého řádu.“¹⁸

V jeho moderním pojetí byl mýtus předmětem především sémiotického bádání. Jeho zkoumání vychází ze strukturální lingvistiky, které dal základ švýcarský jazykovědec Ferdinand de Saussure. Na něj svou prací navázali při systematizaci zkoumání mýtů Roman Jakobson či Claude Lévi-Strauss. Jejich myšlenky do světa mediálních studií pojmenoval a transformoval francouzský sémiotik Roland Barthes, který mýtus definoval jako „systém komunikace“ či „sdělení“¹⁹, které podle něj nelze vymezit obsahem.

Mýtus je v jeho pohledu určitým způsobem signifikace či značení, které je při zkoumání potřeba popsat. Nositelem mýtu tak z jeho pohledu může být jakýkoliv druh

---

18 BARKER, Chris. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál, 2006, str. 127

19 BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018. str. 111

komunikace, od textu přes obraz či video. Mýtus se zároveň podle Barthesova pojetí nedefinuje předmětem svého sdělení, ale způsobem, jakým se toto sdělení podává.²⁰

Barthes pak ve své definici uvádí, že mytologie má výlučně historický základ a vždy je nějakým vyjádřením historické promluvy. Nelze tedy vnímat mýtus jako určitou „přirozenost věcí“, ale spíše jako odraz dějinné skutečnosti.²¹ Jinými slovy říká, že musíme vnímat mýtus vždy jako sdělení o době a společnosti, o které pojednává. Barthes ve své definici mýtu zároveň zdůrazňuje význam ideologie, která podle něj transformuje „skutečnost světa v obraz světa“.²² Tedy naznačuje, že mýtus je vždy ukotven v myšlení a výkladu daného světa. Je vázán na společnost a její status quo.

Barthes byl především semiotik a právě z pohledu sémiotiky vycházel při své analýze mýtu. Základem pro něj byla Saussurova teorie znaku.²³ Tu však Barthes považoval za neúplnou. Mýtus je v jeho definici složitý znakový systém, který pracuje s významy prvního a druhého řádu. Významu prvního řádu přisuzuje název denotace, významu druhého řádu konotace. Barthes tedy nevnímá mýtus ve smyslu Saussurovy teorie.

Podle něj nelze vnímat mýtus jako následování jednotlivých členů, ale jako korelaci, která je spojuje. Proto definuje třetí člen, který nazývá znak a který v sobě obsahuje označující a označované. Stejné schéma pak uplatňuje i v mýtu, jehož základ tvoří primární sémiotický systém, tedy jazyk. Sám mýtus pak Barthes nazval metajazykem (řec. meta = za), tj. jazykem, jímž se mluví o jiném jazyce, v tomto případě o jazyce prvním. Můžeme tedy

---

20 BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018. str. 111

21 BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018, str. 194

22 BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018, str. 229

23 Jeho teorie znaku vychází ze spojení „akustického obrazu“ a „pojmu“, které se navzájem asociují. De Saussure to vysvětluje na latinském slově arbor, jehož „akustický obraz“ asociuje „pojem“ ‘strom’ a naopak „pojem“ ‘strom’ asociuje „akustický obraz“. Samotné slovo zde de Saussure považuje za základní jednotku jazyka i základní jednotku znakovou.

zjednodušeně vykládat jeho teorii mýtu jako „hrou na schovávanou, mezi smyslem a formou“²⁴, která ho definuje.

Obdobně mýty vysvětluje ve své knize *Proměny mýtu v čase* americký religionista Joseph Campbell, který uvádí, že „stavební kameny, z nichž je vystavěn mýtus, jsou stavebními kameny našeho života, našeho těla i našeho prostředí. Živá a pro život důležitá mytologie se jimi zabývá ve smyslu, jenž odpovídá povaze znalostí doby“.²⁵ Campbell přitom odkazuje na fakt, že mýtus je vždy jistým odrazem doby, ve které existuje. Podobně jako on definují pojem také Wellek a Warren, podle kterých je mýtus „důležitou součástí lidského myšlení a způsobu bytí a z významnější se jako anonymně vytvořené vyprávění o původu a osudu“.²⁶

Ostatně podobně jako Barthes popisuje fungování mýtu výše zmíněný Campbell, který předkládá čtyři funkce mýtu. Z hlediska této diplomové práce je důležitá především jeho sociologická či společenská funkce. Campbell uvádí jako funkci mýtu „podporu současného společenského řádu a začlenění jedince do skupiny“.²⁷

I další autoři spojují mýtus s utužováním společenského řádu. Meletinskij ve své knize *Poetika míru* cituje W. W. Douglase, podle kterého mýtus v jeho moderním pojetí nenabízí alternativu a má výrazně stabilizující funkci společnosti. Ten dodává, že ve 20. století začal mýtus fungovat „ve významu jako iluze, lež, vylhaná propaganda, pověra, víra, fikce nebo jako dogmatické vyjádření sociálních zvyků a hodnot“.²⁸

---

24 BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018, str. 229

25 CAMPBELL, Joseph. *Proměny mýtu v čase: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Portál, 2000, str. 7

26 WELLEK, René. *Teorie literatury: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Olomouc: Votobia, 1996, str. 270.

27 CAMPBELL, Joseph. *Proměny mýtu v čase: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Portál, 2000, str. 7

28 MELETINSKIJ, Jeleazar Moisejevič. *Poetika mýtu: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Odeon, 1989, str. 31

Zatímco sémiologie se soustřeďuje na jazyk a jeho užití, sociálnímu kontextu používání mýtů se věnuje kritická diskurzivní analýza. Ta vychází z představy, že zpravodajské texty (a tedy i jakékoli texty, ve kterých se mýty vyskytují) v sobě mají zakotveny rozložení sociálních vztahů a moci.²⁹

Například Christopher Flood ve své knize *Polithical Myth* rozlišuje tři druhy mýtů. Vedle mýtu náboženského či spirituálního zmiňuje také mýtus spjatý s ideologií a především politický mýtus. Ten je pro účely této práce nejdůležitější. Politický mýtus je v knize definován jako „ideologicky označený příběh, který má poskytnout pravdivý popis minulých, současných nebo očekávaných politických událostí a který je ve svých základních rysech akceptován jako platný určitou sociální skupinou“.³⁰ Jinými slovy se jedná o ideologicky zabarvené sdělení, které je prezentováno jako pravdivé a tak je také vnímáno určitou skupinou lidí. Právě přijetí mýtu určitou sociální skupinou je pro tuto práci důležité, protože dokládá mýtu potřebnou autoritou. Tedy to, že určitá skupina lidí považuje mýtus za pravdivý, mu dodává na významu a pravdivosti.

Jak upozorňují práce zabývající se politickými mýty,³¹ mnoho z nich je spjato s národní identitou, což mimo jiné dokládají historické příklady zneužití mýtů pro propagandu a ovlivňování masové společnosti. Ostatně podobně ve své knize argumentuje výše zmíněný Christopher Flood, podle kterého se mýtus může objevit pouze v prostředí, kdy je mezi zprávou a její příjemcem určité názorové souznění.³²

Podle Trampoty³³ fungují mýty ve zpravodajství jako prostředky, kterými je možno pojmenovávat jednotlivé aktéry děje. Jejich prostřednictvím je možné vyjádřit hodnocení či

---

29 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. str. 72

30 FLOOD, Christopher, *Political Myth*. Abingdon: Routledge, 2002, str. 44.

31 STEFANOVIČ, Branislav. *From Archaic to Modern (Political) Myth: The Causes, Functions and Consequences.*, Philosophy, Sociology, Psychology and History, 2008, str. 25.

32 FLOOD, Christopher, *Political Myth*. Abingdon: Routledge, 2002, str. 43.

33 TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. str. 68.-69.

uvést význam zpráv. Trampota dále uvádí, že mýty ve zpravodajství naznačují postoje k předkládanému ději.

I proto je podle něj důležité vyprávění či interpretace mýtu. Vyprávění mýtů je důležitou formou toho, jak společnost vyjadřuje své převládající ideály, hodnoty a ideologie³⁴. Mýtus je tak jakýmsi ukotvením.

Při výkladu mýtu se může vycházet také z aktuálního postoje mluvčího ke skutečnosti, kterou daná promluva vyjadřuje. Jak uvádí Vilém Mathésius, všechny momenty daného výkladu, to znamená věcný obsah sdělení, jeho vznik v rámci konkrétních okolností, postoj mluvčího k dané skutečnosti i jeho vztah k posluchači „utvářejí především významovou stránku promluvy a proto způsob, kterým se v promluvě projevují, nazýváme její významovou výstavbou“.³⁵

Mýtus v médiích je často definován také jako archetypální příběh. Ostatně nad tím se zamýšlí ve své studii o Supermanovi také Umberto Eco.³⁶ Ten se zabývá tím, jak je možné, že příběh o Supermanovi funguje napříč dlouhým časovým obdobím, po které byl vydáván. Mluví o tom, že Superman funguje jako archetypální příběh.

Právě archetypálností příběhů ve zpravodajství se zabývá Jack Lule. Ten ve své knize *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism* definuje mýtus ve zpravodajství jako „archetypální příběh, jež hraje rozhodující společenskou úlohu“.³⁷

Jeho kniha vychází z jeho vlastní praxe, kdy měl jako mladý novinář popsat protesty proti obchodu, který prodává drogy. Ve své práci dospěl k tomu, že to, co mu pomůže

---

34 LULE, Jack. *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press, 2001, str. 15

35 MATHESIUS, Vilém. *Řeč a sloh: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Praha: Československý spisovatel, 1966, str. 9

36 ECO, Umberto, CHILTON, Natalie. *The Myth of Superman*. *Diacritics*, vol. 2, no. 1, 1972, str. 14–22

37 LULE, Jack. *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press, 2001. str. 15

převyprávět událost do příběhu, je právě převyprávění archetypálního mýtu o oběti.³⁸ Na základě své prvotní zkušenosti následně sepsal definice sedmi archetypálních mýtů, které se ve zpravodajství objevují.³⁹

- *oběť,*
- *obětní beránek,*
- *hrdina,*
- *dobrá matka,*
- *podvodník* (v angličtině pod názvem Trickster),
- *jiný svět,*
- *povodeň.*

Velkou část knihy pak věnuje případovým studiím, kdy jednotlivé události a jejich mediální pokrytí zasazuje do jeho archetypálních mýtů. Ve své knize dochází k tomu, že média fungují jako „mocní tvůrci mýtů“, kteří nám „denně vyprávějí příběhy o světě“.⁴⁰

1.4 Definice euromýtu

Abychom mohli zkoumat euromýty, musíme si nejdříve samotný pojem vymezit. Problematické je totiž hned samotné použití slova mýtus ve slově. Zatímco mýtus, jak je výše definováno, je určitá promluva či archetypální příběh, který ukotvuje čtenáře v jeho

---

38 LULE, Jack. *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press, 2001. str. 15

39 LULE, Jack. *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press, 2001. str. 21-25.

40 LULE, Jack. *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press, 2001. str. 187.

vidění světa, euromýtus je mnohem více definován svou faktickou nesprávností a nepravdivostí.

James Stanyer definuje euromýtus jako smyšlený nebo přikreslený příběh o Evropské unii a jejích aktivitách, které se snaží snížit vážnost působení Unie. Tyto příběhy se podle něj často zakládají na aktivitách, zákonech a nařízeních EU, které „odporují zdravému rozumu“.⁴¹ Stanyer ve své definici uvádí typické příklady takovýchto mýtů, jako jsou zákazy ohnutých banánů, konec barmanek s velkým výstrihem či zákaz sójového mléka.

Podle výzkumníka Simona Crosse z Nottingham Trent University jsou euromýty „lži a zkreslující zprávy týkající se témat Evropské unie, kterých se dopouštějí novináři, kteří je vydávají za ‚fakta‘“.⁴² Euromýty se podle něj také často netýkají ani institucí či legislativy Evropské unie, ale určitá nařízení či rozhodnutí jsou jí neprávem připisovány. Zmiňuje tak fakt, kdy nějaké rozhodnutí členských států EU je připisováno právě celoevropské instituci.

Richarda Keeble označuje euromýtus jako „pojem, který je používán, aby označil falešné zprávy o nesmyslných a nadbytečných nařízeních z Bruselu“. Ten ve své definici dodává, že se euroskeptici i europodporovatelé shodují, že největším problémem není ani tak špatná legislativa z pera EU, jakožto spíše zpřísněná interpretace jednotlivými státy.⁴³

Svou definici či přístup k pojmu má i samotná Evropská komise, tedy alespoň její britské zastoupení. V jejím pojetí je slovo mýtus vnímáno jako nepravdivý příběh, nikoliv promluva.⁴⁴

---

41 STANYER, James. *Modern Political Communication: Mediated Politics in Uncertain Times*. Reprinted. Cambridge: Polity, 2008, str. 135

42 CROSS, Simon. *Hippoglossus Hippoglossus and chips, twice please love? Adventures in the underbelly of Euromyths*. *Ethical Space*, 2 (4), 2006, str. 21-25.

43 KEEBLE, Richard. *Communication Ethics Now*. Troubador Publishing Ltd., str. 52.

44 EUROPEAN COMMISSION IN THE UK, *Euromyths A-Z Index*. [online]. Zdroj: <https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index/>

Samotný euromýtus ale není možno vnímat pouze přes nepravdivost jeho tvrzení. Je třeba jej vnímat také jako mýtus definovaný v kapitole výše, tedy určitou promluvu, která ve čtenáři nějakým způsobem naplňuje určitou představu.

Stejně se nad rozporem mezi pojmy mýtus a euromýtus pozastavuje i výzkumnice Imke Henkel ve své práci *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*⁴⁵

Ta se ve své práci zabývá právě rozporem mezi těmito dvěma pojmy. Odkazuje se přitom na volby o vystoupení Británie z EU v roce 2016, které byly protkány polopravdami o EU, ačkoliv byly ještě v době jejich působení vyvráceny. Důvodem je podle ní to, že samotný fact-check není dostatečný.

„Musíme analyzovat vypravěčské postupy a tvoření mýtu, abychom mohli vysvětlit hluboce zakořeněnou přesvědčovací schopnost takovýchto zpráv, které rezonují s našimi národními mýty,“ objasňuje.⁴⁶

Výsledkem její práce je tvrzení, že euromýty splňují nejen to, že jsou fakticky nesprávné, ale zároveň ve čtenářích naplňují mýtus „nevěřících Britů,“ který ve čtenářích upevňuje jejich pohled na věc, který fact-check nevyvrátí.⁴⁷

Ze stejného základu pak bude vycházet i tato práce. Euromýtus bude definován ve dvou rovinách:

Nejprve přes faktickou správnost – tedy že se bude jednat o informaci týkající se Evropské unie či její politiky, která není pravdivá. Zároveň však bude cílem práce stanovit

---

45 HENKEL, Imke. *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*. Journalism Education Volume 6 number 3, str. 87. - 97.

46 HENKEL, Imke. *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*. Journalism Education Volume 6 number 3, str. 88.

47 HENKEL, Imke. *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*. Journalism Education Volume 6 number 3, str. 95

mytickou rovinu jednotlivých euromýtů. Aby mohl euromýtus fungovat, musí v lidech naplňovat a upevňovat jejich mytické očekávání.

Pro potřeby této práce tak bude euromýtus definován jako „politicky ukotvené sdělení obsahující nepřesnou či nepravdivou informaci o Evropské unii, které čtenáře ujišťuje v jeho vnímání světa“.

1.5 Vyprávění euromýtu

Jak bylo naznačeno výše, euromýty jsou vnímány jako sdělení, které ujišťuje čtenáře v jeho vnímání světa. Euromýty tak musíme vnímat jako závislé na politickém prostředí a specifikách daných společností.

Zřejmě nejvíce zmapované jsou důvody, proč se euromýty objevují v britských médiích. Tamní zastoupení Evropské komise na svých stránkách euromýty mapuje od roku 1992.⁴⁸ Kromě zahnutých banánů, okurek či velikost prezervativů se jí podařilo nashromáždit stovky dalších příkladů.

Jako hlavní důvod vzniku euromýtů v britském prostředí se alespoň podle Stanyera⁴⁹ uvádí euroskepticismus. Podle Simona Crosse tkví prapůvod mýtů v Británii ve snaze EU o vytvoření jednotného trhu. To bylo podle něj spouštěčem snahy britských médií, která byla odhodlaná zachránit „britský styl života“, jak zmiňuje ve své knize.

---

48 Euromyths A-Z Index. European Commission in the UK [online]. Zdroj: <https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index/>

49 STANYER, James. *Modern political communication: mediated politics in uncertain times*. Reprinted. Cambridge: Polity, 2008, str. 135

Tam zároveň dodává, že není náhodou, že je 90 procent veškerých mýtů na webových stránkách právě z pera britských novinářů, protože za tím leží podle něj tři vážné důvody:

- Neexistuje žádná skutečná „opozice“, která by měla pravdu a která by si mohla na zavádějící informace stěžovat.
- Novináři se snaží pobavit čtenáře, a co by mohlo být zábavnější, než nesmyslná nařízení.
- Euromýty jsou ideologickou zkratkou pro představu toho, jak nám Evropané „oni“ ničí „naš tisíc let starý ostrov“.

Cross ve své práci zároveň zmiňuje tzv. BBB, neboli Barmy Brussels Bureaucrat, volně přeloženo do českých reálií jako „šílený bruselský úředník“. Ten o něm ve své práci říká: „BBB je duch, který se objevuje v každém euromýtu. Politici ze zemí EU se mění, ale BBB zůstává příznačným motivem ve středu britského zpravodajství o evropských záležitostech.“

Crossovy tři argumenty se dají shrnout do tří základních důvodů, proč fungují euromýty právě v Británii: neexistuje opozice, snaha o čtenost a hledání vnějšího nepřítele.

Právě hledáním vnějšího nepřítele se zabývá koncept „my a oni“, který představil sociolog Zygmunt Bauman v knize *Myslet sociologicky*⁵⁰. Ten se v druhé kapitole knihy zabývá právě konceptem blízkosti lidí a jejich sounáležitosti a rozděluje v ní lidi na dvě skupiny. Jednou jsme „my“ a druhou pomyslní „oni“.

„My“ znamená skupinu, k níž patřím. Dění uvnitř ní dobře rozumím, a proto také vím, jak si počínat, cítím se bezpečný a jistý. Tato skupina je takřkajíc mým přirozeným prostředím, místem, kde jsem rád, a kam se vracím s pocitem úlevy. „Oni“ naopak představují

---

50 BAUMAN, Zygmunt, MAY Tim. *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-026-1.

skupinu, k níž nemohu, anebo nechci náležet. Moje představa o tom, co se v této skupině děje, je tudíž vágní a útržkovitá, a protože příliš nechápu její chování, to, co dělá, se mi zdá veskrze nevypočitatelné a nahání mi strach. Mám sklon chovat podezření, že ‚oni‘ oplácejí mé výhrady a obavy stejnou mincí, že opětvují moji nedůvěru a cítí ke mně stejný odpor jako já k nim. Jsem přesvědčen, že postupují proti mým zájmům, snaží se mi uškodit, mají potěšení z mého neštěstí a mohou být příčinou mého neúspěchu.”⁵¹

Podle Baumana je rozdíl mezi „my“ a „oni“ nejen v tom, že jsme dvě samostatné skupiny lidí, ale také v tom, že zastáváme dvě naprosto protikladná stanoviska. Pro naše potřeby je zajímavá především poslední část, kde Bauman zmiňuje myšlenku, že jsem „přesvědčen, že postupují proti mým zájmům“.

Ostatně ze stejného myšlenkového základu vychází také model ideologického čtverce, kterou představil mediální teoretik Teun A. van Dijk.⁵² Ten vychází ve svých pracích z vlastní definice mentálních modelů. Ty vycházejí ze zkušeností, kdy si každý člověk vytvoří vlastní modelové situace, na základě kterých pak srovnává poznatky.

„Modely jsou samozřejmě styčnou plochou mezi sociálními reprezentacemi, včetně ideologií, na jedné straně a sociálními postupy a diskurzem na straně druhé,“ vysvětluje Van Dijk.⁵³

Právě na základě modelů následně vzniká teorie ideologického čtverce, která je v mediálních studiích používána k popsání polarizace zpravodajství dle ideologického hlediska ve prospěch kultury, která referuje. Slouží tak k polarizaci skupin, které jsou uvnitř a venku, ve snaze prezentovat skupinu „my“ v lichotivém světle a „oni“ nelichotivě.

---

51 BAUMAN, Zygmunt a Tim MAY. *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*. 2. vyd. Praha. Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-026-1., str. 52

52 DIJK, Teun. *Discourse, Ideology and Context*. Folia Linguistica, 2001. str. 33.

53 DIJK, Teun. *Ideology: A multidisciplinary approach*. Thousand Oaks, 1998. str. 118.

Vychází přitom ze čtyř pozorovatelných principů:

- zdůraznit naše dobré vlastnosti/činy,
- zdůraznit jejich špatné vlastnosti/činy,
- zmírnit/potlačit naše špatné vlastnosti/činy,
- zmírnit/potlačit jejich dobré vlastnosti/činy.

Jak jsme uvedli dříve, Christopher Flood ve své knize uvádí argument, že mýtus (v našem případě euromýtus), se může objevovat pouze v prostředí, kde je konsenzus mezi zprávou a jejím příjemcem.⁵⁴ Jako hlavní důvod vzniku euromýtů v britském prostředí se podle Stanyera⁵⁵ uvádí euroskepticismus, proto je třeba prozkoumat i český postoj k euroskepticismu.

Euroskepticismus je definován jako přímá reakce na evropskou integraci a vymezení vůči ní. Literatura zmiňuje euroskepticismus jako „myšlenku odporu nebo kvalifikované opozice vůči procesu Evropské integrace“.⁵⁶

Autoři Szczerbiak a Taggart⁵⁷ ve své práci zmiňují, že se dá euroskepticismus rozdělit na dvě různé formy opozice vůči Evropské integraci: na „tvrdou“ a „měkkou“ formu skepticismu. Ta tvrdá popírá obecně myšlenku členství v EU. Ta měkká na druhou stranu

---

54 FLOOD, Christopher. *Political Myth*. Abingdon: Routledge, 2002, str. 43.

55 STANYER, James. *Modern political communication: mediated politics in uncertain times*. Reprinted. Cambridge: Polity, 2008, str. 135

56 TAGGART, Paul. *A Touchstone of Dissent: Euroscepticism in Contemporary Western European Party Systems*. *European Journal of Political Research*, 33 (3), 1998, str. 363

57 TAGGART, Paul, SZCERBIAK, Aleks. *Contemporary Euroscepticism in the party systems of the EU candidate states of Central and Eastern Europe*. *European Journal of Political Research*, 43 (1), 2004, str. 3

chce zůstat součástí Evropské unie, ale nabízí jiný pohled na fungování integračních procesů a větší důraz klade na zachování národních zájmů.⁵⁸

Petr Kopecký a Cas Mudde⁵⁹ vnímají euroskepticismus na více frontách. V jejich knize rozdělují lidi na: *eurofily* a *eurofoby* (v závislosti na jejich podpoře evropské integrace) a *eurooptimisty* a *europesimisty* (v závislosti na vnímání budoucího směřování Evropské unie). Vnímají tedy rozdíl mezi lidmi, kteří jsou pro evropskou integraci, ale nelíbí se jim současné směřování EU, a těmi, kteří jsou silně proti dalšímu společnému působení v EU.

Tato práce bude vycházet z veřejného euroskepticismu definovaného dánskou politoložkou Catharine Sørensenovou. Ta ho definuje jako „určitý pocit nesouhlasu vůči Evropské unii jako celku nebo určité oblasti unijních politik“.⁶⁰ Vychází přitom z předchozích definic euroskepticismu a poznatky porovnává s výsledky průzkumů veřejného mínění Eurobarometr. Na základě svých závěrů definovala čtyři směry, kterými se ubírá skepse vůči Evropské unii.

Jejím prvním definovaným směrem je euroskepticismus založený na ekonomických faktorech. Své závěry vytvářela na základě toho, jak veřejnost vnímá dopady členství v EU na průmysl, životní úroveň a ekonomickou situaci.

Druhým typem je euroskepticismus založený na suverenitě. Podle té by se neměla integrace dotýkat suverenity jednotlivých států a neměla by být přesouvána na evropskou úroveň.

---

58 TAGGART, Paul, SZCERBIAK, Aleks. *Contemporary Euroscepticism in the party systems of the EU candidate states of Central and Eastern Europe*. European Journal of Political Research, 43 (1), 2004, str. 4

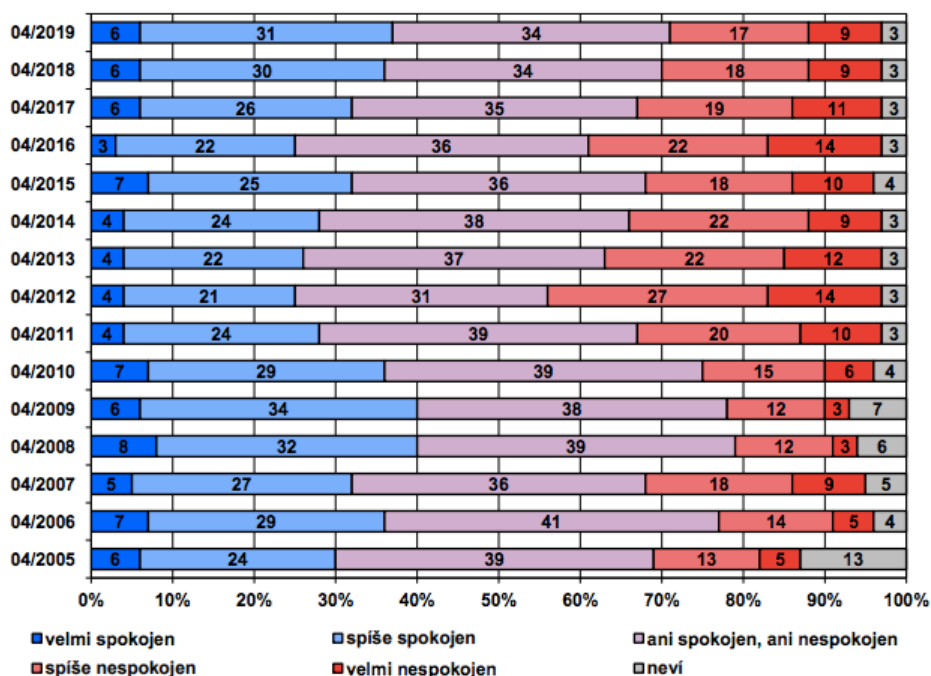
59 KOPECKÝ, Petr, MUDDE, Cas. *The Two Sides of Euroscepticism*, European Union Politics, 3(3), 2002, str. 297–326.

60 SØRENSENOVÁ, Catharine. „To Love or Not to Love . . . Notes on Public Euroscepticism.“. Euroscepticism and European Integration: Political Science Research Centre, 2009, str. 79

Třetím je euroskepticismus demokratický, který vychází z myšlenky, že fungování Evropské unie je nastaveno tak, že hlas občanů v Evropské unii není významný a tím pádem je pomíjena demokratičnost celé instituce.

Čtvrtým typem je pak euroskepticismus sociální. Ten vychází z myšlenky, že přerozdělování prostředků napříč Evropskou unií není spravedlivé vůči většině obyvatel a tím pádem není dostatečně sociální.

Graf 1. Spokojenost s členstvím ČR v Evropské unii¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019, 1052 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

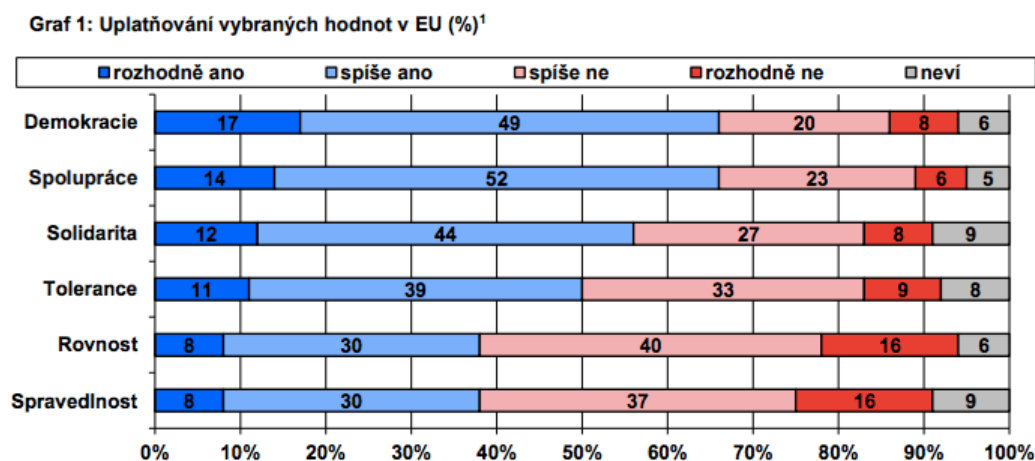
Graf 1: Spokojenost s členstvím v EU. Zdroj: CVVM

Český pohled na vnímání Evropské unie a euroskepticismu můžeme hledat ve výzkumech Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) a šetřeních Eurobarometru. Podle těch se nedá říci, že by Česká republika byla negativně či silně euroskepticky nastavena proti EU. Vývoj spokojenosti s členstvím v EU je totiž například podle dlouhodobých průzkumů CVVM relativně stabilní. Podle posledního výzkumu CVVM z

dubna 2019⁶¹ vyjadřují spokojenost necelé dvě pětiny českých občanů (37 %), neutrální postoj „ani spokojen, ani nespokojen“ zastává více než třetina (34 %) českých občanů a více než čtvrtina dotázaných (26 %) je nespokojena.

Tento poměr prochází nějakou historickou proměnou, takřka pokaždé však platí, že více než třetina obyvatel zastává neutrální názor vůči Evropské unii. Český postoj se tak alespoň podle tohoto hlediska nedá označit za negativní či euroskeptický, ale spíše za euronetrální.

Zajímavé aspekty českého postoje se dají hledat v jednotlivých šetřeních a jejich vnímání. CVVM ve svých výzkumech dlouhodobě sleduje nálady a názory na kladné a záporné hodnoty vnímání členství ČR v Evropské unii.

Graf 2: Uplatňování vybraných hodnot v EU. Zdroj: CVVM

Z průzkumů vychází, že nejvíce se podle stejného průzkumu CVVM prosazují hodnoty demokracie a spolupráce. Více než polovina dotázaných si zároveň myslí, že se v EU uplatňuje solidarita, v případě tolerance pak právě polovina. Naopak negativně je vnímána **rovnost a spravedlnost**. To mimo jiné značí, že negativně bude Evropská unie vnímána především v těchto dvou oblastech.

61 CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019*, 1052 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor

Stejně se dá vycházet i z otázek týkajících se prospěšnosti a škodlivosti integrace EU. Velmi pozitivně je vnímána integrace v oblasti obrany a ekologie. Pozitivně je vnímána také integrace v oblasti kultury a hospodářství. Naopak negativně je vnímána **integrace v oblasti politiky**.

Výzkum CVVM se dlouhodobě zaměřuje také na to, zdali jsou **rozhodnutí EU v zájmu České republiky**. Že tomu tak je, věří podle aktuálního měření 30 % dotázaných, dvě třetiny české veřejnosti (66 %) naopak tuto víru nesdílejí.

Podobné závěry vycházejí i z Eurobarometru, tedy sociologického průzkumu prováděného napříč Evropskou unií.⁶² Podle toho posledního z jara roku 2019 vyplývá, že český postoj k EU se vyznačuje velkou mírou pochybností. Více jak polovina respondentů z ČR (51 %) si jako první asociaci s EU vybaví **pochybnost**.

Jeho výsledky říkají, že „největší problémy Češi vidí v rostoucích cenách za životní náklady. Jako hlavní celoevropské problémy vidí obyvatelé ČR hlavně přistěhovalectví a terorismus“. Eurobarometr na reprezentativním vzorku popisuje, že Češi jsou spokojeni s životem ve své zemi, a za největší problémy považují především problémy týkající se **rostoucích životních nákladů**.

Zajímavým faktem je pak také skutečnost, že ačkoliv jsou Češi podle průzkumu spokojeni se svým životem, nejsou spokojeni s Evropskou unií. Na otázku „Jakou představu ve vás EU vyvolává?“ odpovídá pozitivně jen 30 % české populace. To je druhý nejhorší výsledek ze všech zkoumaných zemí (poslední je Řecko s 23 %) a téměř o 20 p. b. horší než v těch zemích, které jsou vůči EU naladěny nejpozitivněji“.⁶³

---

62 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE PRO KOMUNIKACI. *Emotions and Political Engagement Towards the EU*. Evropská komise, 2019, s. 2

63 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE PRO KOMUNIKACI. *Standardní Eurobarometr* 88 [online]. In: Evropská komise, 2017, s. 12

Pokud se podíváme na to, co pro Čechy znamená Evropská unie, tak hned za svobodou cestování, studiem a prací jsou tři zásadní problémy, které Češi vnímají, a těmi jsou **byrokracie, nedostatečná kontrola hranic a plýtvání penězi**. Češi tak podle výzkumu vnímají EU negativněji než ostatní členské země EU. Výrazně větší rozdíl v negativním vnímání EU je kromě u výše zmíněných také u „**větší kriminality“ a ztráty kulturní identity.**“⁶⁴

České postoje k Evropské unii nelze vnímat jen přes průzkumy veřejného mínění. Podle politologů je důležitým faktorem českého postoje k EU nedostatečná informovanost, ideologizace evropské integrace a také dominantní postavení bývalého prezidenta Václava Klause ve veřejné diskuzi.

Podle Michaela Bauna a Dana Marka je důležitým zdrojem českého postoje k EU národní identita. Ta může vést k větší citlivosti vůči jakýmkoliv změnám vůči suverenitě národního státu. Ta je podle nich velmi slabá, proto jsou samotní aktéři citlivější na změny vůči suverenitě státu.

Na to, jak se postoje k EU promítají do mediálního prostředí, se zaměřil Jan Pavec⁶⁵, který zkoumal vztah českého veřejného euroskepticismu a mediálního euroskepticismu. Podle něj přináší česká mediální agenda o Evropské unii „silně pronikavé rámce, a to zejména euroskepticismu založeného na suverenitě. Po něm následuje také silně zastoupený ekonomický euroskepticismus. Sociální euroskepticismus je v mediální a veřejné agendě oproti euroskepticismu založenému na suverenitě relativně slabě zastoupený“.

---

64 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE PRO KOMUNIKACI. *Standardní Eurobarometr* 88 [online]. In: Evropská komise, 2017, s. 12

65 PAVEC, Jan. *Česká média a veřejný euroskepticismus*. Praha, 2015. 78 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Šafařík.

2. Metodologie

Praktická část bude kombinací čtyř výzkumných postupů. Definovaný výzkumný vzorek bude podroben fact-checkingu a kombinaci obsahové a textové analýzy. Čtvrtou částí bude polostrukturovaný rozhovor s novináři, kteří v minulosti působili jako zpravodajové v EU, o poznatcích jejich práce.

Téma, kterým se práce zabývá, je v českém prostředí velmi nepopsané. Práce si proto neklade za cíl přinést přesnou analýzu českých euromýtů. Od toho se odvíjí také jistá nahodilost výzkumného vzorku, ale také nutnost kombinace různých vědeckých postupů. Primární zaměření práce bude cíleno na vyprávění mýtu a textu. Pro pochopení toho, jak je mýtus vyprávěn, proběhne textová analýza. Pro pochopení toho, jaké jsou základní pracovní chyby novinářů, pak proběhne obsahová analýza.

Výzkumným cílem práce je odpovědět na otázku, *proč česká média vytvářejí euromýty?*

Výzkumné hypotézy jsou následující:

1. česká média chybují při výkladu evropské legislativy,
2. česká média se dopouštějí formálních pochybení v článcích,
3. vyprávění euromýtu koresponduje s pohledem Čechů na EU.

2.1 Výzkumný vzorek

Pro obsahovou analýzu je třeba nejprve vymezit výběrový soubor dat, nejčastější typ médií a časové období zkoumaných dat.

Výzkumný vzorek byl vybrán kombinací. V rámci práce bylo zvoleno období od 1. 1. 2016 do 12. 12. 2017. Zkoumané období pokrývá hned několik důležitých milníků Evropské

unie, končí však více než rok před volbami do Evropského parlamentu, tím pádem by nemělo být ovlivněno politickým tlakem.

Období je charakteristické, protože pokrývá velmi důležité období Evropské unie. Začíná půl roku před hlasováním o Brexitu, tedy o případném vystoupení Velké Británie z Evropské unie. Pokrývá zásadní rozhodnutí o uprchlické krizi, zbraňovou novelu a v neposlední řadě směrnici o ochraně osobních údajů známou pod zkratkou GDPR, která se počátkem roku 2018 stala hlavním tématem Evropské unie.

Výběr byl prováděn na vybraných zpravodajských serverech: idnes.cz, denik.cz, ihned.cz, aktualne.cz, echo24.cz, eurozpravy.cz, lidovky.cz, novinky.cz, tyden.cz, tn.cz, euro.cz, e15.cz, blesk.cz, ct24.cz, seznamzpravy.cz, irozhlas.cz.

Výběr byl zvolen s ohledem na to, aby byla zastoupena všechna spektra žurnalistiky a především všechny větší mediální domy. Do výzkumu nebylo zařazeno televizní či rozhlasové zpravodajství našich dvou velkých stanic, byly vybrány pouze jejich internetové verze. Do výběru byly zařazeny pouze zpravodajské jednotky, tedy internetové články zpravodajského charakteru. Vynechána byla názorová část jednotlivých serverů.

Výběr byl prováděn pomocí mediálního vyhledavače Newton Media Search. Logické operátory byly stanoveny s ohledem na definici euromýtu na základě spojitosti Evropské unie a unijní legislativy. Logický operátor byl stanoven následovně: „EU“ OR „Evropská unie“ AND „nařízení“ OR „směrnice“ OR „návrh“.

Jako jednotka zpravodajského textu, který je pro účely výzkumu relevantní, byl určen text, jehož jediným tématem je vztah Evropské unie k České republice. Takovým vztahem je míněn článek, který se zabývá „aktuálním vztahem české a evropské legislativy, politiky, ekonomiky či bezpečnosti“.

V případě rozsáhlejšího textu se jedná o takový článek, u něhož je dané téma zastoupeno v alespoň 40 % rozsahu textu, aby bylo možné následně relevantně hodnotit i názorové pozadí takového článku.

Celkem bylo pomocí logických operátorů vyhledáno 1238 jednotek. Z celkového výběru bylo následně vyřazeno celkem 440 jednotek, které byly označeny za rozhovory, názory, komentáře nebo blogy.

Z celkového počtu 798 jednotek bylo 312 jednotek shledáno jako validních splňujících tematickou podmínku o vztahu Evropské unie k České republice. Celkový počet 312 jednotek byl následně podroben kvalifikovanému náhodnému výběru představenému v následující kapitole.

2.2 Fact-checking

Při výběru článků se vycházelo z praktických postupů uznávaných mezinárodní asociací PolitiFact⁶⁶. Vybrán byl pouze aspekt, dle kterého jsou zprávy vybírány, nikoliv kritéria hodnocení.

Smyslem práce není srovnávat pravdivost tvrzení v jednotlivých člancích. Práce se v této části zaměřuje na dohledání euromýtů a jejich kontrolu.

Kritéria při hledání byla následující:

- Je tvrzení ve článku ověřitelné?
- Působí tvrzení článku zavádějícím způsobem nebo vyznívá špatně?
- Je tvrzení článku podstatné?

---

66 HOLAN, Angie Drobnic. *The Principles of the Truth-O-Meter: PolitiFact's methodology for independent fact-checking*. PolitiFact. online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.politifact.com/truth-o-meter/article/2018/feb/12/principles-truth-o-meter-politifacts-methodology-i/>

- Je pravděpodobné, že by tvrzení bylo následně přejato a opakováno dalšími?
- Pochyboval by čtenář, zdali je tvrzení pravdivé?

Při ověřování pravdivosti jednotlivých tvrzení byla jejich pravost dohledávána pomocí internetového vyhledávání. Kontrola probíhala jak za pomoci předchozích zpravodajských článků, tak za využití systému EUR-Lex, což je webová služba Úřadu pro publikace Evropské unie, která umožňuje přístup k právním předpisům EU a dalším dokumentům. Pro kontrolu byla použita také databáze českých euromýtů, jak ji vytvořilo české zastoupení Evropské komise v ČR, stejně jako databáze britských euromýtů na stránkách britského zastoupení Evropské komise.

Pokud bylo hlavní tvrzení zpravodajské jednotky označeno za nepravdivé, toto tvrzení pak bylo tematicky zaznamenáno. Celkem takto bylo nalezeno 10 euromýtů, které se objevují v celkem 48 zpravodajských jednotkách.

2.3 Textová analýza

Textová analýza vychází z předpokladu, že samotný fact-checking nestačí k tomu, aby mohl být euromýtus analyzován. Na to upozorňují výzkumníci Flynny, Nyhan a Reifler⁶⁷, kteří upozorňují, že u výrazných a důležitých témat (zmiňují válku v Iráku, zdravotnictví nebo migraci), záleží mnohem více na nějakých myšlenkových modelech a vlastních preferencích, než na samotné faktičnosti. To podle nich také ukazuje, proč v mnoha těchto tématech přetrvávají mýty i poté, co byly třeba i oficiálně vyvráceny.⁶⁸ Jejich studie

---

67 FLYNN, D.J., NYHAN, Brendan. and REIFLER, Jason. *The nature and origins of misperceptions: Understanding false and unsupported beliefs about politics*. Advances in Political Psychology, Vol. 38, Suppl.1, 2017., str. 127-150.

68 FLYNN, D.J., NYHAN, Brendan. and REIFLER, Jason. *The nature and origins of misperceptions: Understanding false and unsupported beliefs about politics*. Advances in Political Psychology, Vol. 38, Suppl.1, 2017., str. 131

naznačuje, že ohrožení identity čtenářů je motivuje k tomu, aby upřednostňovaly vlastní přesvědčení nebo smýšlení nad faktučností.

Zajímavá je v tomto ohledu práce Imke Henkelové⁶⁹, která se zabývala narativem a mýty v britských euromýtech. Ta ve své práci vycházela také z textové analýzy, pomocí které vytvořila jednotlivé elementy zprávy, které tvoří euromýtus. Tedy stejně jako tato práce, i Henkelová se snaží pojmenovat to, co zprávy přenášejí za myšlenky. Vychází přitom z textové analýzy tak, jak ji prezentuje Jack Lule⁷⁰. Ten ve svých pracích vychází z textové analýzy s hermeneutickým základem. Vychází přitom ze čtyř základních kroků:

1. *Strukturální analýza* – dekodování textu. Zaměřena je na složení textu a jeho komponenty. Zaměřuje se na aktéry, jejich akty a narativ, jakým je text vyprávěn.
2. *Metaforický význam* – Lule vnímá metafory jako kulturní řeč. Metafora je pro něj reprodukce kulturních a společenských významů do textu. Popisuje to, jak jsou jednotliví aktéři a akty v textu popisováni.
3. *Svět textu* – Odkazuje se přitom na Paula Ricoeura⁷¹, který svět textu vysvětluje jako odkazy, domněnky a přesvědčení, které odkazují na systém „hodnot, do kterých zapadá společenské pozadí textu“.
4. *Privlastňování* – Nastiňuje, jaký dopad může mít text na čtenáře. Je to výzkumníkům výklad toho, jak je text podán a jak ho může vnímat čtenář.

---

69 HENKEL, Imke. *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*. Journalism Education Volume 6 number 3, str. 90.

70 LULE, Jack. *Myth, method, and international news*, Ecquid Novi: African Journalism Studies, 9:2, 1988, str. 81-102, DOI: 10.1080/02560054.1988.9653000

71 RICOEUR, Paul. *The model of the text: Meaningful action considered as a text*. Social Research, 38, 1971. str. 529-562.

Postup Jacka Lula se dá názorně ukázat na příkladu mediálního pokrytí smrti Huey P. Newtona. Huey Newton byl afroamerický revolucionář a jeden ze zakládajících členů Strany černých panterů.

Jeho analýza se nejprve zaměřila na výběr a ztvárnění aktérů a aktů. Zejména se zaměřením na titulování, slovíčka, přídavná jména a kvalifikační slova. Všiml si například, že jej noviny označují jako „samozvaného revolucionáře“ nebo člověka, který „sám sebe prezentuje jako inteligentního akademika“.

Studie se následně zaměřila na symboly a metafory v jeho textu. Mnoho zpráv například popisovalo, jak byl Newton zastřelen ve „stále stejně problémové čtvrti, kde začal svou práci“. Jeho čtvrt' podle Lula mohla fungovat jako jakýsi ironický symbol selhání. Následnými kroky pak Lula nazývá rekonstrukcí textu. Označuje přitom to, co v textu chybí, případně jaké hodnoty se neobjevují.

Podobným způsobem budou rozebírány také jednotlivé texty, které spadají do výzkumu euromýtů. Strukturální analýza a metaforický význam bude vycházet ze samotných textů, jejich svět a přivlastňování bude vycházet z českého vnímání Evropské unie a mýtu tak, jak bylo stanoveno v teoretické části.

Hodnoty, které budou u textů sledovány, jsou stanoveny na základě nejproblematictějších aspektů vnímání Evropské unie tak, jak byly naznačeny v teoretické části. Pro potřeby textu budou následující:

- EU nefunguje rovnostářsky a spravedlivě,
- EU integruje Česko v oblasti politiky,
- Rozhodnutí EU nejsou v zájmu České republiky,
- EU je příčinou rostoucích životních nákladů,

- EU je symbolem byrokracie,
- EU má nedostatečnou kontrolu hranic,
- EU plýtvá penězi,
- EU je příčinou větší kriminality,
- EU je důvodem ztráty kulturní identity.

U každého z deseti témat byl vybrán jeden článek, který byl podroben textové analýze. U každého bylo také sledováno, jaké zpravodajské hodnoty obsahuje. Vycházeno přitom bylo z definice dle Harcupa a O'Neillové. S vědomím toho, jak zásadní mohou být, však budou vynechány zpravodajské hodnoty audiovizuality a shareability. U shareability nebyla dohledána data, na základě kterých by bylo možné hodnotu určit, audiovizualita zase neodpovídá analýze textu, proto byla pominuta.

Výzkumná otázka pro celý výzkum byla stanovena, jak bylo zmíněno již výše, následovně: *Proč česká média vytvářejí euromýty?* Textová analýza se zaměří na významový obsah mediálních sdělení. Jednotlivé články jsou součástí přílohy a v textu na ně bude za pomoci čísel odkazováno přímo na řádky, kde se daná sdělení nacházejí.

2.4 Obsahová analýza

Následně vybraný vzorek byl podroben obsahové analýze. Obsahová analýza je jedním z tradičních postupů analýzy dokumentů. Vychází z nepozitivistické tradice zkoumání, která předpokládá možnost vytvoření obecné teorie a její testování prostřednictvím hypotéz vypovídajících o vztahu dvou a více proměnných.⁷² Obsahová

---

72 SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. s. 291.

analýza bývá charakterizována jako výzkumná technika pro systematický, kvantitativní a objektivní popis obsahu komunikace.

Práce bude vycházet z kvantitativní obsahové analýzy. Kvantitativní obsahová analýza je objektivní analýza sdělení jakéhokoli druhu. Může se zabývat jak obsahem sdělení, tak jeho formou, autorem nebo adresátem.⁷³

Obsahová analýza je v rámci výzkumu chápána jako kvantitativní výzkum, který je definován jako systematická, objektivní a kvantitativní analýza různých sdělení.⁷⁴ Obsahová analýza bývá používána při zkoumání struktury lidské řeči, reklamy, obsahu médií nebo politické komunikace. Je však využívána také při rozboru obsahu webových stránek či videí.

Cílem obsahové analýzy není rozbor jednotlivých sdělení, proto bude zaměřena jen na formální stránku věci. Obsahová analýza bude tedy čistě deskriptivní. Deskriptivní obsahová analýza je charakteristická svou srozumitelností. Zaměřuje se především na popis zkoumaných jednotek, nikoliv na interpretaci.

Ostatně to je také nejčastější výtky vůči této metodě, kdy se nesoustředí na vysvětlení příčin toho, proč se něco děje.⁷⁵ Nedostatečné vysvětlení příčin bude následně vysvětleno v rámci textové analýzy.

Obsahová analýza by měla být prováděna dle předem stanovené struktury. Ta sestává vždy z několika kroků, například Schulz a Reifová⁷⁶ je definují následovně:

---

73 DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. s. 168.

74 NEUENDORF, Kimberly A. *The content analysis guidebook*. Second edition. Los Angeles: SAGE, [2017]. str. 201

75 RIFFE, Daniel. LACY, Stephen, FICO, Frederick. *Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research*. Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum. 2005. str. 25

76 SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 31.

1. *Výzkumné otázky a hypotézy* – definice toho, čeho se výzkum týká a jaké mají být výsledky,
2. *Operacionalizace* – účelem operacionalizace je vypracovat metodu nejvhodnější pro stanovené výzkumné téma. Data by na základě toho měla být zkoumána a zpracována systematicky,
3. *Plánování* – časový průběh šetření,
4. *Přípravná a ověřovací fáze* – provedení pilotního výzkumu na vybraném vzorku. Může zamezit špatné operacionalizaci,
5. *Sběr dat* – zpracování jednotky po jednotce,
6. *Vyhodnocení* – interpretace výsledků.

Výzkumná otázka pro celý výzkum byla stanovena již výše následovně: *Proč česká média vytvářejí euromýty?*

Obsahová analýza se zaměří na formální obsah mediálních sdělení. Zkoumány budou následující prvky, které se v textech mohou objevovat:

- *Autor* – První zkoumanou oblastí je autorství článků. Práce se zaměřila na to, jestli je o případech referováno prostřednictvím agentur, nebo zdali je pod článkem uveden autor svým jménem, nebo tzv. autorská zkratka. Do záznamového archu tak byla uvedena vždy jedna z následujících možností: autor, redakce, zkratka, agentura s příslušnou číselnou hodnotou. Definice jednotlivých hodnot jsou následující:
  - *Autor*: V kolonce autor je uvedeno jedno jméno,
  - *Zkratka*: V kolonce autor je uvedena několikapísmenná autorská zkratka,
  - *Redakce*: Článek je podepsán za redakci serveru.

- *Redakce* – V otázce redakce se práce zaměřuje na to, jestli spadá článek do celorepublikové verze, nebo zdali se jedná o výtvar některé regionální sekce. V případě internetových zdrojů bude rozhodovat: „tematické zařazení v rámci zpravodajského serveru“. Zvolené možnosti budou označovat buďto:
  - CR jako „celorepublikové“, tedy dílo bylo vytvořeno a zasazeno jako celorepubliková zpráva, anebo
  - Regio jako „regionální“, kdy bude zpráva zasazena nebo vytvořena do lokální úrovně zpravodajství.
- *Špatné označení procesního jednání* – V tomto případě se bude zkoumat to, zdali autor špatně v článku označil procesní jednání Evropské unie. Vycházet se přitom bude z rozboru jednotlivých zkoumaných témat. Za pochybení bude považováno:
  - zaměnění názvu legislativy,
  - chybné označení procesního jednání,
  - chybný zdroj dané legislativy.
- *Nepřavdivé informace* – V této části se bude obecně zkoumat, zdali a jaké jsou v článku uvedené nepřavdivé informace. Za nepřavdivou informaci bude považováno tvrzení, které „obsahuje nepřavdivé informace či zavádějící poznatky“.
- *Název legislativy* – Název legislativy bude určovat, zdali zpravodajská jednotka obsahuje název evropské legislativy. V rámci výzkumu budou povoleny zjednodušující tematické názvy, musí však vždy obsahovat správné legislativní označení a klíčové slovo legislativy.

- *Český postoj v EU* – V této části bude zkoumáno, zdali je ve článku zmíněn postoj českých zástupců v EU. Tedy to, jak Česká republika hlasovala v Parlamentu či Radě.
- *Prostor pro vyjádření Komise* – Zkoumáno bude i to, zdali byl dán prostor pro vyjádření Evropské komisi. Za zástupce bude považován jakýkoliv člen Evropské komise, případně člověk tím pověřený.
- *Informace z jiných médií* – V poslední části obsahové analýzy je zkoumáno to, zdali článek odkazuje na zprávu z jiného média. Odkazem se rozumí písemné upozornění na to, že zpráva či její část byla přejata z jiného média.

Statistickou metodou, která se v rámci obsahové analýzy uplatňuje, je frekvenční analýza. Ve zjištění frekvence výskytu jednotlivých proměnných bude stanoveno, čím se po formální stránce vyznačují nepravdivé euromýty.

2.5 Polostrukturované rozhovory

Součástí práce byly také dva rozhovory s novináři, kteří působili jako zpravodajové z EU. Jedním z nich je Ondřej Houska, který v době vydání práce působí jako redaktor Hospodářských novin. Druhým pak Michal Půr, v době vydání práce šéfredaktor webu Info.cz.

Pozice zpravodaje z Bruselu je v textu zahrnuta, protože může dát jisté srovnání toho, jak oni sami vnímají referování o Evropské unii a důvody, proč mohou euromýty vznikat. Oba dva byli vybráni jako zástupci dvou odlišných médií, ale také primárně jako píšící zpravodajové.

Rozhovory s nimi byly vedeny metodou polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovor je výzkumnou metodou, která umožňuje zachytit nejen fakta, ale i hlouběji proniknout do motivů a postojů respondentů.

Struktura rozhovoru byla stanovena následovně:

1. Jak vnímá své vlastní působení v Evropské unii
  - 1.1. Jaká jsou specifika práce?
2. Jak probíhá práce zpravodaje.
  - 2.1. Jaké jsou novinářské postupy?
  - 2.2. Jak probíhá spolupráce s editory?
  - 2.3. Jaký je denní průběh práce?
  - 2.4. Kdo určuje agendu, o které jste psal?
3. Jaký je u práce zpravodaje z Bruselu poměr českých a evropských témat?
  - 3.1. Kdo o tom rozhoduje?
4. Jaké jsou hlavní nedostatky českého referování o Evropské unii?
  - 4.1. Jakou roli v tom hraje působení přímo na místě?
  - 4.2. Jaká jsou úskalí rozhovorů?
5. Jaké jsou třeba předpoklady pro práci zpravodaje nebo obecněji pro psaní o Evropské unii?
6. Jak vnímáte referování o EU v Česku a jeho aktéry?

3. Analytická část

3.1 Fact-checking a textová analýza

Celkem takto bylo nalezeno 10 euromýtů, které se objevují v celkem 48 zpravodajských jednotkách. V následující části budou krátce představeny jednotlivé euromýty a podstata jejich nepravdivosti. Následovat bude textový rozbor článku, který mýtus zachytil jako první. Ten bude číselným hodnocením odkazovat na řádek, kde se v textu daná citace nachází. Veškeré texty jsou součástí přílohy. Podklady strukturální analýzy jsou obsaženy také v příloze.

3.1.1. Amalgámové plomby

Zpráva o amalgámových plombách se v českých médiích objevila v březnu roku 2017, poprvé o ni referovala reportáž Seznam Zpráv⁷⁷. Jedná se o špatný výklad nařízení týkajícího se rtuti⁷⁸, které se snaží zamezit šíření životu nebezpečné rtuti do životního prostředí.

Vychází z tvrzení, že si Češi budou muset u zubařů připlatit, protože nám EU nařídila, že se v ČR nesmí používat amalgámové plomby. Jako nepravdivé byly označeny dva výroky, tedy že nám to Evropská unie nakázala, protože tím popírá řádný legislativní proces, a zároveň to, že se návštěva zubaře prodraží. Český zákon totiž říká, že vždy minimálně jeden typ zubní plomby musí být hrazen pojišťovnami.

---

77 KOSOVIČ, Pavlína. *U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu*. Seznam Zprávy. 2. 12. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-zubare-si-priplatime-brusel-jedna-o-zakazu-obycejne-plomby-ktere-je-na-pojistovnu-7154>

78 Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2017/852 ze dne 17. května 2017 o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008.

Prvním článkem zmiňující mýtus o drahých plombách je zpráva od Pavlína Kosové na serveru seznamzpravy.cz s názvem. „U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu.“⁷⁹

Článek by se dal shrnout do následujícího narativu: Plomby, které jsou nyní v ČR hrazeny, se nebudou moci používat. Expertům vadí rtuť. Návrh je součástí širšího opatření. Dopady v ordinacích jsou jednoznačné, připlatíme si. Prezident stomatologů krok vítá. Levnější nahradí nejspíše dražší možnost, ta není hrazena. Návrh musí projít celým řízením. Rozhodnutí vítají ekologové.

Zásadní rozdíl je zde v zastoupení jednotlivých aktérů. Evropská unie a objasnění jejich aktérů je zde zastoupenou pouze v zástupném označení bez citace: „Experti Evropské komise, parlamentu i rady se příští týden sejdou, aby vypracovali návrh na zákaz míchaného dentálního amalgámu.“ (5–6)

Je zde zastoupen postoj českých zubařů, kterých se článek přímo dotkne, v zastoupení prezidenta České stomatologické komory. (13–16) Zastoupen je však také názor ekologů, kteří rozhodnutí vítají. (24)

Článek není stavěn do binární opozice. Návrh je aktéry spíše pozitivně přijímán, jsou zde stavěni do jednotné pozice shodující se na prospěšnosti takového nařízení.

Autorka textu se v něm však odkazuje na to, že je Evropská unie příčinou rostoucích životních nákladů. „Dopady v zubních ordinacích v Česku budou jednoznačné. Připlatíme si stovky korun.“ (9) Ačkoliv toto tvrzení sama v následujícím odstavci vyvrací. „Levnější

---

79 KOSOVIČ, Pavlína. U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu. Seznam Zprávy. 2. 12. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-zubare-si-priplatime-brusel-jedna-o-zakazu-obycejne-plomby-ktere-je-na-pojistovnu-7154>

míchanou amalgámovou výplň, která stojí 270 korun a hradí ji pojišťovna, by mohl s největší pravděpodobností nahradit takzvaný dózovaný amalgám.“ (17–18)

Text je zasazován do širšího kontextu. Je zmíněn důvod, proč Evropská unie k takovému kroku přistupuje. „Návrh je součástí širších legislativních opatření, která by omezila kontaminaci životního prostředí rtutí.“ (7–8) Zasazuje to zároveň do situace v ostatních státech unie. „Některé evropské státy jako Norsko a Dánsko už používání amalgámových výplní kvůli obsahu rtuti zakázaly. V Nizozemí, Itálii nebo Portugalsku je zubaři v ordinacích používají jen minimálně.“ (30–31)

Zpravodajské hodnoty obsažené v textu jsou následující: špatné zprávy, překvapení, význam

3.1.2. Tuzemský rum

Články o možném zákazu tuzemského rumu se začaly objevovat v září 2017, kdy o tématu napsal iHned.cz.⁸⁰ Zásadním problémem pravdivosti článku je, že popisuje to, že by mohlo být zakázáno rumové aroma. Zmiňují přitom látku „ethylester kyseliny mravenčí“.

Pro pochopení problému je nutné uvést, že zmiňovaný ethylester kyseliny mravenčí je naprosto zásadní součástí rumového aroma, zatímco ethanol, acetaldehyd a furan jsou spíše vedlejší produkty, které se sice objevují přirozeně, ale nejsou nedílnou součástí. Zatímco u ethanolu a acetaldehydu je zcela pochopitelné, že se v rumovém aroma vzhledem k tomu, k čemu je toto aroma užíváno, nachází, tak u furanu se jedná o škodlivou látku, se kterou se snaží EU vypořádat nejen v tomto případě. A podle závěrů studie jde spíše o kvalitu procesu

---

80 ŠEFROVÁ, Kateřina. *Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. Ihned.cz. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>*

výroby, než případný jasný zákaz. Tvrzení, že je důvodem zmiňovaný ethylester kyseliny mravenčí, je nepravdivé.

Zároveň je zcela opomíjen proces, který k tomu vedl. V roce 2008 bylo členskými státy EU včetně EU, která hlasovala pro, schváleno tzv. nařízení o ochucovadlech.⁸¹ Členské státy měly 10 let na žádost o změnu. Teprve v roce 2016 o povolení používat rumovou trest' požádala Evropská asociace výrobců ochucovadel, jejímiž jsou čeští výrobci členy. Na základě toho byla následně provedena zmiňovaná studie.

Prvním je článek iHned.cz s názvem „Tuzemák obsahuje rakovinou tvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku“.⁸²

Článek svým narativem vypadá následovně: Vědci vypracovali studii, že rumové aroma obsahuje rakovinou tvornou látku. To by mohlo dopadnout na český tuzemák. Závěry výzkumu se budou zkoumat. Mohlo by to vést k zákazu aroma, Česko by se odvolalo. Český rum se řeší podruhé, opět kvůli složení. Česko řeší, jak s problémem naložit. EU může udělit výjimku, jako v minulosti u jiných případů v EU. Česko by tak nejspíše udělalo. Čeští odborníci nesouhlasí s postupem, likérky plánují společný postup. České likérky mají problémy po metanolové aféře, další je možná čekají.

Článek svým vyzněním říká, že případný zákaz by mohl mít zásadní dopad na Českou republiku a její trh. „Zákaz by zkomplikoval situaci firmám, které český rum vyrábí – tuzemák by musel změnit složení. Jde přitom o populární alkoholický nápoj: konzumace všech rumů tvoří podle údajů Unie výrobců a dovozců lihovin až čtvrtinu všeho vypitého

---

81 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1 333/2008

82 ŠEFROVÁ, Kateřina. *Tuzemák obsahuje rakovinou tvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. Ihned.cz. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinou-tvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>*

alkoholu v Česku.“ (8–10) Odkazuje se tak přímo na kritický aspekt, že rozhodnutí EU nejsou v zájmu České republiky, v tomto případě výrobců alkoholu.

Tento názor zazní ve zkoumaném článku hned třikrát. To jak v citaci výkonného ředitele Unie výrobců a dovozců lihovin České republiky: „Hrozící zákaz vnímáme jako velké riziko pro český byznys“, (31) tak v následném tvrzení o špatné situaci na českém trhu s lihovinami: „Čeští výrobci alkoholu se teprve nedávno otřepali z pět let staré metanolové aféry, která jim snížila tržby. V Česku navíc dlouhodobě klesá konzumace lihovin“. (35)

Článek zároveň implikuje další zkoumanou hodnotu, nyní, že je EU důvodem ztráty kulturní identity. Tuzemský rum a cukroví je vnímáno jako jeden z typických To jak v úvodu článku: „Rumové aroma, typické pro tuzemák nebo některé cukroví“. (3) Článek také ale říká, že se nejedná o krok zaměřený na Českou republiku, ale může dopadnout i na další „státy, kde se výrobky z této látky používají“. (20).

Jazyk článku staví české zájmy a Evropskou unii do binární opozice. „Brusel může používání přísady zarazit, ale také udělit výjimku, na což Česko spoléhá“. (21) Chování aktérů je reaktivní. Vidět je to například ve zmíněné možnosti vyjednat si lepší podmínky, jako to udělaly severské země. Brusel jim povolil výjimku, „Na oplátku ale Švédové a spol. nesmí tyto ryby vyvážet“. (24–25)

Článek se zároveň odkazuje na známou skutečnost, kterou dává do souvislosti se současným řízením. „Tuzemáku se tak dostává pozornosti v Bruselu už podruhé. V roce 2003 se musel přejmenovat z tuzemského rumu, protože se nevyrábí ze třtiny.“ (11–12)

Důležitou pozici zde však hrají aktéři zastupující Českou republiku případně české zájmy. Jak ministr zemědělství, ředitel unie výrobců a dovozců lihovin či zmíněné likérky. Autorka do textu nevstupuje zásadněji svým hodnocením, ačkoliv volbou slov binární opozici nastiňuje. Například slovy „na oplátku“, (24) „otřepali“, (35) nebo „bránili“. (26)

Článek neodkazuje na širší problematiku. Nedává do souvislostí důvod, proč Evropská unie prošetřuje rumové aroma. Nechává zaznít aktéry Evropské unie, a to jak v podobě zástupných aktérů, (3–4) tak v těch přímých. (18–19).

Článek v sobě obsahuje následující zpravodajské hodnoty: exkluzivita, špatné zprávy, překvapení a význam.

3.1.3. Slevy na dětské výživy

Článek se ve zmiňovaném období objevuje poprvé v článku serveru novinky.cz⁸³ s názvem „Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy“. A říká, že „Obchodníci nesmějí dávat slevu na kojeneckou výživu pro děti mladší půl roku, ač jde o drahou záležitost. Jedno balení vychází na stokoruny, měsíčně výdaj hravě přesáhne tisíc korun“. Přesto už od roku 2006 platí⁸⁴ Směrnice o počáteční a pokračovací kojenecké výživě. Přijala ji Evropská komise, která jak slevy, tak reklamu na kojeneckou výživu pro nejmenší zakazuje“

Ačkoliv skutečně taková směrnice existuje, tak co se týče reklamy na počáteční a pokračovací kojeneckou výživu, neměla na Českou republiku v tomto ohledu vliv. Česká republika tuto problematiku vyřešila již v roce 2002, kdy v platnost vstoupila novela⁸⁵, která daný problém pokrývá.

Zákon zároveň nevymezuje, že se na kojeneckou výživu nedají uplatnit žádné slevy. Pouze uvádí, že „výrobci a prodejci počáteční kojenecké výživy se zakazuje předávat na veřejnosti bezplatně nebo se slevou výrobky, vzorky nebo dary na podporu prodeje“.

---

83 MARTÍNEK, Jan. *Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy*. Novinky.cz. 3. 1. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/390670-detske-vyzivy-jsou-drahe-brusel-na-ne-zakazal-slevy.html>

84 Směrnice komise 2006/141/ES ze dne 22. prosince 2006 o počáteční a pokračovací kojenecké výživě a o změně směrnice 1999/21/ES

85 Zákon, kterým se mění zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy.

Zákon však nezakazuje, aby s kojeneckou výživou bylo nakládáno jako s ostatním zbožím a byla uplatněna hromadná sleva.

Článek „Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy“.⁸⁶ Aktéři článku jsou zastoupeni jednostranně. Zatímco za český pohled na věc dostávají možnost vyjádřit se mluvčí ministerstva zdravotnictví, senátorka nebo lékařka, Evropská unie je zastoupena pouze citacemi z nařízení.

Článek je stavěn do binární opozice. Nikoliv však aktéry, ale samotnou autorkou článku. Ta nejdříve nastiňuje negativní dopad reklamy. „Slevové akce na potraviny nás bombardují ze všech stran“. (2–3) Následuje odstavec, ve kterém jasně implikuje, že existuje výjimka.

„S jedinou výjimkou, kdy inzerování a slevu v obchodech zakazuje přímo zákon. Jde o dětskou kojeneckou výživu pro děti do půl roku. Tu prodejci nesmějí propagovat proto, aby matky nedávaly umělé výživě přednost před kojením.“ (3–4) To celé ještě zdůrazňuje tím, že jsou i matky, které kojit nemohou. „Jsou ale matky, které jsou na umělou výživu odkázané: nemůžou například kojit ze zdravotních důvodů. Bez mateřského mléka se musejí obejít i tisíce dětí v náhradní rodinné péči.“ (5–6)

Celé to přitom dává do vztahu s cenou a potažmo rostoucími životními náklady. „...ač jde o drahou záležitost. Jedno balení vychází na stokoruny, měsíčně výdaj hravě přesáhne tisíc korun.“ (7–8) Na tento úvod navazuje autorka textu tvrzením, že přes všechno výše uvedené nemohou matky dostat slevu, kvůli EU. „Přesto už od roku 2006 platí směrnice o

---

86 MARTINEK, Jan. *Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy*. Novinky.cz. 3. 1. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/390670-detske-vyzivy-jsou-drahe-brusel-na-ne-zakazal-slevy.html>

počáteční a pokračovací kojenecké výživě. Přijala ji Evropská komise, která jak slevy, tak reklamu na kojeneckou výživu pro nejmenší zakazuje.“ (8–10)

Zajímavostí také je, že úvod, který je celý vytvářen pouze ze strany autorky, nikoliv aktérů, je právě samotnými aktéry následně rozporován. Jeden z aktérů rozporuje podíl žen, kterých se to dotýká. „Podíl žen, které nemohou kojit ze zdravotních důvodů, je odhadován na jedno procento. A pokud se jedná o zdravotní potíže, je možné hledat řešení ve spolupráci se zdravotními pojišťovkami v rámci nastavených programů,“ řekla Šalamunová.“ (30–33) Další pak smysluplnost této legislativy. „Je dobře, že taková reklama v obchodech není, pro pediatrije je podpora kojení zásadní.“ (39–40) Tento názor pak v textu zazní dokonce dvakrát. „Domnívám se, že tohle je jedno z nařízení EU, která smysl dávají.“ (36–37)

Autorka textu tak nastoluje čtenáři umělý problém, který podle žádných oslovených aktérů problémem není.

V textu jsou obsaženy následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, překvapení, význam.

3.1.4. Kebab

Evropská unie chystá zákaz kebabů, zněly titulky evropských médií na podzim roku 2017. Nepravdivá zpráva vychází z diskuze, která byla vyvolána na půdě Evropské unie a nejednalo se o zákaz či povolení kebabu, ale o povolení či nepovolení fosfátů, které se do některých zmražených polotovarů přidávají.

Debata se rozvířila po rozhodnutí Evropské komise, která nadále povolila užívání fosfátů skupiny (E 338-452) v mraženém mase na gyros. Fosfáty z této skupiny jsou podle nařízení 1333/2008 zakázány ve většině produktů. Podle nařízení ovšem existuje několik produktů, jako jsou různé klobásky či hamburgery, které je možné fosfáty doplňovat.

Evropská komise si myslí, že existují technické požadavky na užívání fosfátů u kebabů, aby se maso dobře propeklo a bylo šťavnaté, proto přišla s návrhem na jejich povolení. Chce tak změnit současný stav, kdy se v kebabech fosfáty velmi používají, ale podle platné legislativy nesmějí.

Proti povolení fosfátů se postavil výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, podle kterého by se mělo především počkat na studii Evropského úřadu pro bezpečnost potravin, která by měla být zveřejněna na podzim roku 2018. Výbor totiž předpokládá, že podobně jako u několika předchozích studií je možný negativní vliv fosfátů na lidské tělo, což by znamenalo možný zákaz jejich užívání v některých přípravcích.

Ve zkratce se tedy v žádném případě nejedná o zákaz kebabů, ale pouze o zákaz či povolení používání nebezpečných fosfátů pro potraviny.

Poprvé se článek objevil na serveru blesk.cz s názvem: „Skončí kebab, jak ho známe? EU řeší změny v jeho výrobě, prodejci se bojí“⁸⁷

Článek není stavěn do binární pozice. Neodkazuje se na předchozí mýty a dokonce nenaplnuje žádnou ze zkoumaných hodnot. Ve své podstatě je postaven na střetu dvou názorů. Jedním je názor Evropské komise, že jsou fosfáty nebezpečné, a tím druhým postoj členských zemí a prodejců kebabu, kteří říkají, že je jeho důležitou součástí.

Odkazuje se však na závažnost takového rozhodnutí. „Pouliční jídlo má po celé Evropě v posledních letech nekorunovaného krále. Kebab. V Bruselu se momentálně vede diskuse o tom, v jaké podobě ho do budoucna zachovat.“ (2–3)

---

87 MII, RED. *Skončí kebab, jak ho známe? EU řeší změny v jeho výrobě, prodejci se bojí.* Blesk.cz. 1. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/510102/skonci-kebab-jak-ho-zname-eu-resi-zmeny-v-jeho-vyrobe-prodejci-se-boji.html>

Článek obsahuje následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, význam.

3.1.5. Rychlovarné konvice

Zákaz výkonných rychlovarných konvic se prvně objevil v článku serveru blesk.cz „Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky.“⁸⁸

Článek vychází z chybného výkladu energetického nařízení EU.⁸⁹ Toto nařízení stanovuje větší požadavky na nižší spotřebu energie pro domácí spotřebiče a jasné uvedení energetických štítků, které značí, jak výkonné jednotlivé výrobky jsou. Podle názoru a propočtu Evropské komise by v roce 2020 měla každá domácnost ušetřit až 465 EUR díky zlepšení efektivity používaných výrobků.

Je zároveň třeba dodat, že se nejedná o rozhodnutí Evropské komise, ale nařízení Evropského parlamentu a Rady EU, tedy dvou institucí, ve kterých mají Češi své zastoupení. K tomu je třeba také dodat, že Česká republika hlasovala pro přijetí tohoto návrhu.⁹⁰

Euromýtus se poprvé objevil v článku serveru blesk.cz.⁹¹ V článku jsou zastoupeny tři skupiny aktérů. Jednak je to Evropská unie a její instituce, dále pak Británie, která se v té době chystá na volbu o brexitu a za třetí Česko. Česká pozice je v článku upozaděna.

Narativ je následující: Evropští úředníci chystají omezení domácích spotřebičů, podobně jako v minulosti. Podle britského tisku to tají, protože to Britové vnímají špatně.

---

88 BUD. *Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky.* Blesk.cz. <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/393697/rychlovarne-konvice-a-feny-v-ohrozeni-brusel-je-chce-zakazat-jako-zarovky.html>

89 Nařízení Evropské parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.

90 Hlasování Rady EU o nařízení Evropské parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.

91 BUD. *Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky.* Blesk.cz. 1. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/393697/rychlovarne-konvice-a-feny-v-ohrozeni-brusel-je-chce-zakazat-jako-zarovky.html>

Podle Blesk.cz ale nejde úplně o zákaz. O věci se vede diskuze, rozhodnutí zatím není jasné. Česko v minulosti podporovalo směrnici, ze které omezení vychází.

Objevují se v něm tři zajímavé elementy. Článek se odkazuje na známé skutečnosti a v minulosti fungující euromýty. Zmiňuje totiž, že „po vysavačích se silnými motory a klasických žárovkách plánují Evropští úředníci další omezování neúsporných spotřebičů“.

(2–3)

Ve čtenáři tak vzbuzuje známou skutečnost. Odkazuje se na žárovky, které byly pro české spotřebitelé hodně citlivé téma.

Odkazuje se přitom také na to, že je EU symbolem byrokracie. To je obsaženo například v tvrzení: „Jaký fén a konvice by byly podle bruselského mustru označené jako neúsporné, zatím není přesně určeno, vše je totiž zatím v jednání.“ (19–20)

Článek si zároveň sám sobě odporuje. Zatímco v titulku je napsáno, že „rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky“, dále v textu je uvedeno, že „jak zjistil Blesk.cz, není ale ve hře úplný zákaz těchto spotřebičů. Jde o širší diskusi v rámci platné směrnice o ekodesignu, jejímž cílem je snížit celkovou energetickou spotřebu v zemích EU.“ (13–14).

Titulek textu je tak záměrně zveličen a odkazuje na známou skutečnost. V článku se objevují následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, význam.

3.1.6. Kapitánské zkoušky

Asi nejvíce lokální téma ve výběru se objevilo ve zprávách o nutnosti kapitánských zkoušek pro lodníky, které se v českých médiích začaly objevovat v květnu roku 2016. Euromýtus se objevil na serveru novinky.cz.⁹²

Článek tvrdí, že má Moravský kras a především pak správa Punkevních jeskyní nouzi o lodní kapitány, kteří v podzemí převážejí turisty, protože je podle nového nařízení EU potřeba, aby měli kapitánské zkoušky.⁹³

Legislativa zabývající se kapitánskými zkouškami a bezpečností přepravy osob a zboží skutečně existuje, ale nejedná se o nařízení, nýbrž směrnici.⁹⁴ Ta byla vydána roku 1996 a později prošla třemi úpravami. Ta poslední proběhla roku 2008 a od té doby nebyla evropská legislativa změněna.

Jedná se tedy o novou legislativu České republiky, která doplňuje mezery v českém zákonu, který se snažil napravit chybějící legislativu, jež měla být doplněna po vstupu České republiky do Evropské unie. V praxi to tedy znamená, že se rozhodně nejedná o „nové nařízení Evropské unie“.

Legislativa⁹⁵ skutečně vychází ze zmíněné evropské legislativy a skutečně nařizuje nutnost kapitánských zkoušek pro lodníky. A česká legislativa skutečně nepočítá s anomálií,

---

92 KLEPAČ, Vladimír. *Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU*. Novinky.cz. 7. 5. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/402289-moravsky-kras-potrebuje-lodni-kapitany-kvuli-eu.html>

93 KLEPAČ, Vladimír. *Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU*. Novinky.cz. 7. 5. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/402289-moravsky-kras-potrebuje-lodni-kapitany-kvuli-eu.html>

94 Směrnice Rady 96/50/ES ze dne 23. července 1996 o harmonizaci podmínek pro získání národních osvědčení vůdců plavidel pro přepravu zboží a cestujících na vnitrozemských vodních cestách ve Společenství

95 Vyhláška č. 42/2015 Sb. o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel

jako jsou Punkevní jeskyně, avšak Evropská směrnice, ze které český zákon vychází, s podobnou anomálií počítá a uvádí možnost se jí vyhnout.

To znamená, že česká legislativa se po dohodě s Evropskou komisí mohla dohodnout, že by Punkevní jeskyně a případně i další podobné anomálie z legislativy vyňala, ale neučinila tak.

Článek, ve kterém se poprvé euromýtus zmiňuje, je uvozen titulkem „Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU“

Ve článku je zcela jednostranně zastoupena Česká republika a její postoj. Je zde zastoupena Moravským krasem, převozníky, lodníky, správou jeskyní, ředitelem Státní plavební správy v Přerově a vedoucím správy Punkevních jeskyní. Jakýmsi zástupným aktérem jsou zde pak návštěvníci jeskyň.

Svým narativem je článek následující: Moravský kras je vyhlášený jízdou v Punkevních jeskyních. Tu provozovali zatím jen obyčejní převozníci, kvůli EU to musí nyní být kapitáni. Je jich takový nedostatek, že je to pro správy Punkevních jeskyní problém a nařízení EU je podle nich nesmyslné. S tím souhlasí i někteří odborníci.

Článek je stavěn do binární opozice. Evropská unie, která ve článku není aktivně zastoupena, nařizuje něco, co „mnozí považují za nesmysl“. (4) Právě označením nesmysl se zároveň odkazuje na pro čtenáře známé spojení „euronesmysl“.⁹⁶

Text odkazuje na to, že rozhodnutí nejsou v zájmu České republiky. „Bez brigádníků coby lodníků se neobejdeme. Zajistit jejich dostatečný počet v době maturit a zkouškových období byl již kdysi velký problém. Teď je jejich zaškolování zdlouhavé.“ (26–27) Stejně jako zdůrazňuje důležitost plavby v Punkevních jeskyních.

---

96 Používáno euroskeptiky jako označení pro unijní legislativu nedávající smysl.

Odkazuje se tak na ztrátu kulturní identity zapříčiněné Evropskou unií. „Jejími temnými, nazelenalými vodami se ročně projede 200 000 lidí z celého světa. O to, aby tento zážitek stál za to, se svými pověstnými vtipy, odbourávajícími strach návštěvníků, starají převozníci již od roku 1933. Teď už jsou to nově lodní kapitáni.“ (6–8)

Sám autor to ještě zdůrazňuje dovětkem o návštěvnosti atrakce. „Plavba po říčce Punkvě nedaleko Blanska je jednou z největších turistických atrakcí v České republice.“ (5–6)

Kromě toho článek zcela jasně odkazuje na vztah České republiky k byrokracii a k tomu, že Češi Unii vnímají často právě přes ni. „EU se snažila zpřísnit podmínky pro přepravce s cílem zajistit větší bezpečnost pasažérů. Jenže lodníci plující po 430 metrů dlouhé trase v jeskyních nemusí čelit nepřízní počasí; bouře, deště nebo krupobití je v podzemí nemohou zaskočit.“ (18–20)

Evropská unie tak podle článku mění něco zažitého. Fungující atrakci Punkevních jeskyň, která má tradici od roku 1933. „Přes 80 let vozili návštěvníky v člunech obyčejní převozníci, teď ale podle nového nařízení Evropské unie (EU) musí mít kapitánské zkoušky, což mnozí považují za nesmysl.“

Je to vidět i na mluvě samotného článku. Argumentace bezpečností, kvůli které byla taková legislativa původně navrhována, je autorem rozporována. „EU se snažila zpřísnit podmínky pro přepravce s cílem zajistit větší bezpečnost pasažérů. Jenže lodníci plující po 430 metrů dlouhé trase v jeskyních nemusí čelit nepřízní počasí; bouře, deště nebo krupobití je v podzemí nemohou zaskočit.“ (18–20)

Autor tak ke čtenáři promlouvá skrze tvrzení, že Evropská unie ohrožuje známou atrakci, která vždy skvěle fungovala. Nyní je v ohrožení, stejně jako potencionální zábava návštěvníků.

Článek obsahuje následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, význam.

3.1.7. Konec hranolek

Aféru kolem zákazu chipsů a hranolků v českém prostředí spustil deník Blesk, který zprávu uvedl titulkem "STOP! KVŮLI RAKOVINĚ, Evropská unie chce zakázat: brambůrky, hranolky, chléb a kávu".⁹⁷

Článek říká, že Evropská unie plánuje zakázat hranolky. Důvodem je vysoký obsah akrylamidu. Akrylamid je látka, která vzniká přirozenou cestou v potravinách při tepelné úpravě pokrmů za vysokých teplot (např. pečení, grilování, smažení). Akrylamid může způsobovat rakovinu u zvířat a odborníci se domnívají, že může být pravděpodobně příčinou rakoviny i u lidí.

I proto v roce 2015 Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) rozhodl, že akrylamid v jídle představuje obecné ohrožení zdraví. Podle zprávy EFSA jsou konzumenti ohroženi především prostřednictvím průmyslově vyráběných potravin, kterými jsou především brambůrky, hranolky, chléb, sušenky a káva.

Podle svého „Toolboxu“ se průmysl zavázal, že sníží hladinu akrylamidu v následujících letech. Jelikož se tak podle zpráv EFSA nedělo, rozhodla se Evropská komise jednat a v létě roku 2016 podala návrh, který donutí výrobce potravin skutečně nebezpečnou látku snížit.

Komise nakonec svůj návrh schválila, stejně jako byl následně schválen Evropským parlamentem a Radou. V samotném nařízení komise se pak jasně říká, že se omezení určuje podle velikosti podniku a hlavní důraz na omezení je kladen na velké společnosti, nikoliv na

---

⁹⁷ BELICA, MIHALIK. "STOP! KVŮLI RAKOVINĚ, Evropská unie chce zakázat: brambůrky, hranolky, chléb a kávu" Blesk. 1. 8. 2017.

malé lokální podniky. Nejde tedy o zákaz daných potravin, ale o snahu snížit obsah akrylamidu zlepšenými postupy.

Euromýtus o konci hranolek se ve zkoumaném vzorku poprvé objevil na serveru info.cz⁹⁸ s názvem: „Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak nedáte.“

Narativ článku je následující: Dvakrát smažené hranolky jsou belgickou tradicí. Nyní o ni mohou Belgičané přijít. Evropská unie chce, aby byly méně toxické. Belgičané oponují. Aktéři článku jsou všichni v zastoupení, žádný z nich se nevyjadřuje skrze osobu, ale také žádný z nich nedominuje článku.

Oproti ostatním článkům, ten současný není stavěn z české pozice, proto nejsou zastoupeni čeští aktéři. Naopak je článek stavěn jako střet mezi Evropskou unií a Belgií, respektive její tradicí. To je vidět hned v úvodu článku: „Nedílnou součástí belgické národní kultury jsou vedle piva či fotbalu také dvakrát osmažené hranolky. O tuto pochoutku však Belgičané možná brzy přijdou.“ (2)

Odkazuje se tak přímo na to, že Evropská unie je důvodem ztráty kulturní identity. Což dělá jak v samotném titulku: „Brusel chce utnout další národní tradici.“ (1), tak v textu, kde zaznívá argumentace Belgičanů, že změna přípravy „zničí bohatou gastronomickou tradici země“. (15)

Článek je stavěn na binární opozici dvou názorů a dvou postupů, které zvolit, což je vidět také na popisu dvou „receptů“ na to, jak připravit hranolky. Ten belgický je popisován skrze chuťové vjemy „zákazník dostane hranolky, které jsou díky dvojímu smažení na

---

98 LUŠ, Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak nedáte. Info.cz. 20. 6. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/magazin/brusel-chce-utnout-dalsi-narodni-tradici-vyhlasene-hranolky-uz-si-zrejme-jen-tak-nedate-11638.html>

povrchu křupavé a uvnitř krásně šťavnaté“. (8–9) Nic takového se však u „unijního“ receptu neděje. Článek tak implikuje, že právě ty „křupavé a uvnitř krásně šťavnaté“ hranolky už dále nebudou.

Obsaženy jsou v textu následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, překvapení.

3.1.8. Zákaz zvířat

Euromýtus o zákazu zvířat se poprvé objevil na serveru blesk s názvem⁹⁹ „EU nařídila likvidaci některých zvířat. Nepřežijí ani v ZOO“. Zpráva vychází z unijního nařízení,¹⁰⁰ které vychází z dlouhodobé snahy o udržení bio klimatu v Evropské unii a dlouhodobé udržitelnosti přírody.

Nařízení i dlouhodobá strategie se zabývají tzv. invazivními nepůvodními druhy. Ty jsou podle Evropské unie „jednou z největších hrozeb pro původní zvířata a rostliny v Evropě a vyvolávají problémy za miliardy EUR“. Důvod, proč chce Evropská unie jednat plošně, je ten, že zvířata nerespektují hranice mezi jednotlivými státy a proto je efektivnější fungovat celounijně.

Unijní seznam, jak se zkráceně listu říká, vznikl ve spolupráci s jednotlivými členskými státy, kvůli čemuž také EU zveřejnila list s nejčastěji pokládanými otázkami, který jasně specifikuje, jak probíhal výběr. Evropská komise se na něm podílela společně s Vědeckým fórem (ve kterém měli zastoupení všechny členské státy), načež byl tento seznam konzultován s jednotlivými členskými státy, kde mohly zaznít i hlasy českých

---

99 BUDAI, David. *Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřežijí ani v zoo.* blesk.cz. 2. 8. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/398242/myslivce-a-rybare-ma-na-musce-brusel-chce-jim-zakazat-broky-a-olovena-zavazi.html>

100 Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazivních nepůvodních druhů.

zájmových skupin, kterých se problém týká, stejně jako byl nakonec finální text schválen Komisí pro invazivní druhy, ve které se také nacházejí členské státy. Nejedná se tedy v žádném případě o výmysl Evropské komise. Jedná se o proces, do kterého mohla ve všech jeho krocích promlouvat Česká republika a její zástupci.

Ve člancích je zmiňováno, že zvířata nepřežijí ani v ZOO. K tomu je třeba dodat, že nařízení jasně říká, že se zvířata nemusejí likvidovat, ale musí být pouze zabráněno jejich rozmnožování a úniku do volné přírody. Pokud budou tyto podmínky splněny, tak mohou v zoologických zahradách dožít.

Z pohledu textové analýzy jsou aktéři článku zastoupeni rovnoměrně. Na jedné straně zde máme Evropskou unii reprezentovanou skrze citace nařízení, na druhou stranu pak zástupce českých zoologických zahrad a ČR.

Narativ článku je následující: Některá zvířata budou muset být vyhubena, protože škodí biologické rozmanitosti. Ve volné přírodě budou lovena, v zajetí nesmí docházet k další reprodukci. Evropská unie vydala seznam, který schválila i Česká republika. Dotkne se to i zoologických zahrad, které s tím však souhlasí. Detaily likvidace budou uvedeny.

Článek je uváděn spojením „Evropská unie má nové nepřátele. Překvapivě to nejsou teroristé, ale třeba mývalové, raci, nosálové, nutrie nebo třeba vodní ibisové posvátní“. (1–2) Jasně tak odkazuje na zkoumaný aspekt nedostatečné kontroly hranic a větší kriminality. Jinými slovy článek říká, že zatímco, aby se EU zaměřila na boj s terorismem, věnuje svou pozornost zvířatům.

Článek je uměle zasazován do binární opozice. Zatímco aktéři rozpor nenaznačují. „Tato zvířata postupně nahradíme chovatelsky vzácnějšími a méně dostupnými druhy“, (32–33) autor sám svým popisem tento rozpor naznačuje. Ačkoliv je článek napsán velmi

objektivně a zaznívají všechny strany názoru, včetně zasazení do širšího kontextu, svým vyzněním staví článek do binární opozice.

Široce domluvenou shodu označuje slovy: „Dny více než dvacítky zvířecích druhů na území Evropské unie jsou sečteny“ (7) nebo samotným titulkem: „Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřežijí ani v zoo.“ (1)

Článek obsahuje následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, překvapení, význam, zábava.

3.1.9. Pověřenec GDPR do každé vsi

Zavádějící zpráva o nutnosti pověřence na GDPR do každé vsi se poprvé objevila začátkem roku 2018, tedy v době, kdy měla být legislativa implementována do českého zákona. A to v článku „Každé vsi nařídila EU pověřence přes osobní údaje, starostové protestují“ na serveru idnes.cz.¹⁰¹

Vychází z nařízení¹⁰² známého především pod zkratkou GDPR. V rámci zkoumaných případů jsou uváděny astronomické pokuty, které obcím za nedodržení hrozí. Pravdou je, že podle článku 83 nařízení je skutečně možné udělit pokutu a do výše 20 000 000 EUR nebo 4 % z celkového ročního obrátu, ale jedná se pouze o krajní možnost pro velké korporátní firmy. Jednotlivé členské země si však mohly nařízení samy upravit a snížit pokuty pro jednotlivé obce.

Zároveň je třeba dodat, že pověřenec sice musí být v každé obci, ale zároveň není nutné, aby se jednalo o jednu osobu pro každý úřad. Nařízení jasně říká, že „skupina podniků

---

101 LAUDIN, Radek. *Každé vsi nařídila EU pověřence přes osobní údaje, starostové protestují*. idnes.cz. 18. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://jihlava.idnes.cz/urad-poverenec-osobni-udaje-ochrana-byrokracie-jihlava-trebic-vysocina-eu-151-/jihlava-zpravy.aspx?c=A171216_371143_jihlava-zpravy_mv

102 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

může jmenovat jediného pověřence pro ochranu osobních údajů, pokud je snadno dosažitelný z každého podniku“, a zároveň „je-li správce nebo zpracovatel orgánem veřejné moci či veřejným subjektem, může být s přihlédnutím k jejich organizační struktuře a velikosti jmenován jediný pověřenec pro ochranu osobních údajů pro několik takových orgánů nebo subjektů“.¹⁰³

Samotný počet, kolik obcí DPO (Data Protection Officer), neboli pověřenec pro ochranu osobních údajů, může spravovat, je na výkladu jednotlivých států. GDPR zároveň jasně neříká, které veřejné instituce musejí GDPR zpracovávat. V nařízení se píše, že ho musí zpracovávat pokud „zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt“, ale zároveň neurčuje, co přesně znamená „veřejný orgán a veřejný subjekt“. V praxi nechává výklad na národním právu.

Článek má v rámci textové analýzy následující narativ. Obce budou muset mít pověřence pro ochranu osobních údajů. Tuto funkci zavádí EU. Obce už mají nabídky, jsou drahé. Starostové říkají, že je pro ně nařízení nepochopitelné a drahé. Ministerstvo návrh obhajuje. „Tuto funkci zavádí nové nařízení EU o ochraně osobních údajů,“ uvedl Ondřej Krátoška, mluvčí ministerstva vnitra. Starostové se tomu diví. Neví, co bude takový člověk dělat, ani z čeho ho budou platit.

Článek má zastoupení pouze českých zástupců. Názory evropské unie jsou zde zprostředkovány pouze skrze zástupce krajského úřadu potažmo skrze ministerstvo vnitra. Je zde tak velký nepoměr v zastoupení.

Článek naznačuje, že se jedná o nařízení, které zapříčiní plýtvání penězi. „Na obecní úřady do vesnic už chodí různé nabídky, že by jim někdo pověřence dělal. A to třeba za

---

103 KONOPA, Prokop. *Z hlediska nakládání s osobními údaji tzv. GDPR nepřináší pro veřejnou správu žádné zásadní změny*. Veřejná správa online. 2. 3. 2018 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6750497>

vstupní poplatek 60 tisíc korun a další peníze měsíčně. Levnější nabídky jsou v řádech tisíců.“ (6–8)

Zdůrazňováno je to jak samotnými aktéry: „A když si čtu ty sankce, kdybychom to nesplnili, tak téměř omdlévám,“ (15) nebo „nechápe, proč by se měly další peníze dávat novým pověřencům.“ (29–30). Zdůrazňuje to i však samotný autor: „Ve vesnici jejich velikosti musejí otáčet každou korunu, než ji někam investují. Placení pověření by bylo další zátěží pro předínský rozpočet.“ (14)

V článku zaznívá i aspekt nárůstu byrokracie, opět z úst aktivního aktéra článku: „Divím se, kdo tohle vymýšlí. Je to další část byrokratického běsnění. Nepochopil jsem zatím, co ten člověk bude mít na práci.“ (9–10)

Článek v sobě obsahuje následující zpravodajské hodnoty: špatné zprávy, konflikt, překvapení, význam.

3.1.10. Úsporné vysavače

Stejně jako další zakazy silných přístrojů, i ten o vysavačích vychází z nařízení zabývajícího se energetickou úsporou spotřebičů.¹⁰⁴

To stanovuje větší požadavky na nižší spotřebu energie pro výrobky a jasné uvedení energetických štítků, které značí, jak výkonné jednotlivé výrobky jsou. V tomto případě je ještě velmi důležité porovnání pojmů výkon a příkon, které jsou v člancích mylně spojovány.

Evropská unie nijak neomezuje výkon, ale zaměřila se na příkon, což je zjednodušeně řečeno množství energie, které je do vysavače vloženo. Výkon se u vysavačů pozná

---

104 Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.

především podle kvality sání a podle toho, kolik dokáže prachu udržet v přístroji. I proto je kladen větší důraz na rozměry a kvalitu vysávání, než na jejich spotřebu.

Zároveň je třeba dodat, že návrh byl probírán se samotnými výrobci, kteří jej podpořili. Nejedná se o rozhodnutí Evropské komise, ale nařízení Evropského parlamentu a evropské Rady, tedy dvou institucí, ve kterých mají Češi své zastoupení. A Česká republika hlasovala na Radě pro přijetí tohoto návrhu.

Návrh byl schválen již v roce 2013 po důkladném testování a širokých konzultacích. Sami zástupci výrobců vysavačů uvedli, že dávají přednost regulačním opatřením před dobrovolnými dohodami.

Článek, který se poprvé v daném zkoumaném období objevil na serveru tn.cz s názvem: „Konec výkonných vysavačů! Tenhle typ už si brzy nekoupíte.“¹⁰⁵

Narativ je následující: Běžné vysavače s vyšším výkonem už si nekoupíte. Dovoz zakáže EU. Když se to dozvěděli zákazníci, začali hromadně nakupovat. Obchody se zásobí. Rozdíl mezi vysavači se rozhodl autor otestovat, ty méně výkonné jsou horší. Odborníci tvrdí opak.

Aktéři textu jsou zastoupeni jednostranně. Evropská unie zde nemá slovo, naopak jsou tady zástupci průmyslu a obchodu.

Autor textu následně sám naznačuje, že Evropská unie sice tvrdí, že se to výkonu nedotkne, ale jejich vlastní analýza říká, že to tak není. „Na koberci, na kterém se nacházely hlavně psí chlupy, vyzkoušela reportérka vysavač s příkonem 850 a 2000 wattů. Nejvíce nepořádku zůstalo na té části koberce, kterou vysávala s nejnižším příkonem.“ (14–16)

---

105 PEZ. *Konec výkonných vysavačů! Tenhle typ už si brzy nekoupíte.* tn.cz. 7. 7. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/konec-vykonných-vysavacu-tenhle-typ-uz-si-brzy-nekoupíte.html>

Článek jasně implikuje, že důvodem, proč už si tyto kvalitnější vysavače nekoupíme, je Evropská unie. „Od prvního září jejich dovoz zakáže nařízení Evropské unie.“ (2–3)

Článek obsahuje následující zpravodajské hodnoty: zábava, blízkost, význam.

3.1.11. Vyprávění euromýtu

Výše zmíněné texty se vyznačují několika aspekty, které se práce pokusí vysvětlit na následujících řádcích.

Články jsou vykládány skrze binární opozici. Je do nich vkládán střet mezi Evropskou unií a českými zájmy. V několika případech jsou české zájmy zastoupeny zájmy ostatních členských zemí.

Autoři se v textech odkazují na negativní hodnoty, které jsou s působením Evropské unie spjaty.

Nejčastěji se autoři odkazují na to, že rozhodnutí EU nejsou v zájmu České republiky. V některých člancích to koresponduje s výpověďmi českých zástupců, proto je takový výklad zcela pochopitelný.¹⁰⁶ Jinde však autoři sami vstupují jako aktivní vypravěči do textu. Příkladem může být článek o zákazu slev na dětské výživu.

„Obchodníci nesmějí dávat slevu na kojeneckou výživu pro děti mladší půl roku, ač jde o drahou záležitost. Jedno balení vychází na stokoruny, měsíčně výdaj hravě přesáhne tisíc korun. Přesto už od roku 2006 platí Směrnice o počáteční a pokračovací kojenecké

---

106 ŠEFROVÁ, Kateřina. Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. *Ihned.cz*. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>

výživě. Přijala ji Evropská komise, která jak slevy, tak reklamu na kojeneckou výživu pro nejmenší zakazuje.“¹⁰⁷

Ačkoliv je v textu tento názor zcela rozporován, i svým umístěním v textu zasazuje celý jeho obsah do tohoto kontextu. Uměle je zde tak vytvářen střet, který sám o sobě neexistuje a autor tak funguje jako tvůrce mýtu. Využíván je tento důraz i pomocí slovních spojení.

Autoři se ve svých textech odkazují na již známé mýty. Ty pomáhají čtenáři vyjasnit složitost celého problému, protože si ho mohou vztáhnout ke známé skutečnosti. Předchozí mýtus čtenář zná, ten současný mu svým výkladem zapadá do toho původního. „Tuzemáku se tak dostává pozornosti v Bruselu už podruhé. V roce 2003 se musel přejmenovat z tuzemského rumu, protože se nevrábí ze třtiny.“¹⁰⁸ Tato tvrzení jsou pak dávana dokonce i do titulků, čímž umocňují tuto známou skutečnost. „Brusel chce utnout další národní tradici.“¹⁰⁹

Právě tradice a jistá národní specifika jsou nejčastěji zastoupeným elementem ve zkoumaných člancích. Autoři často zmiňují důležitost tradic. „Přes 80 let vozili návštěvníky v člunech obyčejní převozníci, teď ale podle nového nařízení Evropské unie (EU) musí mít kapitánské zkoušky, což mnozí považují za nesmysl.“¹¹⁰

---

107 MARTÍNEK, Jan. Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy. Novinky.cz. 3. 1. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/390670-detske-vyzivy-jsou-drahe-brusel-na-ne-zakazal-slevy.html>

108 ŠEĎROVÁ, Kateřina. Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. Ihned.cz. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>

109 LUŠ, Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak nedáte. Info.cz. 20. 6. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/magazin/brusel-chce-utnout-dalsi-narodni-tradici-vyhlasene-hranolky-uz-si-zrejme-jen-tak-nedate-11638.html>

110 KLEPAČ, Vladimír. Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU. Novinky.cz. 7. 5. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/402289-moravsky-kras-potrebuje-lodni-kapitany-kvuli-eu.html>

Odkazuje se přitom také na to, že je EU symbolem byrokracie. To je obsaženo například v tvrzení: „Jaký fén a konvice by byly podle bruselského mustru označené jako neúsporné, zatím není přesně určeno, vše je totiž zatím v jednání.“¹¹¹

V době zvýšeného zájmu o téma bezpečnosti, především ze strany českých občanů, pak funguje právě obava z terorismu jako snaha o ukázkou nesmyslnosti nařízení Evropské unie. Tvrzení na serveru blesk.cz se přímo odkazuje na byrokratičnost a nesmyslnost takovýchto nařízení, zvláště s ohledem na fakt, že Českou republiku mnohem více trápí právě otázka bezpečnosti. „Evropská unie má nové nepřátele. Překvapivě to nejsou teroristé, ale třeba mývalové, raci, nosálové, nutrie nebo třeba vodní ibisové posvátní.“¹¹²

Důležitý je ve vyprávění také aspekt finanční. To se týká jak samotných občanů a dopadů na jejich osobní finance, tak na dopad na hospodářskou situaci a podnikatelské prostředí v celé České republice. Příkladem může být spojení z článku o tuzemáku¹¹³, kde autorka tvrdí, že se likérky „teprve nedávno otřepaly“ a nyní jim hrozí další problémy. Ty navíc uměle zvyšuje tvrzením, že rummy jsou součástí celé čtvrtiny veškeré konzumace, což je sice pravda, ale tuzemák není klasifikován jako rum, nýbrž jako lihovina.

Příklad dopadu takovýchto rozhodnutí na rostoucí životní náklady pak dokumentuje příklad o zákazu amalgámových plomb, kde autorka tvrdí, že „dopady v zubních ordinacích v Česku budou jednoznačné. Připlatíme si stovky korun.“ Ačkoliv toto tvrzení sama v následujícím odstavci vyvrací. „Levnější míchanou amalgámovou výplň, která stojí 270

---

111 BUD. Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky. Blesk.cz. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/393697/rychlovarne-konvice-a-feny-v-ohrozeni-brusel-je-chce-zakazat-jako-zarovky.html>

112 BUDAI, David. Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřežijí ani v zoo. blesk.cz. 2. 8. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/398242/myslivce-a-rybare-ma-na-musce-brusel-chce-jim-zakazat-broky-a-olovena-zavazi.html>

113 ŠEFROVÁ, Kateřina. Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. Ihned.cz. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>

korun a hradí ji pojišťovna, by mohl s největší pravděpodobností nahradit takzvaný dózovaný amalgám.“¹¹⁴

Ve čtenáři je tak posilován jeho negativní postoj vůči Evropské unii. Jak bylo nastíněno nejčastěji zastoupené negativní postoje zmiňované v sociologických výzkumech jsou následující: EU je příčinou rostoucích životních nákladů, EU je symbolem byrokracie, EU má nedostatečnou kontrolu hranic, EU je důvodem ztráty kulturní identity.

Postoje se odrážejí i na zpravodajských hodnotách, které byly v textu definovány. Všech deset bylo označeno, že v sobě obsahují špatné zprávy a význam. Tedy že se jedná o negativní zprávy o EU, které budou mít velký dopad. V osmi případech je článkem provázen konflikt, v šesti překvapení, ve dvou zábava a v jednom exkluzivita.

---

114 KOSOVIČ, Pavlína. U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu. Seznam Zprávy. 2. 12. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-zubare-si-priplatime-brusel-jedna-o-zakazu-obycejne-plomby-ktere-je-na-pojistovnu-7154>

3.2 Obsahová analýza

V rámci obsahové analýzy bylo zkoumáno 10 různých euromýtů. Celkem bylo analyzováno 48 zpravodajských jednotek. Jednotlivá média v nich byla zastoupena následovně:

Název média	Počet výzkumných jednotek
tn.cz	10
denik.cz	6
idnes.cz	6
blesk.cz	5
novinky.cz	4
echo24.cz	4
info.cz	3
eurozpravy.cz	2
tyden.cz	2
seznamzpravy.cz	1
irozhlas.cz	1
lidovky.cz	1
ihned.cz	1
euro.cz	1
ct24.cz	1
Celkem	48

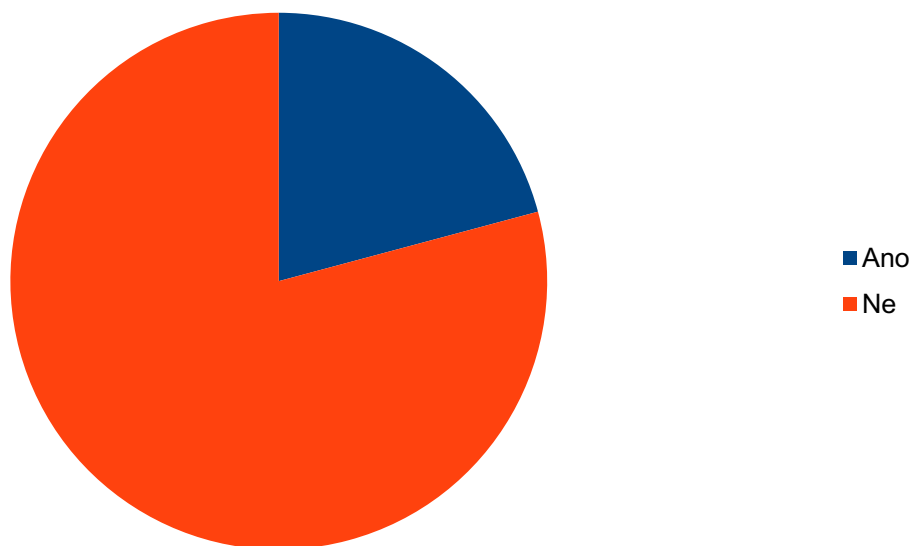
Tabulka 1: Zastoupení zpravodajských jednotek dle médií. Zdroj: Výsledky obsahové analýzy

Zastoupení prvních čtyř deníků značí, že o euromýtech referují mnohem více média bulvárnější. Vůbec největší zastoupení má server tn.cz zastupující největší komerční televizní stanici. Obdobně je na tom také server blesk.cz, zastupující největší tištěný český deník.

Zde je třeba přiznat, že je možné, že výše uvedené výsledky byly ovlivněny zvolenou metodikou. Pokud by bylo vybráno jako metodika například mediální pokrytí jednotlivých důležitých událostí Evropské unie, je možné, že by zastoupení bylo jiné.

Dalším poznatkem výzkumu je, že se většina týká nové evropské legislativy v různých stádiích procesu. Rozdílné je pak při porovnání původu jednotlivých mýtů jejich časové ukotvení během procesu. Jako výsledek obsahové analýzy se dá také určit, že se euromýty obecně vyznačují tím, že v nich chybí název legislativy, o které zpravodajská jednotka pojednává. V pouhé pětině případů autoři zmiňují název legislativy. (20,83 %)

V případech, kdy se jedná o novou legislativu, články z velké většiny nezmiňují postoj ČR v Radě EU. Jak bylo uvedeno v teoretické části, právě Rada EU je přitom významným hlasem při vytváření nové legislativy.

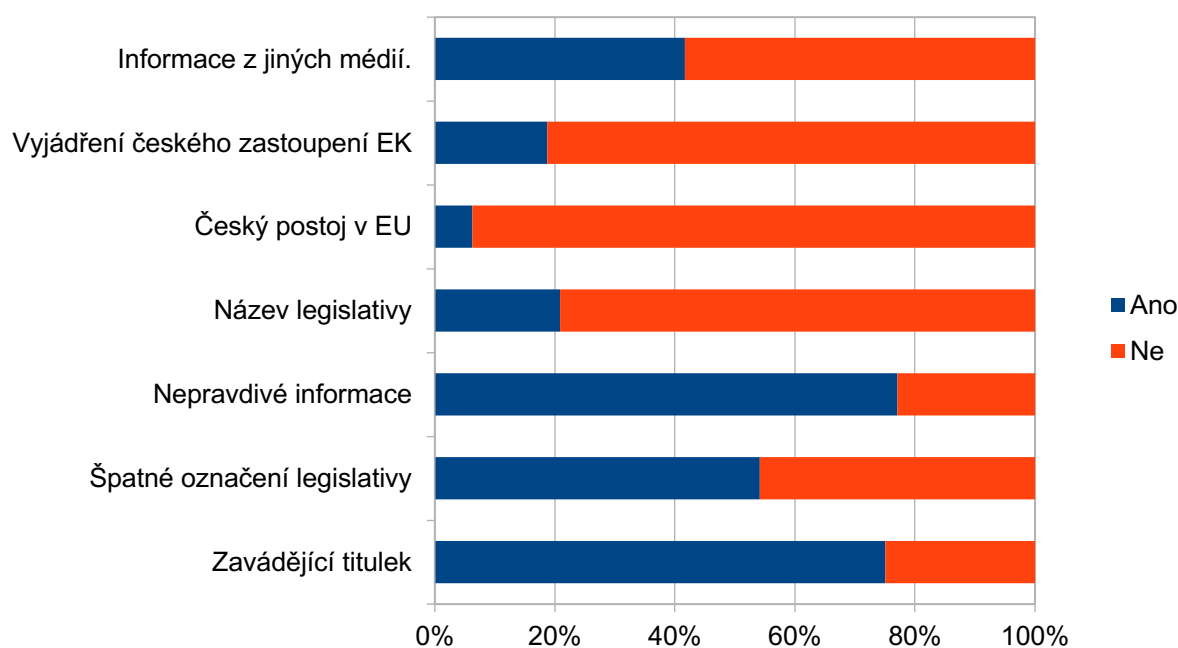
Graf 3: Je zmíněn název legislativy? Zdroj: Výsledky obsahové analýzy

Problematické je to i s ohledem na fakt, že ve většině zkoumaných témat byli zástupci České republiky v Radě Evropské unie v dotčených hlasováních v 9 z 10 zkoumaných případech pro schválení jednotlivých návrhů.

Ve většině případů není zmíněn názor českého zastoupení v EK. Stejně tak je velmi málo zmiňován postoj České republiky v Evropské unii. Z toho vyplývá, že články jsou z velké většiny psány bez jakékoliv oponentury ze strany EU. To je problematické i z pohledu novinářské etiky i vzhledem k tomu, jak je o situaci referováno. Pokud není zasazen do kontextu, který značí, že Česká republika s původem takového nařízení souhlasí, chybí zde kontext.

Průkazné nebyly výsledky ani co se týče autorství jednotlivých článků. Žádný z autorů se nevyznačuje tím, že by se jeho jméno objevilo u více případů. Nejčastěji se u euromýtů objevila zkratka pez na serveru tn.cz a to ve čtyřech případech.

Z velké většiny

Graf 4: Výsledky obsahové analýzy.

3.3 Rozhovory

Součástí práce byly také dva rozhovory s novináři, kteří působili jako zpravodajové z EU. Jedním z nich je Ondřej Houska, který v době vydání práce působí jako redaktor Hospodářských novin. Druhým pak Michal Půr, v době vydání práce šéfredaktor webu Info.cz. Oba dva v minulosti působili jako zpravodajové v Bruselu. Ondřej Houska byl v Bruselu jako zpravodaj Českého rozhlasu v roce 2009, kdy Česko v prvním pololetí předsedalo Radě EU. Na pozici poté působil znovu v letech 2012–2016. Michal Půr se stal zpravodajem v Bruselu v roce 2006 za ČTK a na pozici strávil celkem pět let.

S oběma byly vedeny rozhovory se zaměřením na práci zpravodaje. Rozhovory byly podloženy metodologií uvedenou v předchozích částech a výsledky obsahové analýzy.

Oba oslovení novináři shodně uvedli, že největším problémem je podle nich malý zájem o evropskou politiku jak mezi čtenáři, tak mezi novináři. Jako hlavní problém v oblasti referování o EU označili malou váhu, která je Evropské unii kladena politiky. „Malá znalost novinářů nevychází jen z úrovně novinářů, ale také z nezájmu o Evropskou unii ze strany politiků. Dokládá to třeba příběh Jana Fišera, který byl premiérem v době předsednictví a fakticky tak předsedal Radě EU. Když jsem četl jeho memoáry, našel jsem fotografii, kde měl napsáno ‚já s kolegy z Rady Evropy‘. Takto by se dal shrnout ten český politický zájem o Evropu.”¹¹⁶ Podle Michala Půra by pomohl větší zájem ze strany českých politiků. „Myslím, že je to otázka politiky. Česká mediální scéna je vedena politiky. Čemu dávají váhu, o čem mluví, co protlačí do večerních vysílání. Evropská politika to však až na období před volbami není. Nesnaží se nic vysvětlovat.”¹¹⁷

---

116 Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

117 Příloha č. 5 - Rozhovor s Michalem Půrem.

Jako největší problém shodně označují malý prostor, který je v médiích poskytován Evropské komisi a jejím zástupcům. Například Ondřej Houska říká, že články tím, že v nich není zveřejněný postoj EK, postrádají vysvětlení.

“Nikde nejsou zmíněny důvody, proč to ta Evropská komise navrhuje. Evropští úředníci pak vypadají jak hlupáci. Možná jsou, možná nejsou, ale ten jejich názor tam nezazní, přitom to by měl být primární princip novinářiny, že by měl být slyšet druhý názor, což není. V Česku dáváme prostor tomu českému názoru, ten druhý názor tam není.”¹¹⁸

Michal Půr to částečně dává za vinu také nedostatečně proaktivnímu přístupu Evropské komise a jejího českého zastoupení. „Myslím si ale, že je to taky problém českého zastoupení Evropské komise. Když se nějaký takový článek objeví, tak by měla být slyšet. Zástupci by se měli ozvat a říci: ‚tohle je špatně‘. Měli by si stěžovat, proč je nikdo neoslovil. Když se nějaká taková problematika řeší, tak musí být Evropská komise či jiní zástupci EU slyšet. Musí být vysvětleno, k čemu je daný krok a čemu může prospět.”¹¹⁹

Oba novináři se shodují na tom, že evropská problematika se ničím neliší od jiných novinářských témat. Zároveň oba shodně uvádějí, že se nedá pořádné reportování z EU dělat bez toho, aniž by tam člověk alespoň nějakou dobu nastálo působil. Podle Půry je třeba vždy udržovat kontakt s lidmi, kteří se na tvorbě evropské legislativy podílejí. Houska přirovnává práci zahraničního zpravodaje k práci Senátního či Sněmovního zpravodaje. „Problém všech českých médií a novinářů je ten, že všichni chtějí točit reportáže. Spíše lifestylové, než tu poctivou novinářinu. Je těžké najít novináře na domácí politiku, Sněmovnu, Senát. U té EU

---

118 Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

119 Příloha č. 5 - Rozhovor s Michalem Půrem.

je to ještě složitější. Když jste zpravodaj v EU, tak je to podobné, jako když jste tady zpravodaj u vlády, podobná agenda, politika, ekonomika, suché věci.”¹²⁰

Shodu našli také v tom, že zájem o témata Evropské unie se i u editorů, se kterými spolupracovali během svého působení, orientuje pouze na témata spjatá s Českem. „Spolupráce s editory je spíše na nějaké dohodě o tom, kdy bude hotový výstup a jaký bude rozsah. Z pražské redakce se většinou jednalo buďto o prosby, ať sleduji na místě české politiky, kteří tam zrovna jsou, nebo ať se zaměřím na témata pro Českou republiku důležitá. Nedá se říci, že by editor měl přehled o tom, co se zrovna děje nebo jaká jsou důležitá hlasování. Většinou se to omezí pouze na návštěvy českých politiků.”¹²¹

Houska dodává, že postoj českých redakcí k problematice Evropské unie chápe. Často však podle něj články postrádají hlubší rozměr. “My tam nedodáváme ten big picture a tu evropskou souvislost. V divácích či čtenářích pak musí vzniknout pocit, že se v EU sešlo 28 (tehdy 27) premiérů, kteří řešili, kolik peněz dají Česku, což tak není. Vytváří to určitý zavádějící dojem.”¹²²

Oba novináři se shodují, že v případě běžného zpravodajského referování o Evropské unii není třeba dodržovat jiná pravidla, než ta, která novináři dodržují při své práci běžně. Podle Michala Půry jsou mýty vytvářeny především postojem autorů, případně majitelů médií, vůči evropské legislativě.

„Tyto názory se nesmí žádným způsobem promítat do zpravodajství. Nesmíte stavět články tak, že Evropská unie je špatná a z Bruselu se na nás valí nesmyslná nařízení. Protože

---

120 Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

121 Příloha č. 5 - Rozhovor s Michalem Půrem.

122 Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

když se k tomu takto budete stavět, ten článek napíšete, i když budou fakta ukazovat něco jiného.”¹²³

Jako zásadní možnost zlepšení pak označili větší zapojení evropských institucí. Ondřej Houska například uvádí, že by mohlo být českým novinářům zprostředkováván výklad nové evropské legislativy, jak se to děje v Bruselu. „Běžné například je v Bruselu, že se pro akreditované novináře dělají off the record briefinky, to znamená, že to není tiskovka, ale přijdou tam tři experti a těch se můžete ptát na cokoliv. Ptáte se jich co v tom návrhu skutečně je, co není a co to opravdu znamená. Oni nesmějí být citováni, je to mimo záznam a proto mluví otevřeně.”¹²⁴

---

123 Příloha č. 5 - Rozhovor s Michalem Půrem.

124 Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

3.4 Výsledky výzkumu

Výzkumným cílem práce bylo odpovědět na otázku: proč česká média vytvářejí euromýty? Pro potřeby tohoto výzkumné cíle byla vytvořena textová analýza, obsahová analýza a rozhovory s jednotlivými aktéry, kteří působili jako zpravodajové při Evropské unii. Ačkoliv si je autor práce vědom limitů, které může tento výzkum mít, jako třeba nepřilíš velkého výzkumného vzorku, nebo možného zkreslení výběru zpráv vlastním pohledem na svět, i přesto práce nabízí odpověď na tuto základní otázku.

Česká média vytvářejí euromýty, protože nabízejí jednoduchý výklad složité problematiky. Nabízejí možnost vyprávění, která zasazuje problematiku do pro čtenáře pochopitelných mantinelů. Ujišťují ho v tom, že kroky Evropské unie ohrožují kulturní identitu, zapříčiňují růst životních nákladů a jsou konány v neprospěch České republiky. Motivace, která k tomu jednotlivé tvůrce těchto mýtů vede, i kvůli zvolenému výzkumu nalezena nebyla.

Práce nabízela před začátkem výzkumu tři hypotézy, které se podařilo alespoň částečně potvrdit. Výzkumné hypotézy byly následující:

1. česká média chybují při výkladu evropské legislativy

Česká média skutečně chybují při výkladu evropské legislativy. V mnoha případech se nejedná ani tak o nepravdivá tvrzení, ale spíše o to, co v člancích chybí – tedy kontext. Česká média nezasazují rozhodnutí Evropské unie do širšího kontextu, při kterém legislativa vznikala, stejně jako nezveřejňují, jak pro daná rozhodnutí hlasovali čeští zástupci v EU.

2. česká média se dopouštějí formálních pochybení v člancích

Tvůrci mýtů v českých médiích se dopouštějí formálních pochybení. Jak bylo naznačeno výše, týká se to zejména chybějícího kontextu či obecného zaznamenání hlasu

Evropské unie. Dopouštějí se pochybení i z pohledu vyprávění, kdy zasazují témata do předem stanoveného vyprávění, které však v mnoha případech nekoresponduje s realitou.

3. vyprávění euromýtu koresponduje s pohledem Čechů na EU

Vyprávění euromýtů skutečně koresponduje s pohledem Čechů na EU, který byl představen v teoretické části na základě výzkumů CVVM a Eurobarometr. Euromýty potvrzují obavy, že Evropská unie ohrožuje kulturní identitu, zpřičiňuje růst životních nákladů a její rozhodnutí jsou v neprospěch ČR. Odráží se to i na binární opozici České republiky a Evropské unie, jak je v člancích prezentována.

Závěr

Diplomová práce pokrývá téma euromýtů. Jak je uvedeno v teoretické části, euromýtus nemůže být definován jen skrze faktickou nepravdivost či zavádějící informace, ale také skrze to, jakým způsobem je vyprávěn a zprostředkován čtenáři. Mýtus samotný je promluvou či sdělením, které utvrzuje čtenáře v jeho vidění světa.

Vidění světa bylo v práci definováno skrze postoje, které jsou v českém prostředí k Evropské unii zastávány a skrze největší obavy, které Češi z Evropské unie mají. Evropská unie podle nich nefunguje spravedlivě, Češi se staví negativně k integraci v oblasti politiky, vadí jim byrokracie, rostoucí životní náklady, ale také nedostatečná kontrola hranic, rostoucí kriminalita nebo ztráta kulturní identity.

Diplomová práce na příkladu deseti euromýtů, které byly vybrány na základě kvalifikovaného výběru, nastiňuje, že některé z těchto hodnocení vycházejí z toho, jak nám jsou euromýty podávány. Z textové analýzy, která byla provedena, vychází, že Evropská unie je v člancích nastavována do binární opozice vůči českým zájmům. Je prezentována jako tvůrce legislativy, kvůli které je v ohrožení ztráta kulturní identity, narůst byrokracie nebo životních nákladů.

Zmíněné euromýty se zároveň odkazují na předchozí, v minulosti již vyvrácené mýty, jako na skutečnost. Utvrzují tak čtenáře v tom, že existuje souvislost mezi tím, co se má stát, a tím, co už se v minulosti stalo. Přímo tak reflektují vyprávění, které je s euromýty spojeno.

Součástí diplomové práce je také obsahová analýza, která se zaměřila na to, jak jsou články zastoupeny. Značný rozdíl je především v tom, jak jsou jednotlivé euromýty přímo spjaty s rozhodováním českých politiků v Evropské unii. V pouhých pěti procentech případů byl sdělen postoj, jaký měla Česká republika při schvalování dané legislativy. Ta však hned

v devíti z deseti případů pro danou legislativu přímo hlasovala a svým postojem ji tak schválila.

Obsahová analýza dále naznačuje, že problematický je také prostor, který je dáván zástupcům Evropské komise v člancích. I přesto, že funguje zastoupení Evropské komise v Česku, které by mohlo dávat problematiku do širších souvislostí, není ve většině případů oslovováno.

To ostatně za problém označují také oslovení novináři, kteří pracovali v Evropské unii jako zpravodajové pro Český rozhlas, potažmo ČTK. Ti říkají, že důvodem, proč jsou v Česku nadále vytvářeny euromýty, není složitost problematiky, ale často mentální nastavení redaktorů. Ti se pak mohou vztahovat ke známému výkladu a podporovat tak zažitý obraz, který je o Evropské unii vytvořen. Vidět je to i na zpravodajských hodnotách, které se ve člancích objevují. Nejčastěji je v nich prezentován konflikt.

Autor práce si je vědom jejích limitů ohledně rozsahu zkoumaného vzorku i jeho možného zkreslení autorem. I přesto nabízí poznatky o kvalitě referování i možné příčiny, proč k tomu dochází. V návaznosti na práci by mohlo být zajímavé prozkoumat mediální agendu jednotlivých serverů a porovnat, jakým tématům se v souvislosti s Evropskou unií věnují. Přínosný by mohl být také výzkum zaměřený na práci redakce, který byl oproti původní plánované podobě práce vynechán.

Summary

The diploma thesis covers the topic of euromyths. As stated in the theoretical part, the euromyths cannot be defined only based on factual falsehood or misleading information, but also through how it is told and conveyed to the reader. Myth itself is a speech, a message that affirms the reader in his vision of the world.

The vision of the world was defined in the thesis through the attitudes that are held in the Czech environment towards the European Union and through the greatest concerns that Czechs have in connection with the European Union. According to them, the European Union does not work fairly, the Czechs are opposed to integration in the field of politics, bothered by bureaucracy, rising living costs, but also lack of border control.

The diploma thesis on the example of ten euromyths, selected via qualified selection, outlines that some of these assessments are based on the way in which the euromyths are presented, although some claims are often factually incorrect. Provided textual analysis suggests that in the investigated articles the European Union is presented in Binary opposition to Czech interests. It is presented as a legislator, which puts at risk the loss of cultural identity, bureaucracy or cost of living. At the same time, the aforementioned euromyths refer to previous, already refuted myths as a fact. This assures the reader that there is a link between what is to happen and what has happened in the past. Thus they directly reflect the narration that is associated with euromyths.

The thesis also includes content analysis, which was focused on how the articles are represented. There is a significant difference how the individual euromyths are directly linked to the decisions of Czech politicians in the European Union. In only five per cent of cases the Czech Republic's position in approval process of the legislation was

communicated. In nine out of ten cases, however, it voted directly for the legislation in question and thus approved it.

The content analysis also suggests that the space given to the representatives of the European Commission in the articles is problematic. Despite the fact the European Commission representation is presented in the Czech Republic, which gives an opportunity to put the issue in a broader context, it is not addressed in most cases. This is also a problem addressed by the questionnaires journalists who worked in the European Union as rapporteurs for Czech Radio, or CTK.

They say that the reason why euromyths continue to raise in the Czech Republic is not the complexity of the issue, but often the mental setup of the editors. They can then relate to the well-known interpretation and thus support the established image of the European Union. This can also be seen in the values contained in news in the articles. Most often there is presented conflict.

Bibliografie

- BARCLAY, Donald A. *Fake news, propaganda, and plain old lies: how to find trustworthy information in the digital age*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2018.
- BARKER, Chris. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál, 2006
- BARTHES, Roland. *Mytologie*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2018.
- BAUMAN, Zygmunt, MAY Tim. *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010.
- BURTON, Graeme. JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. Brno, 2001.
- CAMPBELL, Joseph. *Proměny mýtu v čase: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Portál, 2000.
- COHEN, Stanley, YOUNG, Jock. *The Manufacture of News*. Constable, London, 1973.
- CROSS, Simon. *Hippoglossus Hippoglossus and chips, twice please love? Adventures in the underbelly of Euromyths*. Ethical Space, 2 (4), 2006.
- CULTURE, MEDIA AND SPORTS COMMITTEE, *Disinformation and 'fake news'. Interim Report. Parliament of the United Kingdom*. 29. 7. 2018. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmcomeds/363/36304.htm>
- CVVM SOÚ AV ČR, *Naše společnost* 30. 3. – 10. 4. 2019.
- DIJK, Teun. *Discourse, Ideology and Context*. Folia Linguistica, 2001.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000.

- ECO, Umberto, CHILTON, Natalie. *The Myth of Superman*. Diacritics, vol. 2, no. 1, 1972.
- EUROPEAN COMMISSION IN THE UK, *Euromyths A-Z Index*. [online]. [cit. 2019-07-30] Dostupné z: <https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index/>
- FLOOD, Christopher, *Political Myth*. Abingdon: Routledge, 2002
- FLYNN, D.J., NYHAN, Brendan. and REIFLER, Jason. *The nature and origins of misperceptions: Understanding false and unsupported beliefs about politics*. Advances in Political Psychology, Vol. 38, Suppl.1, 2017.
- GALTUNG, Johan, RUGE, Mari Holmboe. *The Structure of Foreign News*. Journal of Peace Research, Vol. 2, No. 1, 1965.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ EVROPSKÉ KOMISE PRO KOMUNIKACI. *Emotions and Political Engagement Towards the EU*. Evropská komise, 2019.
- GREGOR, Miloš; VEJVODOVÁ, Petra. *Fake News - Nejlepší kniha o dezinformacích a manipulacích!!!*. první. vyd. Brno: CPress, 2018.
- HARCUP, Tony, O'NEILL Deirdre. *What Is News? Galtung and Ruge Revisited*, Journalism Studies, 2.
- HENKEL, Imke. *How the laughing, irreverent Briton trumped fact-checking: A textual analysis of fake news in British newspaper stories about the EU*. Journalism Education Volume 6 number 3. 2018.
- HOLAN, Angie Drobnic. *The Principles of the Truth-O-Meter: PolitiFact's methodology for independent fact-checking*. Politifacts. online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z:

<https://www.politifact.com/truth-o-meter/article/2018/feb/12/principles-truth-o-meter-politifacts-methodology-i/>

- KEEBLE, Richard. *Communication Ethics Now*. Troubador Publishing Ltd. 2008.
- KONOPA, Prokop. *Z hlediska nakládání s osobními údaji tzv. GDPR nepřináší pro veřejnou správu žádné zásadní změny*. Veřejná správa online. 2. 3. 2018 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6750497>
- KOPECKÝ, Petr, MUDDE, Cas. *The Two Sides of Euroscepticism*. European Union Politics, 3(3), 2002.
- LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. Praha: Portál, 2015.
- LULE, Jack. *Daily news, eternal stories: the mythological role of journalism*. New York: Guilford Press, 2001
- LULE, Jack. *Myth, method, and international news*. *Ecquid Novi: African Journalism Studies*, 9:2, 1988.
- MATHESIUS, Vilém. *Řeč a sloh: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Praha: Československý spisovatel, 1966
- MELETINSKIJ, Jeleazar Moisejevič. *Poetika mýtu: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Praha: Odeon, 1989.
- NEUENDORF, Kimberly A. *The content analysis guidebook*. Second edition. Los Angeles: SAGE. 2017.
- PAVEC, Jan. *Česká média a veřejný euroskepticismus*. Praha, 2015. 78 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Šafařík.

- RICOEUR, Paul. *The model of the text: Meaningful action considered as a text*. Social Research, 38, 1971.
- RIFFE, Daniel. LACY, Stephen, FICO, Frederick. *Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research*. Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum. 2005.
- SCHULZ, Winfried a REIFOVÁ, Irena. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2004.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace.
- SØRENSENOVÁ, Catharine. *To Love or Not to Love . . . Notes on Public Euroscepticism*. Euroscepticism and European Integration: Political Science Research Centre, 2009.
- STANYER, James. *Modern political communication: mediated politics in uncertain times*. Reprinted. Cambridge: Polity, 2008.
- STEFANOVIČ, Branislav. *From Archaic to Modern (Political) Myth: The Causes, Functions and Consequences.*, Philosophy, Sociology, Psychology and History, 2008.
- TAGGART, Paul. *A Touchstone of Dissent: Euroscepticism in Contemporary Western European Party Systems*. European Journal of Political Research, 33 (3), 1998.
- TAGGART, Paul, SZCERBIAK, Aleks. *Contemporary Euroscepticism in the party systems of the EU candidate states of Central and Eastern Europe*. European Journal of Political Research, 43 (1), 2004.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006.

- WARDLE, C., & DERAKHSAN, H. *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Strasbourg: Council of Europe report DGI, 2017.
- WELLEK, René. *Teorie literatury: vývoj mýtů od raných kultur až po středověké legendy*. Třetí vydání v českém jazyce. Olomouc: Votobia, 1996
- WESTERSTÅHL, Jörgen, JOHANSSON, Folke. *Foreign News: News Values and Ideologies*, In Sage Journal, Volume: 9 issue: 1.

- Hlasování Rady EU o nařízení Evropské parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2017/852 ze dne 17. května 2017 o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1 333/2008.
- Nařízení Evropské parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2017/1369, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.
- Směrnice komise 2006/141/ES ze dne 22. prosince 2006 o počáteční a pokračovací kojenecké výživě a o změně směrnice 1999/21/ES.
- Směrnice Rady 96/50/ES ze dne 23. července 1996 o harmonizaci podmínek pro získání národních osvědčení vůdců plavidel pro přepravu zboží a cestujících na vnitrozemských vodních cestách ve Společenství.
- Vyhláška č. 42/2015 Sb. o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel.
- Zákon, kterým se mění zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy.

- BELICA, MIHALIK. "STOP! KVŮLI RAKOVINĚ, Evropská unie chce zakázat: brambůrky, hranolky, chléb a kávu" Blesk. 1. 8. 2017.
- BUD. Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky. Blesk.cz. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/393697/rychlovarne-konvice-a-feny-v-ohrozeni-brusel-je-chce-zakazat-jako-zarovky.html>
- BUDAI, David. Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřežijí ani v zoo. blesk.cz. 2. 8. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/398242/myslivce-a-rybare-ma-na-musce-brusel-chce-jim-zakazat-broky-a-olovena-zavazi.html>
- KLEPAČ, Vladimír. Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU. Novinky.cz. 7. 5. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/402289-moravsky-kras-potrebuje-lodni-kapitany-kvuli-eu.html>
- KOSOVÁ, Pavlína. U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu. Seznam Zprávy. 2. 12. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-zubare-si-priplatime-brusel-jedna-o-zakazu-obycejne-plomby-ktere-je-na-pojistovnu-7154>
- LAUDIN, Radek. Každé vsi nařídila EU pověřence přes osobní údaje, starostové protestují. idnes.cz. 18. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://jihlava.idnes.cz/urad-poverenec-osobni-udaje-ochrana-byrokracie-jihlava-trebic-vysocina-eu-151-/jihlava-zpravy.aspx?c=A171216_371143_jihlava-zpravy_mv

- LUŠ, Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak nedáte. Info.cz. 20. 6. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/magazin/brusel-chce-utnout-dalsi-narodni-tradici-vyhlasene-hranolky-uz-si-zrejme-jen-tak-nedate-11638.html>
- MARTÍNEK, Jan. Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy. Novinky.cz. 3. 1. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/390670-detske-vyzivy-jsou-drahe-brusel-na-ne-zakazal-slevy.html>
- MII, RED. Skončí kebab, jak ho známe? EU řeší změny v jeho výrobě, prodejci se bojí. Blesk.cz. 1. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/510102/skonci-kebab-jak-ho-zname-eu-resi-zmeny-v-jeho-vyrobe-prodejci-se-boji.html>
- POLÁŠKOVÁ, Veronika. Konec výkonných vysavačů! Tenhle typ už si brzy nekoupíte. tn.cz. 7. 7. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/clanek/konec-vykonných-vysavacu-tenhle-ty-p-uz-si-brzy-nekoupíte.html>
- ŠEFROVÁ, Kateřina. Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku. Ihned.cz. 20. 9. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>

Tabulky a grafy

- Graf 1: Spokojenost s členstvím v EU. Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019.
- Graf 2: Uplatňování vybraných hodnot v EU. Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30. 3. – 10. 4. 2019.
- Graf 3: Je zmíněn název legislativy? Zdroj: Obsahová analýza.
- Graf 4: Výsledky obsahové analýzy. Zdroj: Obsahová analýza.
- Tabulka 1: Zastoupení zpravodajských jednotek dle médií. Zdroj: Obsahová analýza.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 - Seznam článků textové analýzy

Příloha č. 2 – Číselný seznam článků obsahové analýzy

Příloha č. 3 - Kódovací kniha obsahové analýzy

Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

Příloha č. 5 - Rozhovor s Michalem Půrem.

1 **Tuzemák obsahuje rakovinnotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V**
2 **případě zákazu by chtělo Česko u EU výjimku**
3 Rumové aroma, typické pro tuzemák nebo některé cukroví, může z výrobků zmizet. Podle
4 vědců z Evropského úřadu pro bezpečnost potravin obsahuje látku, která je rakovinnotvorná,
5 konkrétně ethylester kyseliny mravenčí (mravenčan ethylnatý). Závěry výzkumu se bude
6 zabývat Evropská komise, která by mohla ingredienci úplně zakázat. Pokud k tomu dojde,
7 Česko bude žádat výjimku, potvrdil HN ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL).
8 Zákaz by zkomplikoval situaci firmám, které český rum vyrábí - tuzemák by musel změnit
9 složení. Jde přitom o populární alkoholický nápoj: konzumace všech rumů tvoří podle údajů
10 Unie výrobců a dovozců lihovin až čtvrtinu všeho vypitého alkoholu v Česku.
11 Tuzemáku se tak dostává pozornosti v Bruselu už podruhé. V roce 2003 se musel
12 přejmenovat z tuzemského rumu, protože se nevyrábí ze třtiny.
13 Teď je ve hře jeho složení znovu. "Chtěli bychom s Evropskou komisí i s úřadem pro
14 bezpečnost potravin jednat, budeme chtít všechny doklady a vědět, jestli v tom malém
15 množství, které je v rumu, je látka nebezpečná," prohlásil Jurečka. Čeští odborníci podle něj
16 porovnají množství složky s běžnou spotřebou rumu.
17 Evropská komise nyní řeší, jak s problémem naloží. "Přesný právní status rumového aroma
18 se v současné době přezkoumává a debatuje se o něm s členskými státy," potvrzuje
19 Magdalena Frouzová, mluvčí zastoupení Evropské komise v Praze. S rumovým aroma
20 nemusí mít problém jenom Česko, ale i další státy, kde se výrobky z této látky používají.
21 Brusel může používání přísady zarazit, ale také udělit výjimku, na což Česko spoléhá.
22 Komise ustupuje v případech, kdy se ukáže, že daný výrobek je pro určitou zemi těžko
23 nahraditelný. V minulosti už k tomu několikrát došlo: například pobaltské země, Švédsko
24 nebo Finsko si vyjednaly výjimku pro některé své ryby, v nichž podle vědců EU byly zdraví
25 škodlivé látky. Na oplátku ale Švédové a spol. nesmí tyto ryby vyvážet.
26 Stejně by se v případě rýsujícího se zákazu rumového aroma bránili i Češi. "Pokud bychom
27 došli až do fáze, že by se prokázaly negativní důsledky, tak ta možnost tady je. Tuzemský
28 rum je tradiční alkohol, který se používá i na pečení," potvrzuje Jurečka.
29 S výsledkem bádání Evropského úřadu pro bezpečnost potravin nesouhlasí Unie výrobců a
30 dovozců lihovin České republiky, která sdružuje největší hráče na trhu. "Rumové aroma je
31 v nápojích několikrát ředěné a složka je tam v malém množství, proto hrozící zákaz vnímáme
32 jako velké riziko pro český byznys," řekl výkonný ředitel unie Jaroslav Burkart.
33 Největší české likérky se podle něj ještě tento týden setkají s vedením Potravinářské komory
34 a začnou rýsující se problém s rumovou přísadou řešit. Chtějí se dohodnout na společném
35 postupu.
36 Čeští výrobci alkoholu se teprve nedávno otřepali z pět let staré metanolové aféry, která jim
37 snížila tržby. V Česku navíc dlouhodobě klesá konzumace lihovin - podle statistického úřadu
38 spadla od 90. let dokonce téměř o 30 procent.
39 Lidé ale podle výrobců v posledních letech kupují více dražšího pití. To firmám pomáhá
40 tržby postupně zlepšovat. Úspěšný rok ohlásila česká jednička Stock Plzeň-Božkov, pro niž
41 je rum Božkov druhou nejprodávanější značkou. Pobočka nadnárodní skupiny Stock Spirits
42 loni utržila 1,68 miliardy korun - meziročně o 1,5 procenta víc.
43 Růst tržeb měla i dvojka trhu, Palírna U Zeleného stromu. Firma, která prodává tuzemák pod
44 značkou Hanácká, utržila 1,416 miliardy korun, což je meziročně o 4,2 procenta víc.

1 **U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákazu obyčejné plomby, která je na pojišťovnu**
2 Míchané amalgámové plomby, které jsou v Česku plně hrazeny zdravotními pojišťovny,
3 se nejspíš v budoucnu nebudou smět používat. Příští týden se bude na evropské úrovni jednat
4 o jejich zákazu. Expertům vadí jedovatá rtuť, kterou zubní výplně obsahují.
5 Jsou zadarmo, přesněji na pojišťovnu, ale obsahují škodlivou rtuť. Experti Evropské komise,
6 parlamentu i rady se příští týden sejdou, aby vypracovali návrh na zákaz míchaného
7 dentálního amalgámu. Návrh je součástí širších legislativních opatření, která by omezila
8 kontaminaci životního prostředí rtutí.
9 Dopady v zubních ordinacích v Česku budou jednoznačné. Připlatíme si stovky korun.
10 Zatímco obyčejný amalgám připravovaný ručně v ordinacích hradí pojišťovny, za lepší a
11 šetnější zubní výplně zubaři vybírají hotovost - ceny se liší podle použitého materiálu a
12 podle regionů.
13 Zrušení amalgámových výplní, které si zubař sám míchá v ordinaci, vítá prezident České
14 stomatologické komory Roman Šmucler. Podle něj je ostuda, že se ručně připravované
15 amalgámové plomby ještě používají. „Návrhu rozumím. Už nechtějí, aby někdo míchal v
16 ruce amalgám s rtutí, která třeba poškodí jeho vlasy, životní prostředí, ale aby se to míchalo
17 bezpečným a ekologickým systémem. S tím samozřejmě souhlasíme,“ vítá řekl Šmucler pro
18 Seznam Zprávy.
19 Levnější míchanou amalgámovou výplň, která stojí 270 korun a hradí ji pojišťovna, by mohl
20 s největší pravděpodobností nahradit takzvaný dózovaný amalgám. Ten v současné době
21 zdravotní pojišťovny neproplácí.
22 Než zákaz projde evropským legislativním kolečkem a dostane se i do českého práva
23 (například tím, že Česko přistoupí k celoevropskému zakazu používání rtuti tam, kde může
24 ohrozit zdraví člověka), uplyne řádově několik let. Odhady, za jak dlouho může zákaz
25 obyčejných plomb „dorazit“ do Česka, se různí: od roku 2019 do roku 2023.
26 Úplný zákaz amalgámových plomb kvůli rtuti prosazují ekologické organizace napříč
27 zeměmi Evropské unie. „Problém vzniká například v krematoriích. V České republice sice
28 máme v zákoně, že na krematoriích musí být filtry, které pohlcují těžké kovy, máme příkaz
29 k tomu, aby v ordinacích byly amalgámové separátory, aby se rtuť nedostávala do odpadních
30 vod, nicméně pořád je tu obrovské množství rtuti, které přináší potenciální
31 znečištění,“ obhajuje přísnější variantu Karolína Brabcová ze sdružení Arnika.
32 Některé evropské státy jako Norsko a Dánsko už používání amalgámových výplní kvůli
33 obsahu rtuti zakázaly. V Nizozemí, Itálii nebo Portugalsku je zubaři v ordinacích používají
34 jen minimálně.

1 **Každé vsi nařídila EU pověřence přes osobní údaje, starostové protestují**
2 Od května příštího roku bude muset mít každá obec pověřence pro ochranu osobních údajů.
3 „Tuto funkci zavádí nové nařízení EU o ochraně osobních údajů,“ uvedl Ondřej Krátoška,
4 mluvčí ministerstva vnitra. Starostové se tomu diví. Neví, co bude takový člověk dělat, ani
5 z čeho ho budou platit.
6 Na obecní úřady do vesnic už chodí různé nabídky, že by jim někdo pověřence dělal. A to
7 třeba za vstupní poplatek 60 tisíc korun a další peníze měsíčně. Levnější nabídky jsou v
8 řádech tisíců. Přípustná je i možnost, že bude mít pověřenec na starosti několik obcí
9 najednou.
10 „Divím se, kdo tohle vymýšlí. Je to další část byrokratického běsnění. Nepochopil jsem
11 zatím, co ten člověk bude mít na práci. Jen vím, že ho nesmíme úkolovat, ale musíme ho mít.
12 A pak to vysvětlujte lidem!“ říká Arnošt Urbánek, který je už skoro dvacet let starostou
13 Předína na Třebíčsku.
14 Ve vesnici jejich velikosti musejí otáčet každou korunu, než ji někam investují. Placení
15 pověřence by bylo další zátěží pro předínský rozpočet. „A když si čtu ty sankce, kdybychom
16 to nesplnili, tak téměř omdlévám,“ směje se s hořkostí starosta.
17 Podle ministerstva vnitra je ale nesprávné myslet si, že jde jen o další evropský předpis.
18 „Osmdesát procent občanů EU se domnívá, že jejich osobní údaje nejsou dostatečně
19 chráněny,“ uvádí ministerstvo vnitra v obsáhlé metodice, kterou rozeslalo do vesnic. A nejen
20 do nich.
21 Co konkrétně ale bude pověřenec dělat? Podle ministerstva třeba poskytovat poradenství
22 ohledně ochrany osobních údajů.
23 „Minimálně mi to přijde divné. Nevím, co se za tím schovává. Bude nám pověřenec
24 kontrolovat vnitřní předpisy a říkat, kdo kam má chodit a kde se zapisovat, když třeba půjde
25 do serverovny? Bude monitorovat, kdo bude mít od čeho klíče?“ má zatím jen otázky Pavel
26 Janoušek, starosta obce Oslavice na Žďársku. Když se poprvé dozvěděl, že budou muset mít
27 pověřence, myslel si, že to je aprílový žert. Jenže nebylo prvního dubna.
28 „V metodice se píše, že ten člověk má hlídat dodržování zákona o osobních údajích. Ten je
29 už delší dobu bičem na malé obce třeba v tom, že nesmíme ve zpravodajích popřát
30 spoluobčanům k narozeninám bez jejich souhlasu. Teď ale přišel opravdový
31 výsměch,“ domnívá se Janoušek.
32 Každé hejtmanství má podle něj odbor kontroly a ten na obce dohlíží. Proto nechápe, proč
33 by se měly další peníze dávat novým pověřencům. „Vždyť každá obec je za dodržování
34 zákona o osobních údajích odpovědná sama o sobě,“ podivuje se starosta.
35 O všem už jednal se svými kolegy v mikroregionu Velkomeziříčsko - Bítešsko. A společně
36 se budou radit o dalším postupu. „Zatím se do toho moc nehrnu,“ nezastírá Janoušek.
37 I starosta Hodic na Jihlavsku Josef Bakaj chce postupovat společně se svými kolegy v
38 mikroregionu Telčsko. „Nic navíc nám to nepřinese, spíš sebere. A znepríjemní
39 fungování,“ míní starosta Bakaj.
40 „Náplň činnosti je stále diskutabilní. Pověřenec je zejména určený k tomu, aby komunikoval
41 s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Není ale zodpovědný za plnění těch povinností, to je
42 dále starosta. Já toto nevítám, ještě jsem žádného pověřence nejmenoval,“ uvedl Zdeněk
43 Kadlec, ředitel krajského úřadu.
44 I pro hejtmanství jsou pověřenci novinkou. Pracovníci krajského úřadu hledají cestu, jak se
45 s novou právní úpravou efektivně vypořádat.
46 „Obecné doporučení jsme formulovali a rozeslali. Pro obce je však důležitější, že metodický
47 návod vytvořilo ministerstvo vnitra,“ sdělil Zdeněk Kadlec.
48 Metodiku považuje za kvalitní a použitelnou. „Pro obce bude vhodné se s ní seznámit a v ní
49 uvedená doporučení zvážit,“ dodal.

1 **Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak**
2 **nedáte**

3 Nedílnou součástí belgické národní kultury jsou vedle piva či fotbalu také dvakrát osmažené
4 hranolky. O tuto pochoutku však Belgičané možná brzy přijdou. Evropská unie po nich
5 požaduje, aby změnil proces výroby a vyhnuli se tak uvolnění nebezpečné sloučeniny.
6 Belgičané oponují, že takový zásah poškodí chuť hranolek a odmítají se nařízení podřídít.
7 Postup na výrobu hranolek je v Belgii ustálený po několik století. Základem jsou čerstvé
8 brambory odrůdy Bintje a dvojí smažení v rostlinném oleji, někdy v kombinaci s živočišným
9 tukem, husím sádlem. Zákazník dostane hranolky, které jsou díky dvojímu smažení na
10 povrchu křupavé a uvnitř krásně šťavnaté, zabalené v papírovém kornoutu, osolené a polité
11 majonézovou omáčkou.

12 Tradici by ale brzy mohl být konec. Evropská komise dle deníku Guardian chce, aby
13 Belgičané změnil kvůli bezpečnostním rizikům proces výroby. Brambory by dle ní měly být
14 namočené a krátce povařeny, aby se při smažení předešlo vzniku karcinogenní sloučeniny
15 acrylamidu, který se v některých potravinách vytváří při jejich ohřátí na teplotu vyšší než
16 120 stupňů Celsia.

17 Belgičané se takovému postupu výroby smažených hranolků vzpírají. Argumentují, že zkazí
18 chuť hranolek a zničí „bohatou gastronomickou tradici“ země.

19 Podle mluvčího Evropské komise se nicméně Belgičané nemusí bát, že by jim EU zakázala
20 oblíbenou pochoutku. Komise ale připravuje směrnici, která výrobcům potravin stanoví
21 takový postup, kterým se sníží pravděpodobnost výskytu akrylamidu v potravinách. Stejně
22 riziko vzniku této sloučeniny hrozí vedle hranolek také v sušenkách, ovesné kaši, kávě či
23 chlebu. Podle Evropského úřadu pro bezpečnost potravin jsou nebezpečnou sloučeninou
24 ohroženy zejména děti.

1 **Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřezijí ani v zoo**
2 Evropská unie má nové nepřátele. Překvapivě to nejsou teroristé, ale třeba mývalové, raci,
3 nosálové, nutrie nebo třeba vodní ibisové posvátní. Podle nařízení EU se musí tyto takzvané
4 invazivní druhy začít plošně likvidovat. Dotkne se to i zoologických zahrad, kde se u
5 vybraných zvířat musí zajistit, aby se dále nerozmnožovala. Samečci a samičky budou muset
6 žít odděleně, případně mohou veterináři nasadit antikoncepci či využít kastraci.
7 Dny více než dvacítky zvířecích druhů na území Evropské unie jsou sečteny. Patří mezi ně
8 například mývalové, nosálové, vrány a některé druhy veverek, raků, želv či vodních ptáků.
9 Tato zvířata nemají svůj přirozený původ v Evropě, takže se dostala na seznam invazivních
10 vetřelců, kteří škodí biologické rozmanitosti.
11 „Hrozba (...) má různé podoby, včetně vážných dopadů na původní druhy a strukturu a
12 funkci ekosystémů v důsledku změn přírodních stanovišť, predace, konkurence, přenosu
13 nákaz, vytlačení původních druhů ve značné části areálu a genetických účinků křížení.
14 Kromě toho mohou mít invazivní nepůvodní druhy také závažný nepříznivý dopad na lidské
15 zdraví a hospodářství,“ stojí v nařízení, které v roce 2014 odsouhlasily členské státy EU
16 včetně Česka i Evropský parlament.
17 Evropská komise základě tohoto nařízení v polovině července vydala nový seznam, který
18 obsahuje celkem 23 zvířat a 14 rostlin. Zvíře, které se na něm po předchozím vědeckém
19 prozkoumání evropské přírody objeví, začne být v následujících letech systematicky hubeno.
20 Cílem je přitom nejen postupné vymýcení, ale také zabránění jakékoliv reprodukci, tedy
21 úplné vyhynutí těchto zvířat ve všech státech EU.
22 Dotkne se to i zoologických zahrad, které některá z těchto zvířat chovají. Mohou sice dožít,
23 podle nařízení se však musí zamezit jejich útěku a rozmnožování. „Zoologické zahrady
24 mohou i nadále identifikované druhy mít, pokud bude zamezeno jejich další reprodukci či
25 úniku do volné přírody,“ potvrdila Blesk.cz Karolína Kottová ze Zastoupení Evropské
26 komise v ČR.
27 V praxi to pak znamená například to, že samičky a samci musí žít odděleně, případně mohou
28 veterináři využít antikoncepci, kterou samičce podají. Krajním řešením je pak kastrace.
29 V Česku by se nařízení mohlo dotknout také desítek zvířat v zoologických zahradách.
30 Například v pražské zoo jde o nutrie, nosály červené nebo kachnice jamajské. „Tato zvířata
31 postupně nahradíme chovatelsky vzácnějšími a méně dostupnými druhy,“ řekla Blesk.cz
32 mluvčí Jana Myslivečková.
33 Zoo v Liberci zase chovají ibisy posvátné nebo nosály červené. Hned několik českých zahrad
34 má pak ve svých chovech mývaly severní - to se týká například zoo v Olomouci nebo v Brně.
35 I ty už tak časem návštěvníci zřejmě neuvidí. „Tato zvířata mohou dožít, ale musí zamezit
36 jejich rozmnožování,“ uvedla mluvčí brněnské zoo Monika Brindzáková. Podle ní už nyní
37 chovatelé této zoo hledají místa, kde by se mohli mývalové přesunout, a připravují nákup
38 vhodné antikoncepce.
39 Detaily toho, jak bude likvidace zvířat v Česku probíhat, nyní připravuje ministerstvo
40 životního prostředí. „Změny jsou předmětem probíhající legislativní adaptace, kterou
41 ministerstvo připravuje,“ řekla Blesk.cz Dominika Pospíšilová z tiskového oddělení resortu.
42 Podle ní nařízení předpokládá možnost zavést výjimky třeba pro účely výzkumu nebo
43 ochrany ex-situ, což je například chov v zajetí typický pro zoo.
44 Právě v případě zoo by bylo možné výjimky udělit, ministrstvo však připouští, že se to týká
45 jen některých případů. Zatím to navíc není vůbec jisté. „Možnosti uplatnění výjimek na
46 konkrétní typy situací nyní diskutujeme s Evropskou komisí. Z této diskuze by mělo vzejít
47 upřesnění, co všechno bude možné zahrnout pod ochranu ex-situ,“ uvedla Pospíšilová.

1 **Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy**

2 Slevové akce na potraviny nás bombardují ze všech stran. S jedinou výjimkou, kdy
3 inzerování a slevu v obchodech zakazuje přímo zákon. Jde o dětskou kojeneckou výživu pro
4 děti do půl roku. Tu prodejci nesmějí propagovat proto, aby matky nedávaly umělé výživě
5 přednost před kojením.

6 Jsou ale matky, které jsou na umělé výživu odkázané: nemůžou například kojít ze
7 zdravotních důvodů. Bez mateřského mléka se musejí obejít i tisíce dětí v náhradní rodinné
8 péči.

9 Obchodníci nesmějí dávat slevu na kojeneckou výživu pro děti mladší půl roku, ač jde o
10 drahou záležitost. Jedno balení vychází na stokoruny, měsíčně výdaj hravě přesáhne tisíc
11 korun. Přesto už od roku 2006 platí směrnice o počáteční a pokračovací kojenecké výživě.
12 Přijala ji Evropská komise, která jak slevy, tak reklamu na kojeneckou výživu pro nejmenší
13 zakazuje.

14 „V maloobchodě je nepřijatelné na podporu prodeje počáteční kojenecké výživy přímo
15 spotřebiteli provádět reklamu v místě prodeje, rozdávat vzorky nebo jiné reklamní pomůcky,
16 jakými jsou zvláštní způsoby vystavení, poukázky na slevu, prémie, speciální prodej,
17 reklamní výrobky, vázaný prodej,“ stojí ve směrnici. Podle ní výrobci a distributoři této
18 výživy „nesmějí poskytovat široké veřejnosti nebo těhotným ženám, matkám nebo členům
19 jejich rodiny bezplatně nebo za nízkou cenu výrobky, vzorky nebo jakékoli jiné reklamní
20 dárky ani přímo, ani nepřímo prostřednictvím systému zdravotní péče nebo zdravotnických
21 pracovníků“.

22 Na počáteční kojeneckou výživu pamatuje i zákon o reklamě: „V prodejnách je zakázána
23 reklama, která je způsobilá podněcovat širokou veřejnost ke koupi počáteční kojenecké
24 výživy, zejména rozdáváním vzorků, zvláštním způsobem vystavení, poukazem na slevu
25 nebo zvláštní výhodou.“

26 Podle ministerstva zdravotnictví, které má směrnici v gesci, jsou evropská pravidla v souladu
27 s cíli Mezinárodního kodexu pro obchodování s náhradami mateřského mléka přijatého
28 Světovou zdravotnickou organizací.

29 „Cílem je jednoznačně podpora kojení a zdůraznění významu kojení pro zdravý vývoj
30 dítěte,“ řekla Právu Dana Šalamunová z tiskového odboru resortu. Reklama na kojeneckou
31 výživu se podle ní může objevit pouze ve vědeckých publikacích či tiskovinách zaměřených
32 na péči o malé děti.

33 „Z prezentovaných informací také spotřebitelé nesmí nabýt dojmu, že krmení z láhve je
34 rovnocenné kojení, nebo je mu dokonce nadřazené,“ upozornila Šalamunová, podle které
35 zákon nediskriminuje ženy, které ze zdravotních důvodů kojít nemůžou. „Podíl žen, které
36 nemohou kojít ze zdravotních důvodů, je odhadován na jedno procento. A pokud se jedná o
37 zdravotní potíže, je možné hledat řešení ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami v rámci
38 nastavených programů,“ řekla Šalamunová.

39 Směrnice EU podle ní umožňuje, aby si státy upravily zákaz podle svého. „ČR této možnosti
40 ale nevyužila,“ dodala. Zákaz reklamy a slev výživy pro nejmenší přijde v pořádku i
41 politikům. „Domnívám se, že tohle je jedno z nařízení EU, která smysl dávají. Jako pediatr
42 ze staré školy si myslím, že je lepší, když umělá výživa nebude zvýhodňována před
43 kojením,“ řekla Právu místopředsdkyně TOP 09 Jitka Chalánková, původním povoláním
44 dětská lékařka.

45 Podobně se vyjádřila pro právo dětská lékařka Hana Pražáková: „Je dobře, že taková reklama
46 v obchodech není, pro pediatry je podpora kojení zásadní. Mateřské mléko obsahuje
47 protilátky, brání infekcím, posiluje imunitu, tomu se umělá výživa nemůže rovnat,“ řekla.
48 Maminky, které nemohou kojít, se o existenci umělé výživy podle ní dozvedí i bez reklamy.

1 **Konec výkonných vysavačů! Tenhle typ už si brzy nekoupíte**
2 Běžné domácí vysavače s příkonem nad 900 wattů si už brzy nebudete moci koupit. Od
3 prvního září jejich dovoz zakáže nařízení Evropské unie. Obchody od tohoto data můžou jen
4 vyprodávat své sklady, nové ale kupovat nemůžou.
5 Podlahové vysavače, které mají příkon vyšší než 900 wattů, už firmy nemusejí vyrábět.
6 Ledaže by je vyvážely mimo Evropskou unii. Uvnitř Unie bude totiž jejich dovoz od září
7 zakázán.
8 "Jakmile se zákazníci dozvěděli o novém nařízení, hrnou se nám na prodejny a požadují
9 vysavače právě s vyšším příkonem," uvedla vedoucí prodejny elektrospotřebičů Petra
10 Petrusová.
11 To ale neznamená, že bude od září zakázán jejich prodej. "Budeme v dostatečné míře
12 předzásobeni, vysavače budeme prodávat do té doby, než nám dojdou zásoby," doplnila
13 Petrusová.
14 "Výprodejovou akci připravujeme na druhou polovinu srpna a v rámci ní nabídneme za akční
15 ceny i výkonné vysavače," prozradila zase mluvčí zásilkového řetězce Patricie Šedivá.
16 Jaký je rozdíl mezi vysavačem s příkonem pod a nad 900 wattů, se štáb TV Nova rozhodl
17 vyzkoušet. Na koberci, na kterém se nacházely hlavně psí chlupy, vyzkoušela reportérka
18 vysavač s příkonem 850 a 2000 wattů. Nejvíce nepořádku zůstalo na té části koberce, kterou
19 vysávala s nejnižším příkonem.
20 Podle odborníků ale veličina příkonu nemusí nutně znamenat, že je vysavač kvalitní, o
21 vysoké účinnosti nerozhoduje ani sací výkon. Záleží spíš na uzpůsobení hubice a trubice.
22 Vývoj nových vysavačů stál firmy miliony eur.
23 "K tomu, aby mohlo dojít k takovému razantnímu snížení, je potřeba upravit zejména
24 průchod vzduchu tak, aby ten průchod nesnížil účinnost vysavačů. Ta hrana 900 wattů už je
25 opravdu hrana fyzikálního zákona," myslí si Radek Hacaperka, ředitel Sdružení evropských
26 výrobců domácích spotřebičů.
27 Nařízení Evropské unie ale neplatí na tyčové vysavače. Výjimku mají také ty robotické a
28 průmyslové.

1 **Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU**
2 Moravský kras potřebuje pro svoji vyhlášenou podzemní plavbu v Punkevních jeskyních
3 lodní kapitány. Přes 80 let vozili návštěvníky v člunech obyčejní převozníci, teď ale podle
4 nového nařízení Evropské unie (EU) musí mít kapitánské zkoušky, což mnozí považují za
5 nesmysl.
6 Plavba po říčce Punkvě nedaleko Blanska je jednou z největších turistických atrakcí v České
7 republice. Jejími temnými, nazelenalými vodami se ročně projede 200 000 lidí z celého světa.
8 O to, aby tento zážitek stál za to, se svými pověstnými vtipy, odbourávajícími strach
9 návštěvníků, starají převozníci již od roku 1933. Teď už jsou to nově lodní kapitáni.
10 Je jich momentálně takový nedostatek, že správa jeskyní musí žádat o pomoc i lodníky, kteří
11 si přepravou návštěvníků krasu v podzemí přivydělávali naposledy před dvaceti lety.
12 O převoz turistů v člunech se stará v Punkevních jeskyních devět stálých lodníků a asi 20
13 brigádníků. Jsou to z větší části studenti středních a vysokých škol, kteří si obvykle rok až
14 dva přivydělávají převážením turistů.
15 „Podle nové legislativy Unie musí už člun s více než 12 cestujícími obsluhovat kapitán.
16 Nikdo při jejím vzniku nepočítal s drobnou anomálií, kterou jsou Punkevní jeskyně. Pro
17 tamní lodníky by přece nemusely platit až tak přísné podmínky. Tvůrci legislativy mysleli
18 na klasický provoz, ne na plavbu v podzemí,“ řekl Právu ředitel pobočky Státní plavební
19 správy v Přerově Tomáš Ostrčil.
20 EU se snažila zpřísnit podmínky pro přepravce s cílem zajistit větší bezpečnost pasažérů.
21 Jenže lodníci plující po 430 metrech dlouhé trase v jeskyních nemusí čelit nepřízní počasí;
22 bouře, deště nebo krupobití je v podzemí nemohou zaskočit.
23 Dříve stačilo, když se brigádník na převozníka zaškoloval půl roku, pak udělal jednoduchou
24 zkoušku a mohl vyrazit na vodu. Dnes musí být kapitánem třídy C, což znamená roční
25 zaškolení a mnohem přísnější testy, které je obtížné zvládnout.
26 Lidé, kteří složili převoznícké zkoušky do konce roku 2014, dostali automaticky potvrzení
27 o tom, že jsou lodní kapitáni.
28 „Bez brigádníků coby lodníků se neobejdeme. Zajistit jejich dostatečný počet v době maturit
29 a zkouškových období byl již kdysi velký problém. Teď je jejich zaškolení zdlouhavé.
30 Vzhledem ke změnám nám nezbylo nic jiného než pozvat na pomoc lidi, kteří u nás
31 přepravovali turisty před mnoha lety. Musíme doufat, že první skupina zaškolených letošní
32 kapitánské zkoušky zvládne,“ řekl Právu vedoucí správy Punkevních jeskyní Hynek Pavelka.
33 Někteří speleologové si myslí, že žádat po převoznících z jeskyní skládání kapitánských
34 zkoušek je přehnané a zcela zbytečné. Na vodní trasu nastupují turisté po prohlídce suchého
35 dna propasti Macochy. Vody řeky Punkvy osvětlují žárovky pod hladinou a chodby jsou tak
36 úzké, že se jimi na většině míst protáhne jen jeden člun.
37 Trasa byla vytvořena ve třicátých letech minulého století, kdy nechal badatel Karel Absolon
38 vyhloubit odvodňovací tunel, jímž snížil hladinu říčky o šest metrů. Pomáhal mu s tím
39 kamenovrtací oddíl československé armády. Vznikla tak unikátní lodní trasa. Přestože
40 některým turistům může plavba nahánět strach, hrozí na ní jen odřením rukou o skalní stěny,
41 pokud je vystrčí z člunu.

1 **Skončí kebab, jak ho známe? EU řeší změny v jeho výrobě, prodejci se bojí**
2 Pouliční jídlo má po celé Evropě v posledních letech nekorunovaného krále. Kebab. V
3 Bruselu se momentálně vede diskuse o tom, v jaké podobě ho do budoucna zachovat.
4 Evropská komise zvažuje, že by k jeho přípravě povolila využívání fosfátů, které jsou jinak
5 u masa a dalších potravin zakázané. Europoslanci ale chtějí výjimku blokovat a argumentují
6 tím, že tyto látky mohou způsobovat kardiovaskulární choroby. O budoucnosti a chuti této
7 pochutiny se tak bude rozhodovat už v polovině prosince.
8 Fosfáty přirozeně obsahuje řada potravin, výrobci je ale v některých případech využívají k
9 tomu, aby potravinové výrobky lépe vázaly vodu nebo byla zachována jejich chuť a
10 konzistence třeba při zmrazení. Evropská unie už před několika lety využívání fosfátů jako
11 přídatných látek do potravin výrazně omezila.
12 V této souvislosti se dlouho vede diskuse, v jakých případech udělit výjimky pro některé
13 konkrétní fosfáty, aby právě kvůli zákazu nezanikly některé tradiční potraviny, případně
14 nebyla zlikvidována jejich tradiční chuť. Do značné míry se to týká masných výrobků a už
15 v minulosti dostaly výjimku pro využívání určitých fosfátů například Kasseler, Bräte,
16 Surfleisch, toorvorst, šašlōkk, ahjupraad, bílá klobása, vinná klobása, sváteční klobása a
17 syrová klobása. Zmíněné klobásy si do výjimek prosadilo Česko.
18 Nyní Evropská komise zvažuje, že některé specifické fosfáty kompletně povolí také při
19 výrobě kebabu, především pak pro případy, kdy se kebab připravuje z masového polotovaru.
20 Díky speciálním fosfátům by u mraženého masa mohla výrazně jednodušeji být zachována
21 nezaměnitelná chuť a struktura. Nyní jsou k tomu potřeba jiné postupy nebo jiné typy
22 konzervantů.
23 Europoslanci z výboru pro zdraví nicméně toto rozhodnutí vetují. Argumentují tím, že
24 fosfáty mohou způsobovat kardiovaskulární zdravotní problémy.
25 Výbor pro zdraví ve své námitce proti Evropské komisi zmiňuje zejména studii z roku 2012,
26 která došla ke spojitosti mezi fosfáty a kardiovaskulárními chorobami. Stejný poznatek
27 přinesla další studie o rok později.
28 Evropský parlament se bude finálním rozhodnutím nad osudem kebabu zabývat mezi 11. a
29 14. prosincem. Pokud parlament vetuje rozhodnutí Evropské komise, nebude výjimka
30 povolena. Výrobci kebabu si pak budou muset poradit jinak, respektive budou muset zůstat
31 u současných výrobních postupů. To například u mražených polotovarů pro kebab znamená
32 využívání jiných konzervačních látek. Některé typy fosfátů (např. E 1414) totiž už byly dříve
33 povoleny.
34 To, že by hrozil definitivní konec kebabu, odmítla také Informační kancelář Evropského
35 parlamentu v ČR. „Zmíněný fosfát v kebabu je zakázaný už teď a Výbor pro životní prostředí,
36 veřejné zdraví a bezpečnost potravin Evropského parlamentu pouze požaduje, aby tomu tak
37 zůstalo i nadále,“ uvedla s tím, že diskuse se vede o fosfátech skupiny E 338–452.
38 Diskuse nad možnou změnou receptury kebabů kvůli nařízení EU se rozvířily zejména v
39 Německu, zemi s jednou z největších koncentrací kebabových prodejen. Německý deník
40 Bild napsal, že mnoho dalších oblíbených pokrmů rychlého občerstvení, jako třeba bratwurst,
41 už od EU zelenou k používání diskutovaných fosfátů dostalo, jenom kebab bude podroben
42 důkladnějšímu zkoumání. Výrobci kebabu tak získali dojem, že by tom mohlo znamenat
43 konec jejich podnikání.
44 V Německu navíc prodejny s kebabem zaměstnávají 110 tisíc lidí, tudíž by se jejich zrušení
45 nebo omezení dotklo citelného množství lidí. Každý den je v Evropské unii vyprodukováno
46 500 tun kebabu, z toho 80 procent v Německu. Většina je přitom dovážena mražená.

1 **Rychlovarné konvice a fény v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky**
2 Po vysavačích se silnými motory a klasických žárovkách plánují Evropští úředníci další
3 omezování neúsporných spotřebičů. Evropská komise diskutuje o zákazu energeticky
4 náročných rychlovarných konvic, topinkovačů nebo třeba fénů. Nové nařízení přitom údajně
5 chtěla tajit do doby, než proběhne britské referendum o vystoupení z EU.
6 Podle britského tisku předloží Evropská komise už na podzim nový návrh na omezení
7 neúsporných domácích spotřebičů, konkrétně pak nešetrných rychlovarných konvic,
8 topinkovačů nebo fénů.
9 Komise se přitom podle všeho snažila držet tyto informace v tajnosti. Přinejmenším do doby,
10 než v Británii v červnu proběhne chystané referendum o vystoupení z EU. Britové předchozí
11 opatření o omezení výkonných vysavačů vnímali velmi negativně a mezi evropskými
12 úředníky teď panují obavy, že by nové návrhy mohly mít negativní dopady na výsledek
13 referenda. Britové jsou totiž vášnivými konzumenty čaje a podle statistik se až třetina
14 rychlovarných konvic prodává právě tam.
15 Jak zjistil Blesk.cz, není ale ve hře úplný zákaz těchto spotřebičů. Jde o širší diskusi v rámci
16 platné směrnice o ekodesignu, jejímž cílem je snížit celkovou energetickou spotřebu v
17 zemích EU.
18 V rámci této diskuse jsou na mušce nešetrné spotřebiče a úředníci EU ve spolupráci s
19 členskými státy zvažují, které by mohli nějakým způsobem omezit, aby nespotřebovaly
20 tolik elektřiny. Cílem celého snažení je nejen snížit celkovou spotřebu EU, ale také ušetřit
21 běžným lidem výdaje za energii.
22 Jaký fén a konvice by byly podle bruselskéhoustru označené jako neúsporné, zatím není
23 přesně určeno, vše je totiž zatím v jednání.
24 O věci na konci dubna diskutovali také eurokomisaři a dospěli k názoru, že možnosti úspor
25 ještě budou důkladně přezkoumány. „Rozhodnutí o revizi budou učiněna až po získání
26 relevantních údajů o skutečných úsporách v nákladech na energii a celkovém hospodářském
27 přínosu takových změn. Cílem je totiž především snížit náklady na energie pro občany i
28 průmysl,“ řekla pro Blesk.cz Karolína Kottová ze Zastoupení Evropské komise v ČR. Podle
29 ní jednání komisařů nebylo tajné a Komise o něm informovala.
30 Za všechny změny mohou směrnice o ekodesignu z roku 2009 a směrnice o energetickém
31 štítkování z roku 2010. „V rámci projektu energetické unie, kterou ČR podporuje, dochází
32 nyní k přezkumu obou těchto norem,“ dodává Kottová

Příloha č. 2 – Číselný seznam článků v obsahové analýze:

1. KOSOVIČ, Pavlína. U zubaře si připlatíme. Brusel jedná o zákaz obyčejné plomby, která je na pojišťovnu. Seznam Zprávy. 2. 12. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-zubare-si-priplatime-brusel-jedna-o-zakazu-obycejne-plomby-ktere-je-na-pojistovnu-7154>
2. ZST. Zákaz amalgámových plomb: Budou bílé výplně pro děti a těhotné zdarma? Blesk.cz. 13. 1. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/443210/zakaz-amalgamovych-plomb-budou-bile-vyplne-pro-deti-a-tehotne-zdarma.html>
3. BEZDĚKOVÁ, Iva. Lepší plomby zdarma. Idnes.cz. 13. 1. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zakaz-amalgamovych-plomb-evropska-komise-plomby-z-bile-pryskyrice.A170114_182043_domaci_ekl
4. INFO.CZ. Konec amalgámu. Děti a těhotné budou dostávat zdarma lepší plomby. 15. 1. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.info.cz/clanek/3134/konec-a...tne-budou-dostavat-zdarma-lepsi-plomby>
5. EUROZPRÁVY. Konec zubních plomb? Evropská unie vydala další zákaz, Češi si připlatí eurozpravy.cz. 15. 03. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://domaci.eurozpravy.cz/zdravotnictvi/184672-konec-zubnich-plomb-evropska-unie-vydala-dalsi-zakaz-cesi-si-priplati/>
6. DANĚK, Viktor. *Europoslanci zakázali některé plomby z amalgámu. Obsahují jedovatou rtuť*. iRozhlas.cz. 15. 03. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/europoslanci-zakazali-nektere-plomby-z-amalgamu-obsahuji-jedovatou-rtut_201703150730_dpihova
7. TN.CZ. *Zubaři budou opravovat kazy jen drahými plombami, nařídila EU*. Tn.cz. 15. 03. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/nad-plombami-ze-rtuti-se-smraka-za-lepsi-si-ale-musi-lide-platit.html>
8. INFO. Europarlament omezil používání rtuti. Připlatí si Češi za plomby? Info.cz. 15. 03. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.info.cz/clanek/6261/euopar...ivani-rtuti-priplati-si-cesi-za-plomby>
9. BEMR. *Zubaři si stěžují: Cpeme 1,5 miliardy do výplní místo pár desítek milionů na prevenci*. ct24.cz. 16. 03. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domac...-misto-par-desitek-milionu-na-prevenci>
10. KOPECKÁ, Radka. *Amalgámové plomby? Od příštího roku jen pro některé*. Denik.cz. 24. 10. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/zdravi/amalgamove-plomby-od-pristiho-roku-jen-pro-nektere-20171024.html>
11. ŠEFROVÁ, Kateřina. *Tuzemák obsahuje rakovinotvornou látku, odborníci řeší, jak moc je nebezpečná. V případě zakazu by chtělo Česko u EU výjimku*. iHned.cz. 20. 09. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65886870-cesky-rum-obsahuje-rakovinotvornou-latku-odbornici-resi-jak-moc-je-nebezpecna-v-pripade-zakazu-by-chtelo-cesko-u-eu-vyjimku>
12. RED, VOŠ. *Aroma v tuzemáku může způsobovat rakovinu, Česko by však chtělo v EU výjimku*. Echo24.cz. 20. 09. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/wiynL/aroma-v-tuzemaku-muze-zpusobovat-rakovinu-cesko-by-vsak-chtelo-v-eu-vyjimku>
13. KOPECKÁ, Radka. *Český tuzemák je v ohrožení. Podle Bruselu obsahuje látku způsobující rakovinu*. Denik.cz. 20. 09. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z:

- <https://www.denik.cz/ekonomika/cesky-rum-je-v-ohrozeni-podle-bruselu-obsahuje-latku-zpusobujici-rakovinu-20170920.html>
14. IDNES.CZ. *EU vadí složení tuzemáku. Vonná látka je podle úřadů rakovinnotvorná.* iDnes.cz. 20. 09. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/brusel-evropska-komise-rum-tuzemak-zakaz-flx-/test.aspx?c=A170920_085901_test_rts
  15. ČEM. *Zakáže EU rum? Obsahuje prý rakovinnotvorné látky, Česko se bouří.* Eurozprávy.cz. 20. 09. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://domaci.eurozpravy.cz/politika/201738-zakaze-eu-rum-obsahuje-pry-rakovinotvorne-latky-cesko-se-bouri/>
  16. BERNÁTH, Michal. *Tuzemák může být rakovinnotvorný. Česko chce výjimku z možného zákazu v EU.* Lidovky.cz. 21. 09. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://byznys.lidovky.cz/rads-rakovi...aspx?c=A170920_105836_firmy-trhy_mber
  17. BOŽ. *Tuzemáku hrozí úplný zákaz, může obsahovat karcinogen, zjistil evropský úřad.* Novinky.cz. 20/09/2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/449697-tuzemaku-hrozi-uplny-zakaz-muze-obsahovat-karcinogen-zjistil-evropsky-urad.html>
  18. KLMA. *V tuzemáku je látka způsobující rakovinu! Hrozí zákaz z EU.* Tn.cz. 20. 09. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/v-tuzemaku-je-latka-zpusobujici-rakovinu-hrozi-zakaz-z-eu.html>
  19. MARTÍNEK, Jan. *Dětské výživy jsou drahé, Brusel na ně zakázal slevy.* Novinky.cz. 03. 01. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/390670-detske-vyzivy-jsou-drahe-brusel-na-ne-zakazal-slevy.html>
  20. NOVOTNÁ, Kristýna. *„Prsa mám na sex, ne na kojení.“ Matky se bouří proti EU.* Echo24.cz. 07. 01. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/w7XEy>
  21. MII, RED. *Skončí kebab, jak ho známe? EU řeší změny v jeho výrobě, prodejci se bojí.* Blesk.cz. 01. 12. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/510102/skonci-kebab-jak-ho-zname-eu-resi-zmeny-v-jeho-vyrobe-prodejci-se-boji.html>
  22. LUN. *Kebab bude minulostí? EU ho možná zakáže.* Tyden.cz. 03. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tyden.cz/eu/208785-kebab-bude-minulosti-eu-ho-mozna-zakaze/>
  23. POLACZYKOVÁ, Tereza. *EU chce zakázat prodej kebabu. Údajně způsobuje kardiovaskulární choroby.* Denik.cz. 04. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/eu-chce-zakazat-prodej-kebabu-udajne-zpusobuje-kardiovaskularni-choroby-20171204.html>
  24. MK. *TO SNAD NE! Evropská unie chce zakázat tuhle oblíbenou pochoutku, kterou všichni milujeme.* tn.cz. 04. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://prask.nova.cz/ext/novinky/to-snad-ne-evropska-unie-chce-zakazat-tuhle-oblibenou-pochoutku-ktou-v-sichni-milujeme.html>
  25. FRN. *Bitva o kebab: hrozba zákazu rozlítla Turky v Německu.* Euro.cz. 04. 12. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/zakaz-fosfaty-kebab-nemecko-1385073>
  26. BUD. *Rychlovarné konvice a fěny v ohrožení. Brusel je chce zakázat jako žárovky.* Blesk.cz 12. 05. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/393697/rychlovarne-konvice-a-feny-v-ohrozeni-brusel-je-chce-zakazat-jako-zarovky.html>

27. VBO. *Další zákazy EU: Na řadě jsou neúsporné konvice a topinkovače!* tn.cz. 12. 05. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/dalsi-zakazy-eu-na-rade-jsou-neusporne-konvice-a-topinkovace.html>
28. VB. *Další omezování: EU chce zakázat neúsporné konvice a fény.* Echo24.cz. 13. 05. 2016 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/wdrRv>
29. MCM. *Unie se chystá zakázat neúsporné varné konvice, fény a topinkovače.* Novinky.cz 13. 05. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/403310-unie-se-chysta-zakazat-neusporne-varne-konvice-feny-a-topinkovace.html>
30. JS. *V Bruselu zvažují, zda neomezit výkon varných konvic, fénů či výtahů.* idnes.cz. 18. 05. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/debaty-o-dalsim-omezeni-vykonu-spotrebicu-fjf-/test.aspx?c=A160517_185503_test_suj
31. KLEPAČ, Vladimír. *Moravský kras potřebuje lodní kapitány. Kvůli EU.* Novinky.cz. 07. 05. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/402289-moravsky-kras-potrebuje-lodni-kapitany-kvuli-eu.html>
32. SRSTKOVÁ, Petra. *Plavba v podzemí po říčce Punkvě? Problém s kapitány.* Denik.cz 10. 05. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/jihomoravsky-kraj/plavba-v-podzemi-problem-s-kapitany-20160510.html>
33. LUŠ. *Brusel chce utnout další národní tradici. Vyhlášené hranolky už si zřejmě jen tak nedáte.* Info.cz. 20. 06. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/magazin/brusel-chce-utnout-dalsi-narodni-tradici-vyhlasene-hranolky-uz-si-zrejme-jen-tak-nedate-11638.html>
34. LUD. *EU chce zakázat tradiční hranolky! Mohou způsobit rakovinu, varuje.* Tn.cz. 21. 07. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpusobuji-rakovinu-nesmi-se-jist-eu-chce-zakazat-tradicni-hranolky.html>
35. ČEM. *Zakáže EU hranolky? Brusel svým návrhem vyvolal zděšení.* Eurozprávy.cz. 28. 07. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/196611-zakaze-eu-hranolky-brusel-svym-navrhem-vyvolal-zdeseni/>
36. BUDAI, David. *Mývalové, vrány i želvy zmizí. EU nařídila likvidaci, nepřežijí ani v zoo.* Blesk.cz. 02. 08. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/410349/myvalove-vrany-i-zelvy-zmizi-eu-naridila-likvidaci-nepreziji-ani-v-zoo.html>
37. HAS. *EU nařídila likvidaci některých zvířat! Vytvořila seznam vetřelců!* Tn.cz. 03. 08. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/eu-naridila-likvidaci-nekterych-zvirat-vytvorila-seznam-vetrelcu.html>
38. VBO. *KOMPLETNÍ PŘEHLED: Tyhle rostliny a zvířata EU zakázala!* Tn.cz. 04. 08. 2016. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/kompletni-prehled-tyhle-rostliny-a-zvirata-eu-zakazala.html>
39. BUD. *Na evropský „seznam smrti“ přibyla ondatra i psík. Myslivci jsou proti.* Blesk.cz. 02. 08. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/485353/na-evropsky-seznam-smrti-pribyla-ondatra-i-psik-myslivci-jsou-proti.html>
40. DRB. *EU nařídila omezovat bolševníky, ondatry nebo akáty. Myslivci a včelaři se ohrazují.* Echo24.cz. 02. 08. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/wyCFB>

41. PEZ. *EU zakázala dovoz dalších druhů rostlin, čeští zahrádkáři zuří!* tn.cz. 02. 08. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/seznam-invazivnich-druhu-se-rozsiril-cesti-zahradkari-se-bouri.html>
42. LAUDIN, Radek. *Každé vsi nařídila EU pověřence přes osobní údaje, starostové protestují.* idnes.cz. 18. 12. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://jihlava.idnes.cz/urad-poverenec-osobni-udaje-ochrana-byrokracie-jihlava-trebic-vysocina-eu-151-/jihlava-zpravy.aspx?c=A171216_371143_jihlava-zpravy_mv
43. BŘEŇOVÁ, Marie. *Směrnice Evropské rady může být pro malé obce likvidační .* Denik.cz. 29. 12. 2017 [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://pibramsky.denik.cz/zpravy_region/smernice-evropske-rady-muze-byt-pro-male-obce-likvidacni-20171229.html
44. PEZ. *Konec výkonných vysavačů! Tenhle typ už si brzy nekoupíte.* Tn.cz. 07. 07. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/konec-vykonnnych-vysavacu-tenhle-typ-uz-si-brzy-nekoupite.html>
45. KLIČKA, Jan. *Konec silných vysavačů. Od září koupíte jen slabší spotřebiče.* Denik.cz. 07. 07. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/konec-sil...te-jen-slabsi-spotrebiče-20170706.html
46. HORÁČEK, Filip. *Výkonné vysavače skončí, velí směrnice. K máni budou úsporné, ale dražší.* iDnes.cz. 13. 7. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/vysavace-zakaz-brusel-smernice-d3d-/ekonomika.aspx?c=A170812_135902_ekonomika_bur
47. HORÁČEK, Filip. *Prostě to zregulujeme. Bruselské předpisy jdou na hranici zákonů fyziky.* iDnes.cz. 16. 07. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/brusel-regulace-vysavace-fyzika-da6-/eko_euro.aspx?c=A170816_120611_eko_euro_rts
48. PEZ. *Další zákaz z Bruselu! Už brzy neseženete výkonný vysavač.* Tn.cz. 12. 08. 2017. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/dalsi-zakaz-z-bruselu-uz-brzy-nesezenete-vykonnny-vysavac.html>

Příloha č. 3 - Kódovací kniha obsahové analýzy

číslo článku	Autor	Redakce	titulek	procesní jednání	nepravdivé info	legislativa	postoj ČR	komise	jiná média
1	Jméno	<u>CR</u>	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	NE
2	Zkratka	<u>CR</u>	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
3	Autor	<u>CR</u>	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
4	Redakce	<u>CR</u>	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
5	Redakce	<u>CR</u>	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
6	Autor	<u>CR</u>	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
7	Zkratka	<u>CR</u>	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	NE
8	Agentura	<u>CR</u>	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
9	Zkratka	<u>CR</u>	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE
10	Jméno	<u>CR</u>	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
11	Autor	CR	NE	ANO	ANO	NE	NE	ANO	NE
12	Zkratka	CR	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
13	Autor	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
14	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
15	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
16	Autor	CR	NE	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
17	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
18	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
19	Autor	CR	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO
20	Redakce	CR	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
21	zkratka	CR	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
22	zkratka	CR	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
23	Autor	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
24	zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
25	zkratka	CR	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	ANO
26	Zkratka	CR	ANO	NE	NE	ANO	NE	ANO	ANO
27	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
28	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
29	Zkratka	CR	NE	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
30	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO
31	Autor	Regio	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
32	Autor	Regio	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
33	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
34	Zkratka	CR	ANO	NE	ANO	NE	NE	ANO	ANO
35	Zkratka	CR	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
36	Autor	CR	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE
37	Zkratka	CR	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE
38	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
39	Agentura	CR	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
40	Zkratka	CR	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
41	Zkratka	CR	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
42	Autor	Regio	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
43	Autor	Regio	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
44	Zkratka	CR	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
45	Autor	CR	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE	NE
46	Autor	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
47	Autor	CR	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
48	Zkratka	CR	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO

Příloha č. 4 - Rozhovor s Ondřejem Houskou.

Vy jste v Evropské unii působil dvakrát. Jaký je podle vás rozdíl v těch dvou obdobích?

Logicky zde rozdíl byl. Když jsem působil v Bruselu poprvé, tak jsme měli předsedali Evropské unii, takže ten zájem byl podstatně větší. Navíc ještě nebyla podepsaná Lisabonská smlouva, takže mělo to předsednictví daleko větší význam. Český premiér tehdy předsedal summitům. Když to přeženu, tak Topolánek řídil Merkelovou.

Na poklesu zájmu se podepsal konec předsednictví, který byl logický a nevyhnutelný, ale taky fakt, že během předsednictví padla česká vláda a u vyšších úředníků, diplomatů a zainteresovaných lidí nastala taková deziluze. Zájem byl ale nižší hlavně kvůli konci předsednictví, protože se toho tak nějak méně dělo.

Jak probíhá práce zpravodaje. Jaké jsou novinářské postupy, spolupráce s editory a denní průběh práce?

Ta pozice zpravodaje při EU je specifická v tom, že opravdu málo lidí rozumí alespoň trochu tomu tématu EU. V 99 procentech případů to fungovalo tak, že já jsem navrhnul nějaké téma, které budu zpracovávat a většinou bylo schváleno. Nebylo to tak, že by mě někdo úkoloval, ale ten vhléd lidí z Prahy je velmi slabý a já jsem si tak zcela sám určoval agendu, kterou v týdnu budu dělat. Spolupráce s editory v Česku byla spíše na tom, jak dlouhé budou mé výstupy. Že bychom probírali, co budu zpracovávat a jak, to se úplně říct nedá.

Jak jste si určoval agendu?

Ta agenda, i kvůli tomu že jsem tam byl sám, což oproti třeba Reuters, která tam má zhruba 25 zpravodajů, je velmi rozdílná a různorodá. Zahraniční zpravodajové mají každý určenou svou vlastní agendu, někdo finance, jiný zemědělství, další třeba spotřebitelský trh.

Vy musíte dělat všechno, což zákonitě znamená, že tomu nikdy tak do hloubky rozumět nebudete. Plus se samozřejmě věnujete NATO a občas nějaké zajímavostem z BeNeLuxu. Ta agenda je hodně tažena denními událostmi, které se v Bruselu odehrávají. Příklad: “Dnes je schůzka ministrů financí eurozóny a mají schválit další pomoc pro Řecko.” Taková day-to-day agenda, kdy druhý den referujete třeba o migračních kvótách.

Věnoval jste se i své vlastní agendě?

Ano. Ono ačkoliv není povinná, tak by měla být součástí každé práce novináře a zpravodaje, kterou je nějaká vlastní agenda. Jelikož jsme české médium, tak jsou ty možnosti omezené. My nepřineseme zprávu, že Řecko zkrachuje, to přinesou Financial Times nebo Le Monde, ale i české médium může přinášet vlastní zprávy týkající se česky.

Pravidelně jsem dělat evropské fondy. Evropská unie zastaví čerpání kvůli nesrovnalostem, doporučení, jakými se mají dělat reformy, které příští týden komise zveřejní a které my máme k dispozici, bude to a to. Dominantní je denní agenda, co se bude důležitého dít dnes, ale měl jsem snahu mít i vlastní agendu.

Jak moc byla agenda zaměřena na český pohled a věci týkající se České republiky a jak moc na celounijní problémy?

To, že je snaha psát nebo vysílat něco, co se týká Česká, je správné a pochopitelné. Tento čechocentrismus je pochopitelný, ale často je třeba k němu dodávat i ten širší rozměr. Příkladem může být vyjednávání o rozpočtu Evropské unie.

U toho je důležitější než ten každoroční, tak naopak ten velký na příštích 7 let. Ten když se naposledy schvaloval, tak ta moje práce na tom byla “kolik Česko dostane peněz”, což není evropské téma, Evropské téma bylo, jestli se rozpočet zvýší nebo sníží. Velká Británie a další země ho chtěly snížit, jiné zase navýšit.

Nakonec byl poprvé v historii rozpočet vzhledem k HDP nižší než předchozí. To se ale od nás Češi nedozvěděli, protože z těch redakcí z Prahy požadavek: „Co to znamená pro Česko.”

To je správně, ale v těch zprávách je pak jenom tohle. My tam nedodáváme ten big picture a tu evropskou souvislost. V divácích či čtenářích pak musí vzniknout pocit, že se v EU sešlo 28 (tehdy 27) premiéru, kteří řešili kolik peněz dají Česku, což tak není. Vytváří to určitý zavádějící dojem.

Jaké vidíte hlavní nedostatky v referování o Evropské unii v českých médiích?

Dobrý příklad je referování Mladé Fronty DNES o EU. Příkladem může být zpráva o směrnici o zbraních. Brusel chce zakázat zbraně. Tam je vždycky: Návrh nařízení, názor české vlivové skupiny, názor ministra vnitra, názor držitelů, ale nikde v tom článku není nějaké racio Evropské komise. Nikde nejsou zmíněny důvody, proč to ta Evropská komise navrhuje.

Evropští úředníci pak vypadají jak hlupáci. Možná jsou, možná nejsou, ale ten jejich názor tam nezazní, přitom to by měl být primární princip novinářiny, že by měl být slyšet druhý názor, což není. V Česku dáváme prostor tomu českému názoru, ten druhý názor tam není.

Myslíte si, že by takováto jednoduchá věc mohla zlepšit to referování?

Myslím si, že ano. U některých médiích, která nebudu jmenovat, protože to nemám potvrzené, se ani nechce dávat pohled druhé strany. Prostě protože my si tady žijeme v České republice a ten Brusel je zlý a my ten jejich úhel pohledu nebudeme podporovat.

Jestli by to změnilo negativní pohled velké části české populace nevím, myslím, že částečně jo, ale nic velkého by to s tím asi neudělalo. Důležité spíše je, že je to zpronevěření se základním principům žurnalistiky.

Dá se dělat zpravodajství z Bruselu dobře bez nutnosti být tam?

Nedá, respektive dá, ale musíte tam pravidelně jezdit. Například já, jelikož jsem tam byl, tam hned několik kontaktů mám, takže občas stačí zavolat. Psát to tak, že jste tam nikdy nebyl na delší dobu, podle mě dobře nejde. Nechci ale říct, že když jste tam tak je to samospasitelné, s tím se pak objevují jiné problémy, jako to, že se odtrhnete o české reality a nedokážete to přiblížit českému divákovi.

Jak jste se dostal k práci zahraničního zpravodaje?

Mám PhD. ze soudobé historie, takže s evropskou integrací jsem se setkával při studiu. Prostě jsem se zajímal o současné dění a mezinárodní politiku a rok před předsednictvím se řeklo, že se zpravodajství v Bruselu dělat nedá a vybrali mě.

Sledoval jsem to, ale byl jsem hrozně mladý. Ono to taky vypovídá o úrovni české žurnalistiky, když se koukám na mé kolegy z velkých západních médií. Ti tam sice byli v mém věku, ale jako elévové, kteří tam asistovali novinářům, občas nahráli nějakou tiskovku, ale tím to končilo. Totální asistenti.

Za česká média jsem tam byl já a podobně mladí novináři, za zahraniční média tam byli novináři o generaci starší

Čím to je, není o to zájem?

Když jsem v roce 2012 odjel do Bruselu jako stálý zpravodaj, tak tam nebyl jiný zájemce. Problém všech českých médií a novinářů je ten, že všichni chtějí točit reportáže. Spíše lifestylové, než tu poctivou novinářinu. Je těžké najít novináře na domácí politiku, Sněmovnu, Senát.

U té EU je to ještě složitější. Když jste zpravodaj k EU, tak je to podobné jako když jste tady zpravodaj u vlády, podobná agenda, politika, ekonomika, suché věci. Žádná HLP, o to mezi novináři není zájem. Je to branné jako příliš složité téma. Na mladé novináře tam čeká velká kariéra, protože tam není konkurence.

Jak moc zásadní jsou u práce zdroje?

Určitě, pokud nechcete jen opisovat agentury a zahraniční média, tak je to nutné. Je to nutné i pro vysvětlení jednotlivých věcí.

Jde tady hrozně o rychlost, takže když něco nevíte, zavoláte diplomatovi, nebo se ozvete nějakým úředníkům. Musíte to mít do ranního vysílání. A buď to mít nebudete, nebo to budete mít špatně. Český rozhlas je všem ukradený, ale když to udělají třeba lidé z Financial Times, tak je to problém, protože ten deník hýbe trhy.

Jak vnímáte referování o EU v České republice?

Novinářů, kteří se zabývají Evropskou unií, je u nás pět. Píše o tom samozřejmě mnohem více lidí, ale taky o tom píše nějakým způsobem.

Jak vnímáte roli zastoupení EK v České republice?

České zastoupení v EK dělá občas výjezdy novinářů do Bruselu, které ale podle mě nemá moc smysl. Respektive má smysl pro člověka, který se o to zajímá, ale nemá smysl pro novináře XY, který občas něco napíše o EU, protože píše o armádě a musí napsat o zbraňové směrnici.

Běžné například je v Bruselu, že se pro akreditované novináře dělají off the record briefinky, to znamená, že to není tiskovka, ale přijdou tam tři experti a těch se můžete ptát na cokoliv. Ptáte se jich co v tom návrhu skutečně je, co není a co to opravdu znamená. Oni nesmějí být citováni, je to mimo záznam a proto mluví otevřeně.

Je tohle cesta, kterou by se mělo české zastoupení vydat?

Myslím, že tohle by mohlo dělat české zastoupení. Příklad: V srpnu končí záchranný program Řecka, sezvalo by si novináře a objasnilo jim za pomoci nějaké věci. Komise by měla sledovat co kteří novináři píšou a měla by si je zvat a probírat s nimi tyto věci. To se moc neděje, zažil jsem asi dva takovéto briefy, které byly přenášeny z Bruselu, ale to je opravdu pro Bruselskou bublinu, tam kdyby přišli novináři z Česka, tak budou úplně mimo.

Problémem je také to, že když si budete dělat průzkum mezi českými novináři kteří píší o EU, tak vám 90 procent řekne, že umí pouze anglicky a ještě ne moc dobře. Z čeho pak náležitě čerpají? Britská média. Nic jiného. V horším případě The Sun, v lepším Financial Times.

Jedním ze závěrů mého pozorování je i fakt, že postoj českých politiků se v Česku a doma poměrně zásadně liší. Vnímáte to stejně?

Politici v Bruselu s něčím přijdou, odsouhlasí to, pak přijedou zpět do Čech a říkají: “Co je to tady za blbost z Bruselu.” Malá znalost novinářů nevychází jen z úrovně novinářů, ale také z nezájmu o Evropskou unii ze strany politiků. Dokládá to třeba příběh s Janem Fišerem, který byl premiérem v době předsednictví a fakticky tak předsedal Radě EU. Když jsem četl jeho memoáry, našel jsem fotografii, kde měl napsáno “já s kolegy z Rady Evropy.” Takto by se dal shrnout ten český politický zájem o Evropu.

Čím to je? Myslíte si, že je to tak složité vysvětlit?

Berte to tak, že tenhle nástroj média a politici k evropské unii nepotřebují. Abyste mohl psát o EU, tak ho nepotřebujete a ty mechanismy evropské unie tak složité nejsou. Všichni tvrdí, že EU je složitá, ale dění v zastupitelstvu ve Slavkově je také složité, stejně jako česká vrcholová politika. V říjnu jsme měli volby, dodnes nemáme vládu a premiérem je trestně stíhaný člověk. To normální člověk nepochopí. Podle mě když někdo tvrdí, že je to složité, tak odmítá svojí iniciativu.

Příloha č. 5 – Rozhovor s Michalem Půrem

Jak vypadal práce zpravodaje v Bruselu v době, kdy jste tam působil?

Práce zpravodaje byla velmi specifická. Já jsem tam pracoval v době, kdy bylo zpravodajství z Bruselu na svém vrcholu. Působilo tam tehdy zhruba 10 novinářů, jezdili tam stážisti. Postupem času ale nastala nutnost úspor, propouštění a vyklízení pozic. Velmi se to za dobu mého působení změnilo.

Jak probíhá ta denní agenda?

Oproti běžnému pracovnímu dni v české redakci máte mnohem volnější časový režim. Nemyslím tím, že byste méně pracoval, ale vlastně pracujete na základě daného rozvrhu jednání, o kterém zrovna referujete. Pracovní den začíná později, ale často trvá až do noci.

Většinou začínáte později. Máte dost volný režim a sám si to nějakým způsobem nastavíte. Spolupráce s editory je spíše na nějaké dohodě o tom, kdy bude hotový výstup a jaký bude rozsah. Z pražské redakce se většinou jednalo buďto o prosby, ať sleduji na místě české politiky, kteří tam zrovna jsou, nebo ať se zaměřím na témata pro Českou republiku důležitá. Nedá se říci, že by editor měl přehled o tom, co se zrovna děje nebo jaká jsou důležitá hlasování. Většinou se to omezí pouze na návštěvy českých politiků.

Info.cz, kde pracujete, má speciální sekci zaměřenou na Evropskou unii. Je to pro médium důležité? Jak probíhá ta práce?

Máme zde celkem tři lidi, kteří se věnují Evropské unii. Máme zpravodajku, která působí napůl v Praze a napůl v Bruselu. Ta práce se totiž nedá dělat jen z Prahy, takže tam cestuje na důležitá jednání. Já osobně do toho nezasahuji z pozice šéfredaktora, pouze se snažím

pomoci, když je třeba. Ona evropská politika je složitá, ale není složitější nežli česká. Pouze méně lidí zajímá. Na druhou stranu je říci, že je z našeho pohledu často důležitější, než naše národní.

Dá se podle vás dělat zpravodajství z Evropské unie bez toho, aniž byste na místě působil?

Nedá. Určitě ne. Nejde jen o to být na samotných jednáních, protože to můžete dnes sledovat pomocí přímých přenosů kdekoliv ze světa. Důležité jsou ty kontakty. Musíte být ve spojení nejen se zástupci Evropské komise, ale musíte být v kontaktu také s velvyslancem, nebo třeba dalšími zahraničními novináři. Ta problematika je tak široká, že nemůžete rozumět všemu. I proto mají velká evropská média třeba 20 zpravodajů. To je samozřejmě z českého pohledu nesmysl.

Zaplatí se médiu zpravodaj?

Nezaplatí. Zpravodajství z Bruselu se i kvůli nákladům nikdy nezaplatí. My si to můžeme dovolit díky prioritám našeho majitele a směřování našeho portálu. Jsme součástí vydavatelství CNC a jsme zaměřeni na kvalitní a seriózní obsah. Majitel vydavatelství je člověk podnikající napříč celou Evropou. Evropská politika je tak nejen pro něj, ale i pro nás velmi zásadní. Proto jako nakladatelství potřebujeme kvalitní zpravodajství přímo z místa, stejně jako analýzy o fungování Evropské unie.

Kromě naší zpravodajky zde máme další dva juniorní redaktory, kdy jeden z nich má velký zájem o Evropskou unii a druhá k nám přišla z portálu EurActiv.cz. Oba se věnují jednak poctivému zpravodajství, kdy dbáme na to, abychom nevytvářeli euromýty a abychom tomu skutečně rozuměli.

Je podle vás problematika Evropské unie náročná?

Jak už jsme zmínil, nemyslím si, že by byla náročnější než ostatní novinářská témata.

Problém je opravdu spíše v tom zájmu.

Proč o to není zájem?

Myslím, že je to otázka politiky. Česká mediální scéna je vedena politiky. Čemu dávají váhu, o čem mluví, co protlačí do večerních vysílání. Evropská politika to však až na období před volbami není. Nesnaží se nic vysvětlovat

Jaké jsou podle vás základní postupy, které je třeba dodržovat, aby člověk nevytvářel euromýty?

Ono je to často nejen o té pravdivosti článků, ale také o tom samotném nastavení myšlení. Já jsem pro evropský, věřím té myšlence, ale zároveň jsem velmi kritický vůči EU a některým jejím krokům. Což je zcela v pořádku dle mého názoru. Základem však je, že tyto názory se nesmí žádným způsobem promítat do zpravodajství. Nesmíte stavět články tak, že Evropská unie je špatná a z Bruselu se na nás valí nesmyslná nařízení. Protože když se k tomu takto budete stavět, ten článek napíšete i když budou fakta ukazovat něco jiného.

Ve většině mýtů tak, jak byly zkoumány, nebyl nalezen postoj Evropské komise, ani postoj českých zástupců v EU. Vnímáte to jako zásadní problém?

Určitě. Není možné vnímat evropskou politiku bez toho, aniž bychom věděli, jak se k ní staví čeští zástupci. Je samozřejmě směšné, když člověk sleduje tu evropskou politiku a následně si všimne, že daný ministr se nyní ohrazuje proti evropské legislativě, kterou sám

podpořil. Problémem je, že to tady nikdo nesleduje a nemůže tak upozorňovat na tyto problémy.

Ve většině mýtů, které se objevili, byl vždy zástupce lobby z dané oblasti. V minimu procent však byl slyšen názor Evropské komise. Co to podle vás značí?

Já si myslím, že to ukazuje na dva problémy. Novináři se často nesnaží pochopit problém. Článek už mají v hlavě napsaný a pouze sbírají hlasy. Chtějí to nandat Evropské unii a jejím nesmyslům. Myslím si ale, že je to taky problém českého zastoupení Evropské komise. Když se nějaký takový článek objeví, tak by měla být slyšet. Zástupci by se měli ozvat a říci: “tohle je špatně.” Měli by si stěžovat, proč je nikdo neoslovil. Když se nějaká takováto problematika řeší, tak musí být Evropská komise či jiní zástupci EI slyšet. Musí být vysvětleno, k čemu je daný krok a čemu může prospět.

Probíhá tohle při práci v Bruselu?

Jednoznačně. To není tak, že sedíte na zasedání a sledujete výsledky hlasování. Musíte se bavit s lidmi, politiky, ale také úředníky. Pořádají se i speciální uzavřené semináře pro novináře, kde to vysvětlují. Kde vám jasně řeknou, jaké dopady to může mít a co se tím změní.